

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี
GUIDELINES FOR SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT OF OH POI MARKET,
RATCHABURI PROVINCE

บุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไช้ปะปอย จังหวัดราชบุรี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GUIDELINES FOR SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT OF OH POI MARKET,
RATCHABURI PROVINCE

A Master's Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(M.A. (Integrated Tourism Management))
Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

สารนิพนธ์

เรื่อง

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปวย จังหวัดราชบุรี

ของ

บุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.อัญชัญ ตัณฑเทศ) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ศุทธิถกถ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา)

ชื่อเรื่อง	แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปวย จังหวัดราชบุรี
ผู้วิจัย	บุษราคม กลั่นน้ำทิพย์
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. อัญชัญ ตัณฑเทศ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดโอ๊ะปวย 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปวย รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 385 คน และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งทำการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดโอ๊ะปวย จำนวน 9 คน ผลการวิจัย พบว่า ตลาดโอ๊ะปวยเกิดจากอุดมการณ์และแนวคิดความยั่งยืน โดยนำจุดเด่นของธรรมชาติมาผสมผสานกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตลาดโอ๊ะปวยเกิดจากความร่วมมือของหลายภาคส่วน สินค้าที่จำหน่ายจะเป็นสินค้าชุมชนและอาหารพื้นถิ่นของชาวกะเหรี่ยง มีการจัดการรักษาคุณภาพและบริการให้ได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ ภายใต้แนวคิดลดขยะให้เหลือศูนย์ (Zero Waste) โดยการงดใช้โฟมและพลาสติก สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และปลูกฝังความศรัทธาต่อพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ โดยภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อองค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.51) และมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริการในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.51) ด้านแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ควรสืบสานและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมทักษะพื้นฐานให้กับคนในชุมชน พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ในภาษาต่างประเทศ และส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้เกิดการจัดการตลาดโอ๊ะปวยสู่ความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการ, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปวย

Title	GUIDELINES FOR SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT OF OH POI MARKET, RATCHABURI PROVINCE
Author	BUSARAKHUM KLANNAMTHIP
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Unchun Tuntates , Ph.D.

The purposes of this study are as follows: (1) to study the context of the area and study the community-base tourism management of Oh Poi market; (2) to study tourist opinions on the composition of tourist attractions, and the satisfaction of tourists; and (3) to suggest guidelines for sustainable tourism management in Oh Poi market in Ratchaburi Province. This study used mixed methods research. The research tools were questionnaires collected from 385 tourists and semi-structured interviews. The key informants were nine stakeholders who related to the management of Oh Poi market, The results showed that Oh Poi market established the concept of sustainability by bringing the strengths of abundant nature combined with their culture and the way of life of the Thai-Karan people. Moreover, the market was also established by cooperation of many sectors. The products were community products and the local food of the Karen people. There was a management system to maintain the quality and service to meet the standards consistently based on the concept of Zero Waste by refraining from using foam and plastic. Furthermore, there was an encouragement of tourists to learn and be aware of environmental conservation and instill faith in Buddhism through activities. Overall, the results showed that tourists agreed with the attraction component at the highest level ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.51) and were satisfied with the service environment at the highest level ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.51) As for sustainable tourism management, it was found that they should continue and propagate the local arts and culture of the Karen people through continuous tourism activities. It should promote basic skills for everyone in the community and develop public relation materials in foreign languages and promote solid waste management to achieve sustainable management at the Oh Poi market.

Keyword : Management guidelines, Sustainable tourism, Oh Poi market

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.อัญชัญ ตันตเทศ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์นี้ เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ศุทธิถิตถล ประธานกรรมการ สอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา กรรมการในการสอบสารนิพนธ์ครั้งนี้ที่ ให้ความอนุเคราะห์และให้คำแนะนำ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้สารนิพนธ์ ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ปิรันท์ ชินโชติ ประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวน ผึ้ง คุณนภาพร สิ้นคง นักพัฒนาการ อำเภอสวนผึ้ง คุณภัทรพงศ์ วงศ์กิจเกษม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 บ้าน ท่ามะขาม คุณรุ่งทิภา เกษ และคณะทำงานตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยทุกท่านที่ให้เกียรติและให้ความ กรุณาแก่ผู้วิจัยในการสัมภาษณ์และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย รวมทั้ง ขอขอบคุณ ECE รุ่น 3 ทุกคนที่คอยเป็นกำลังให้กันและกันมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณกำลังใจที่ดีที่สุดจากครอบครัวและเพื่อนๆ ที่คอยรับฟัง และเป็น กำลังใจให้ตลอดมา จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

บุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ขอบเขตด้านประชากร	4
ขอบเขตด้านพื้นที่.....	4
ขอบเขตด้านเนื้อหา	4
ขอบเขตด้านระยะเวลา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	7
2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	7
2.1.2 รูปแบบของการท่องเที่ยว.....	9

2.1.3 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	10
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	13
2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	13
2.2.2 องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	15
2.2.3 หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	16
2.2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	17
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	19
2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	19
2.3.2 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	21
2.3.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	24
2.3.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม	25
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ	27
2.4.1 ความหมายของความพึงพอใจ	27
2.4.2 การวัดความพึงพอใจในการให้บริการ	29
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตลาดวิถีชุมชน	29
2.6 บริบทพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนไผ่ปวย จังหวัดราชบุรี	31
2.6.1 ประวัติความเป็นมา	31
2.6.2 สภาพทั่วไป	32
2.6.3 ที่ตั้งและอาณาเขต	33
2.6.4 ประชากรศาสตร์	34
2.6.5 ทรัพยากรธรรมชาติ	35
2.6.6 แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	35
2.6.7 ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญา	36

2.6.8	ชาติพันธุ์.....	38
2.6.9	กิจกรรม.....	39
2.6.10	อาหารท้องถิ่น.....	42
2.7	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
2.7.1	งานวิจัยในประเทศ.....	46
2.7.2	งานวิจัยต่างประเทศ.....	51
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
3.1	ส่วนที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชน ไฉะปอย จังหวัดราชบุรี	53
	การกำหนดกลุ่มประชากร	53
	การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	53
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
3.2	ส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ตลาดวิถีชุมชนไฉะปอย จังหวัดราชบุรี	56
	การกำหนดกลุ่มประชากร	56
	การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
	การวิเคราะห์ข้อมูล	60
3.3	ส่วนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตลาดวิถีชุมชนไฉะปอย จังหวัดราชบุรี	61
	การวิเคราะห์ข้อมูล	61

บทที่ 4 ผลการดำเนินงานวิจัย	62
4.1 ผลการวิจัยส่วนที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ ตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อย จังหวัดราชบุรี	62
4.1.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม	63
4.1.2 ด้านองค์กรชุมชน	78
4.1.3 ด้านการจัดการ	81
4.1.4 ด้านการเรียนรู้	89
4.2 ผลการวิจัยส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อย จังหวัดราชบุรี	93
4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์	93
4.2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	98
4.2.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	102
4.2.4 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	110
4.3 ผลการศึกษาส่วนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อย จังหวัดราชบุรี ดังนี้	111
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
5.1 สรุปผลการวิจัย	115
5.1.1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชน ไฉะป้อย จังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้	115
5.1.2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อย จังหวัดราชบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้	118
5.1.3 การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชน ไฉะป้อย จังหวัดราชบุรี ดังนี้	120
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	122

5.2.1	อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย จังหวัดราชบุรี ดังนี้.....	122
5.2.2	ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความ พึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย จังหวัดราชบุรี ดังนี้.....	125
5.2.3	ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย จังหวัดราชบุรี ดังนี้.....	125
5.3	ข้อเสนอแนะในการวิจัย	127
5.3.1	ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้.....	127
5.3.2	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	128
	บรรณานุกรม	129
	ภาคผนวก.....	139
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	140
	ภาคผนวก ข จดหมายขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	142
	ภาคผนวก ค จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	147
	ภาคผนวก ง เครื่องมือวิจัย.....	150
	ภาคผนวก จ ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย	161
	ประวัติผู้เขียน.....	164

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี	33
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและหลังคาเรือน	34
ตาราง 3 ตารางแสดงจำนวนประชากรกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง	38
ตาราง 4 แสดงรายชื่อและรายละเอียดของร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย โดยจำแนกตาม ความสอดคล้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง	65
ตาราง 5 การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	82
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามเพศ	93
ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอายุ	94
ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	94
ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา	95
ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	96
ตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้	97
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	98
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	99
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	100
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	101

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	102
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	103
ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	104
ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	105
ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	106
ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	107
ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	108
ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	109

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	12
ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	15
ภาพประกอบ 4 ตลาดวิถีชุมชนไช้ปะออย.....	31
ภาพประกอบ 5 การตักบาตรพระล่องแพ	39
ภาพประกอบ 6 การนวดแผนไทย.....	40
ภาพประกอบ 7 การล่องแพไม้ไผ่.....	41
ภาพประกอบ 8 ข้าวแดกงา.....	42
ภาพประกอบ 9 เมี่ยงคำถั่วดาวอินคา	43
ภาพประกอบ 10 ข้าวห่อกะเหรี่ยง	44
ภาพประกอบ 11 ขนมจีนน้ำยาหยวกกล้วย.....	45
ภาพประกอบ 12 บรรยากาศร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไช้ปะออย	69
ภาพประกอบ 13 ร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไช้ปะออย	70
ภาพประกอบ 14 ร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไช้ปะออย	71
ภาพประกอบ 15 ร้านค้าผักพื้นบ้าน.....	72
ภาพประกอบ 16 บรรยากาศธรรมชาติแม่น้ำลำภาชี	73
ภาพประกอบ 17 การล่องแพไม้ไผ่ ในกิจกรรม “การตักบาตรล่องแพ”	75
ภาพประกอบ 18 ลานคังตั้ง	76
ภาพประกอบ 19 แคร่ที่นั่งไม้ไผ่ริมแม่น้ำลำภาชี	81
ภาพประกอบ 20 เพจเฟซบุ๊ก "ไช้ปะออย ตลาดเช้าริมธาร"	84
ภาพประกอบ 21 บริเวณลานทำกิจกรรมตักบาตรพระล่องแพ	86

ภาพประกอบ 22 ปรับปรุงทัศนวิสัย และเก็บขยะบริเวณลำธาร	88
ภาพประกอบ 23 บ้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	89
ภาพประกอบ 24 บ้ายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมในตลาด	91
ภาพประกอบ 25 บ้ายสื่อความหมายตามจุดต่าง ๆ	92

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญ ทำรายได้และคุณประโยชน์เข้าสู่ประเทศไทยมาอย่างยาวนาน โดยรายได้ทางการท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจว่าหนึ่งในสามของมูลค่าการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวไทยมีชื่อเสียงระดับโลก ทั้งในด้านความงดงามของทัศนียภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมและมีความเป็นเอกลักษณ์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564) รัฐบาลมุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ภาพรวมการท่องเที่ยวของประเทศที่ผ่านมาประสบความสำเร็จในด้านมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและปริมาณนักท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ยังไม่ตอบโจทย์ในด้านความยั่งยืนและยังคงพบปัญหาในหลายด้าน อาทิ เช่น การกระจุกตัวในเมืองหลัก ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีจำกัด การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและสิ้นเปลือง ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร และปัญหาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, ม.ป.ป.) จะเห็นได้ว่าการมุ่งเน้นพัฒนาการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ โดยไม่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม ล้วนกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม การรักษาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างแรก เพื่อรักษาความสมดุลระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวกับแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552)

จากวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นภาวะโลกร้อน ปรากฏการณ์เรือนกระจก มลพิษทางอากาศ หรือมลพิษจากขยะ สิ่งเหล่านี้ได้กระตุ้นให้หลายประเทศเกิดความตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และต้องการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากร ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเข้ามามีความสำคัญต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น (ยุทธการ ไวยอาภา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ในยุทธศาสตร์ที่กล่าวถึง การมุ่งพัฒนาคุณภาพสินค้า และแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ความสำคัญของการรักษาทรัพยากร และการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับผู้ที่มาเยือน และการปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม(คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวจะต้องส่งเสริมด้านอุปสงค์ควบคู่กับด้าน

อุปทาน ต้องได้รับความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ลดปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ และเพิ่มการตระหนักถึงการรักษาสถาบันทรัพยากรทางธรรมชาติ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนท้องถิ่น และนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ (ธนธรรณ์ ทองหอม, 2554; ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี, 2543)

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวในปี 2565 พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่จังหวัดราชบุรี มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวราว 1,615,977 คน หรือรายได้ประมาณ 1,907.08 ล้านบาท (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดราชบุรี, 2565) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวของภูมิภาคภาคกลาง ในชื่องาน “เมืองรองภาคกลางศิริวิไลซ์” ภายใต้แนวคิด “More River Legacy วิถีเมืองรองภาคกลาง” ที่ต้องการนำเสนออัตลักษณ์ทางอารยธรรมลุ่มแม่น้ำ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรอง เกิดการกระจายรายได้และเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (พีรณัฐ พรนิเสน, 2564) จังหวัดราชบุรีเป็น 1 ใน 7 เมืองรองของภาคกลาง และเป็น 1 ใน 55 เมืองรองของประเทศไทยที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว เต็มไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี และความหลากหลายของประชากรกว่า 8 ชาติพันธุ์ (จิตคุปต์ ละอองปลิว, 2562) ซึ่งตลาดวิถีชุมชนโอะปอยเป็นหนึ่งในตลาดชุมชนที่ได้นำวิถีชีวิตและทุนทางทรัพยากรของชุมชนมาผสมผสานกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว และสร้างรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น(ปวิรัตน์ ชิดนโชติ, 2563)

ตลาดวิถีชุมชนโอะปอย ตั้งอยู่ในตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตลาดแห่งนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของบวร ผู้ประกอบการและภาครัฐท้องถิ่น มีแนวคิดและอุดมการณ์ที่มุ่งเน้นความยั่งยืน ทั้ง 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งพัฒนาแต่ยังคงไว้ซึ่งความดั้งเดิมของสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต โดยการนำจุดเด่นทางวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ทัศนียภาพและบรรยากาศที่ร่มรื่น มาสร้างอัตลักษณ์ในการนำเสนอการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโอะปอย ภายในตลาดถูกตกแต่งด้วยคังดั่ง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ในประเพณีช่งทะเล่ดั้ง ด้านการจัดจำหน่ายอาหารพื้นถิ่นที่หาทานได้ยาก ด้านงานฝีมือและสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการแต่งกายด้วยผ้ากะเหรี่ยงทอมือ และด้านการสื่อสารด้วยภาษากะเหรี่ยงหรือกะเหรี่ยง สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง นอกจากนี้ยังได้มีการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา คือ กิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพแห่งแรกในประเทศไทยที่สร้าง

ความเป็นเอกลักษณ์ให้กับตลาดแห่งนี้จนได้ชื่อว่า “ตลาดเช้าริมธาร” และยังได้รับเลือกเป็น “ชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP ตลาดนวัตวิถีบ้านท่ามะขาม” ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก และอีกหนึ่งสิ่งสำคัญ คือ แนวคิดตลาด Zero Waste คือ การออกกฎระเบียบงดใช้โฟมและพลาสติก การจัดการขยะในพื้นที่ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด สร้างความเป็นเอกลักษณ์และถือเป็นเสน่ห์อันโดดเด่นให้กับตลาดแห่งนี้ (วรปรัชญ์ ศรีศัตถมาตย์, 2563)

จากการเปิดตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยอย่างเป็นทางการในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2561 พบว่าตลาดแห่งนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยได้นำเอาจุดเด่นทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมาดึงดูดผู้ที่ต้องการมาสัมผัสวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง อีกทั้งยังมีกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ทำให้การท่องเที่ยวที่ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไปจนขีดความสามารถ ส่งผลต่อการรองรับและการให้บริการอย่างทั่วถึง กระทั่งต่อทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชน วิถีชีวิตของคนในสังคมท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลง แหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม อันเนื่องมาจากมลพิษจากมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ และปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดการของตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ให้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ตั้งขอบเขตของการวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง คือ กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จำนวน 9 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนสมาคมท่องเที่ยวสวนผึ้ง นักพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 บ้านท่ามะขาม ตัวแทนคณะทำงาน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้า และตัวแทนด้านกิจกรรมภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย

การวิจัยเชิงปริมาณ ได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี จำนวน 385 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่สำหรับการทำวิจัย คือ ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ชุมชนบ้านท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (Pike, 2008) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (สมหมาย เสถียรธรรมวิทย์, 2554) และนำผลที่ได้มาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การเก็บข้อมูลใช้ระยะเวลาประมาณ 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2565 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2566

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการตลาดชุมชนอย่างยั่งยืน
2. ทราบความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวไปยังตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย โดยมุ่งเน้นทำกิจกรรมท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในท้องถิ่นควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อม ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชุมชนบ้านท่ามะขาม ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมจากการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมทั้งจะต้องไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น เพื่อรักษาความสมดุลทางวัฒนธรรม ธรรมชาติและระบบนิเวศ ให้เกิดความยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

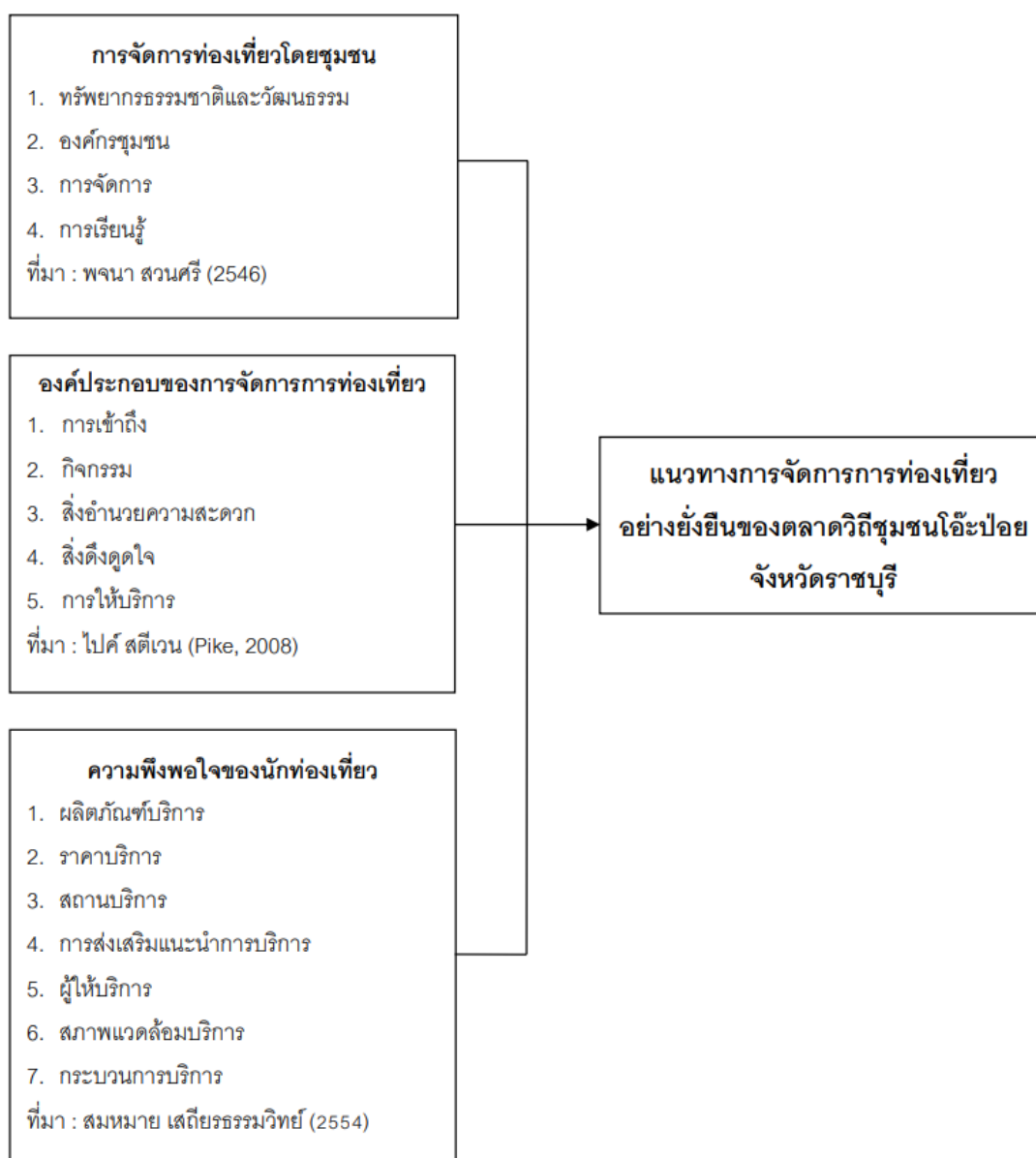
การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวไปภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ที่มีการบริหารจัดการโดยคนในชุมชนบ้านท่ามะขาม ในการร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดสรรทรัพยากรภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงคนในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง เพื่อมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวควบคู่กับการสร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย หมายถึง สถานที่จำหน่ายสินค้าและผลผลิตที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคนในชุมชนบ้านท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยการนำสินค้า ผลผลิตทางการเกษตร อาหารท้องถิ่น สินค้าหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง แสดงถึงอัตลักษณ์และจุดเด่นของชุมชนบ้านท่ามะขาม โดยนำสินค้ามาวางขายในบริเวณพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว ส่งเสริมการสร้างงาน และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย โดยตระหนักถึงการให้บริการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย เช่น การจัดการด้านบริการรถรับ-ส่ง ด้านการจราจร ด้านกิจกรรมการตีบาตรพระล่องแพ เป็นต้น เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน ส่งเสริมความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ได้มีการกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยไว้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตลาดวิถีชุมชน
- 2.6 บริบทพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization, 1997) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยเป็นการเคลื่อนที่ในระยะเวลาชั่วคราว โดยมีจุดมุ่งหมายที่หลากหลาย เช่น เพื่อการพักผ่อน แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประชุมสัมมนา หรือการเยี่ยมญาติ เป็นต้น ซึ่งจะกระทำด้วยความเต็มใจ ไม่ได้ทำเพื่อประกอบอาชีพ

ลัมส์ดอน (Lumsdon, 1999) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกที่ โดยมีเป้าหมายเพื่อการพักผ่อน เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางไปในสถานที่หนึ่งเป็นเวลาเพียงชั่วคราวหรือช่วงเวลาอันสั้น ไม่ใช่การพักอาศัยอยู่สถานที่นั้น ๆ เป็นการ

ถาวร ผู้เดินทางมีความประสงค์ที่อยากจะเดินทางไป โดยไม่ถูกบังคับ เพื่อตอบโจทย์ต่อความต้องการส่วนบุคคล เพื่อพักผ่อนคลายเครียด หรือประสบการณ์ที่แปลกใหม่

นิคม จารุณี (2554) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีเงื่อนไข 3 ข้อ ได้แก่

- 1) การจากที่อยู่อาศัยเดิมไปที่แปลกใหม่ เป็นระยะเวลาสั้น ๆ
- 2) จะต้องเป็นไปด้วยความเต็มใจ
- 3) มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน แต่ไม่ได้ทำเพื่อมุ่งหารายได้

สุดาวรรณ มีบัว (2555) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่หลากหลาย การพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม การเดินทางเพื่อประชุมสัมมนา เล่นกีฬา ทำกิจกรรมนันทนาการ ติดต่อทางธุรกิจ ศึกษาดูงาน ตลอดจนการเยี่ยมญาติ และมีความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างการให้บริการต่าง ๆ

นิตา ชัชกุล (2557) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางที่มีวัตถุประสงค์ในการย้ายไปสถานที่แห่งหนึ่ง เริ่มตั้งแต่การเดินทางไปจนถึงสถานที่เป้าหมาย โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง คือ การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว การพักค้างแรมนอกสถานที่ และการรับประทานอาหารในสถานที่ท่องเที่ยว

นิจรา คลังสมบัติ (2557) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่พักอาศัยในปัจจุบันไปยังที่อื่นเป็นระยะเวลาอันสั้นหรือเป็นเวลาชั่วคราว โดยการเดินทางจะไม่ได้ทำเพื่อมุ่งหารายได้หรืออาชีพ ซึ่งการเดินทางอาจมีกิจกรรมนันทนาการเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างบุคคลและบริการในสถานที่ต่าง ๆ

การส่งเสริมการท่องเที่ยว (2558) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การสัญจรไปที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยไม่ได้มุ่งหวังทำงานเพื่อหารายได้ การเดินทางจะเป็นไปตามความต้องการและความเต็มใจของบุคคลนั้น ๆ โดยมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษา ประชุม พักผ่อน เยี่ยมญาติ และเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม

ปวิณ์ ชินโชติ (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การออกเดินทางไปยังสถานที่หนึ่ง ที่ต่างจากที่เดิม ซึ่งอาจจะเป็นการเดินทางภายในประเทศหรือภายนอกประเทศที่เกิดจากความเต็มใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อน ผ่อนคลายหรือเหตุผลอื่นที่แตกต่างกัน และการท่องเที่ยวยังเป็นอีกหนึ่งวิธีสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดี ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้มาเยือนกับชุมชน

ศรัญญา วรากุลวิทย์ (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางในระยะเวลาหนึ่งที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่ได้ทำเพื่อเงินจ้างหรือเพื่อค่าตอบแทน แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพักผ่อนหย่อนคลาย หรือหาความสนุก

เมลดา ธนิตนนท์ (2560) กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การเคลื่อนที่จากที่อยู่ในชีวิตประจำวันไปยังสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่แปลกใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางที่แตกต่างกัน แต่จะต้องเป็นไปด้วยความเต็มใจ ซึ่งอาจมีการพักค้างแรม หรือเดินทางไป-กลับภายในวันนั้น

จากแนวคิดและทฤษฎีด้านการท่องเที่ยว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางไปยังสถานที่อื่นที่มีความแตกต่างทางสภาพแวดล้อมและบรรยากาศจากที่อยู่อาศัยในชีวิตประจำวันเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งที่เป็นการชั่วคราว ซึ่งการไปนั้นจะต้องเกิดจากตามความต้องการและความเต็มใจของบุคคลนั้น ๆ โดยมีเป้าหมายในการเดินทางหรือทำกิจกรรม เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย ซึ่งอาจมีการพักค้างคืนในสถานที่นั้น หรือเดินทางไป-กลับในวันนั้นก็ได้

2.1.2 รูปแบบของการท่องเที่ยว

ด้าเกิง โถทอง และคณะ (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวสามารถจำแนกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreation Tourism) มีเป้าหมายในการเข้าร่วมเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะได้ใกล้ชิดและสัมผัสธรรมชาติ เพื่อผ่อนคลาย
2. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Tourism) มีเป้าหมายเพื่อมอบเป็นรางวัลหรือสวัสดิการให้แก่พนักงานในบริษัทหรือองค์กร ซึ่งจะให้รางวัลทางการท่องเที่ยวทดแทนของรางวัลประเภทอื่น ๆ เช่น การแจกบัตรกำนัลที่พักรีสอร์ท บัตรกำนัลโปรแกรมท่องเที่ยว หรือบัตรกำนัลในการเดินทางไป-กลับ เป็นต้น
3. การท่องเที่ยวเพื่อชมประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวที่มีเรื่องราวของอารยธรรมและประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ประสาทหิน สถาปัตยกรรมและพระราชวัง เป็นต้น
4. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) มีจุดมุ่งหมายเพื่อติดต่อทางธุรกิจ รวมทั้งการจัดประชุม การสัมมนา และการตกลงทางธุรกิจ เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อชมวัฒนธรรม (Culture Tourism) มีจุดมุ่งหมายเพื่อรับรู้ชีวิตและเรื่องราวทางวัฒนธรรม เช่น การแต่งกายชุดพื้นเมืองของกลุ่มชนเผ่า การทานอาหารพื้นถิ่น การเดินระบำพื้นเมือง การแสดงศิลปวัฒนธรรม และหัตถกรรมโบราณ เป็นต้น

6. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตการแสดงผลทางวัฒนธรรม พิธีกรรมทางความเชื่อในประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งแบบแผนการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์

7. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) มีจุดมุ่งหมายที่เน้นสิ่งดึงดูดใจจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ซึ่งมีรูปแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การศึกษาเส้นทางธรรมชาติ การดูนกและส่องสัตว์ การล่องแพไม้ไผ่ และการแคมป์ปิ้ง เป็นต้น

ผู้วิจัยกล่าวสรุปได้ว่า ตลาดไอซ์ปอย เป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อชมวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม คือ มุ่งเน้นให้เห็นถึงจุดเด่นทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จะเรียงผ่านการนำเสนออาหารพื้นถิ่น การแต่งกายด้วยผ้าทอของชาวกะเหรี่ยง และการนำสัญลักษณ์ในประเพณีช่งทะเลิงของชาวกะเหรี่ยงมาสื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของตลาดควบคู่การนำเสนอความโดดเด่นของธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในชุมชนบ้านท่ามะขามมาสร้างเป็นจุดดึงดูดผู้มาเยือน

2.1.3 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ไปค์ (Pike, 2008) กล่าวถึง แหล่งท่องเที่ยวที่ผสมผสานทรัพยากร สินค้าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว สิ่งสำคัญ คือ สถานที่ให้นักเดินทางสามารถไปเยี่ยมชมหรือพักอาศัย ซึ่งสามารถจำแนกแหล่งท่องเที่ยวได้ 6 องค์ประกอบ หรือ 6A's ดังนี้

1. ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Package) คือ การจัดโปรแกรมและกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่และทุนทางทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและเป็นทางเลือกให้ผู้มาเยี่ยมชมเยือนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนในช่วงระยะเวลาอันสั้น เพื่อความสะดวกและรวดเร็วขึ้น

2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) คือ การตอบสนองต่อสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการให้บริการ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน บ้ายบอกทาง ระบบคมนาคม และบริการรถรับ-ส่ง เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้มาเยี่ยมชมเยือนสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก และปลอดภัย

3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) คือ การที่ชุมชนได้นำเอาทุนทางวัฒนธรรมหรือทุนทางธรรมชาติที่มีอยู่มาสร้างจุดดึงดูด กระตุ้นให้ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนมาอยากกลับมายังแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นซ้ำ เช่น ความงามของทัศนียภาพและภูมิทัศน์ ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ สิ่งจำเป็นพื้นฐานที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับและให้บริการแก่ผู้มาเยือน เพื่อสร้างความได้เปรียบของสถานที่ในท้องถิ่น เช่น ที่พัก โฮมสเตย์ ห้องน้ำสาธารณะ และลานจอดรถ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบเสริมอื่น ๆ เช่น ร้านอาหาร สปา และสระว่ายน้ำ เป็นต้น

5. กิจกรรม (Activities) คือ การนำทรัพยากรหรือภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาสร้างเป็นกิจกรรม เพื่อดึงดูดให้คนที่มาได้ร่วมทำในแหล่งท่องเที่ยวที่นั่น ๆ เช่น กิจกรรมที่ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ การล่องแก่งในลำน้ำภาชี การเดินป่า การล่องแพไม้ไผ่ และการพายเรือแคนู นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกับคนในท้องถิ่น เช่น การทำอาหารท้องถิ่น ขนมพื้นบ้าน การทำผ้ากะเหรี่ยงทอมือ และการร่วมพิธีผูกข้อมือ เป็นต้น โดยกิจกรรมและประสบการณ์จะมีส่วนสำคัญจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นรายได้สู่ชุมชน

6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) คือ บริการเสริมที่จัดเตรียมไว้ให้บริการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น จุดวัดอุณหภูมิ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก จุดให้บริการข้อมูลและให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว มีปัจจัยสำคัญ 3 อย่าง หรือ 3A's คือ

1. เส้นทางคมนาคม คือ การสร้างถนนหรือเส้นทางให้ผู้ที่มาเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จัดเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง เพื่อความสะดวกในการเดินทาง รวมทั้งสัญญาณโทรศัพท์ในการติดต่อกับแหล่งภายนอกได้

2. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก คือ การเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐานไว้รองรับและให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ห้องน้ำสาธารณะ ที่พัก โฮมสเตย์ และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. สิ่งดึงดูดใจ คือ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องนำจุดเด่นของทุนทางทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างความน่าสนใจ ซึ่งรวมถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ทัศนียภาพ ธรรมชาติ กิจกรรมศาสนสถาน โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นต้น

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว มีทรัพยากรสำคัญ 5 ประการ หรือ 5A's ดังนี้

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา : เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552)

1. การเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง การสนับสนุนด้านการคมนาคม ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยางอยู่ในสภาพที่ดี บ้ายบอกทางหรือป้ายบอกระยะ รวมถึงการคมนาคมทางอื่น ที่ช่วยส่งเสริมการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

2. กิจกรรม (Activity) หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มีให้เลือกหลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การล่องแก่ง การปั่นเขา การปั่นจักรยาน การล่องแพไม้ไผ่ และการศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น การเข้าร่วมทำกิจกรรมจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น ๆ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง สิ่งพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอและครบครัน เพื่อสนับสนุนการให้บริการภายในท้องถิ่น เช่น สาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ให้บริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ที่พัก และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

4. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง การนำเอาทรัพยากรที่โดดเด่นของชุมชนมาสร้างอัตลักษณ์และแรงจูงใจในการดึงดูดในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการเดินทางมายังสถานที่นั้น เช่น ทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และอาหารพื้นถิ่น เป็นต้น

5. ที่พัก (Accommodation) หมายถึง ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียงต้องมีที่พักค้างแรม เช่น โฮมสเตย์ รีสอร์ท โรงแรม และบังกะโล เป็นต้น เพื่อให้รองรับและให้บริการผู้ที่มาเยี่ยมชม

จากแนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทุกด้านล้วนเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ จำเป็นต้องจัดเตรียมสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานไว้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อส่งเสริมความพร้อมต่อการให้บริการ จากองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของไปค์ (Pike, 2008) มาใช้ในงานวิจัยนี้ โดยเลือกองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และการให้บริการภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย มาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย 1. การเข้าถึง 2. กิจกรรม 3. สิ่งอำนวยความสะดวก 4. สิ่งดึงดูดใจ และ 5. การให้บริการ โดยการสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงภายในตลาดที่สามารถตอบโจทย์ต่อสถานการณ์ท่องเที่ยวของผู้คนในปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมให้ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยมีการบริหารจัดการที่สามารถตอบโจทย์ต่อความต้องการผู้ที่มาเยือนได้ครอบคลุมและครบถ้วนมากที่สุด

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สวาร์บรูค (Swarbrook, 1998) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ชุมชน เพื่อกระตุ้นสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ ความเจริญรุ่งเรือง แต่การท่องเที่ยวจะต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และกระทบเชิงต่อทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวิถีชีวิตของชุมชน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การกำหนดแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรและใช้ประโยชน์ โดยมีปัจจัยแวดล้อมด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพของคนในชุมชนเพื่อให้เกิดความเสมอภาค การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ สามารถตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนและผู้ที่มาเยี่ยมเยือน โดยพยายามไม่ให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติมากที่สุด

เศกสรรค์ ยงวณิชย์ (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่มาเยี่ยมเยือน ส่งเสริมการเติบโตทางธุรกิจและกิจกรรมท่องเที่ยวในระยะยาว มุ่งให้เกิดประโยชน์ภาครวมทั้ง 3 ด้าน คือ สังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น

สุนทร สุวรรณละออง (2555) ได้อธิบาย การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวควบคู่กับการรักษาทรัพยากร คำนึงถึงระบบนิเวศและชุมชน โดยเน้นความยั่งยืนทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม (Cultural Sustainable) หมายถึง การตระหนักถึงการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรัก ภูมิใจ และหวงแหนพื้นที่ภายในชุมชนนั้น ๆ และมุ่งเน้นให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่นให้คงอยู่สืบต่อไป

2. ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (Economy Sustainable) หมายถึง การให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ต่อชุมชน การเติบโตทางเศรษฐกิจและรายได้ต่อคนในชุมชน โดยรายได้ในส่วนนี้จะนำมาบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนต่อไป

3. ความยั่งยืนด้านการศึกษา (Education Sustainable) หมายถึง การมุ่งเน้นให้เกิดการแลกเปลี่ยน ระหว่างผู้มาเยี่ยมชมและคนในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวจะมีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ๆ มีการปรับตัว และส่งเสริมการเรียนรู้ต่อคนในชุมชนท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมมากขึ้น อีกทั้งมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักกระบวนการ การวางแผน และการจัดการเพื่อให้เกิดอย่างยั่งยืนต่อไป

4. ความยั่งยืนด้านสังคม (Sociological Sustainable) หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มคนในท้องถิ่น เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน เกิดความสามัคคี เกิดปฏิสัมพันธ์ การเอื้อเฟื้อและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ช่วยยกระดับให้ชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างประโยชน์ทางด้านความเป็นอยู่ของคนในสังคมท้องถิ่น โดยไม่สร้างความเสียหายต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งการมุ่งสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว

ไพริน เวชัญญะกุล (2559) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การนำวัฒนธรรมและทุนทางทรัพยากรที่มีอยู่มาจัดสรร ร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ควบคู่กับการรักษาธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนทางชีวภาพและระบบนิเวศให้คงอยู่ต่อไป

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2561) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การจัดกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อตอบโจทย์ความต้องการ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ วัฒนธรรมและความปลอดภัย โดยคำนึงถึงทรัพยากรมา

สร้างให้เกิดความคุ้มค่าอย่างสมเหตุสมผล รักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ท้องถิ่น ชุมชน และ
สุนทรียภาพ เพื่อประโยชน์อย่างยั่งยืน

จากแนวคิดและทฤษฎีด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวและธรรมชาติให้เกิดคุณค่าสูงสุด
นำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวควบคู่กับการคำนึงถึงการให้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม เพื่อ
รักษาความสมดุลของระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืนสืบต่อไป

2.2.2 องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวถึง องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืนออกเป็นทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา : บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548)

1. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวและเตรียม
สิ่งจำเป็นพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อรองรับผู้ที่มาเยือนได้รับความสะดวก เกิดความประทับใจต่อแหล่ง
ท่องเที่ยว รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลและกิจกรรมท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ

2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว คือ การหันกลับมาองทรัพยากรในพื้นที่ มุ่งพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติให้คงอยู่สภาพเดิม โดยวางแผน ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล

3. การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว คือ การพัฒนาสิ่งจำเป็นพื้นฐาน เพื่อต่อยอดธุรกิจให้พร้อมต่อการให้บริการ เพื่อให้ผู้ที่เดินทางมาเกิดความพอใจต่อธุรกิจบริการด้านต่างๆ โดยจะต้องตระหนักถึงทรัพยากรธรรมชาติ

4. การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว คือ การนำหลักการตลาดเข้ามาใช้เพื่อแสวงหานักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณภาพ เพื่อนำสิ่งที่ได้มาประยุกต์ใช้ สร้างคุณประโยชน์ต่อธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว

5. การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น คือ การมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนในการคิดและพัฒนากิจกรรม สร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน สร้างการตระหนักให้ชุมชนรักและหวงแหนทรัพยากรภายในชุมชน

6. การพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว คือ การกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้และปลูกฝังให้คนในชุมชนเกิดความหวงแหนต่อทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.2.3 หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แชร์เลย์ (Shirley, 1992, อ้างถึงใน ดลฤทัย โกวรรณะกุล, 2556) ได้อธิบายถึงหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 10 ข้อ ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน คือ การตระหนักถึงการใช้อย่างเหมาะสมทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างพอดี เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติสู่ความยั่งยืน

2. การลดการบริโภคของเสียที่เกิดจากความจำเป็น คือ การตระหนักถึงการอุปโภคบริโภคอย่างพอดี ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และเพิ่มคุณภาพทางการท่องเที่ยว

3. การรักษาความหลากหลาย คือ การอนุรักษ์ชีวภาพของระบบนิเวศให้มีความสมดุลและคงอยู่ต่อไป

4. การพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การจัดทำแผนพัฒนาเข้ากับแผนพัฒนาแห่งชาติ และแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อคาดคะเนผลการดำเนินโครงการที่อาจกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและด้านลบในทุกด้าน ทั้งด้านทรัพยากร เศรษฐกิจ สังคม และชุมชนใกล้เคียง เพื่อป้องกันและเพิ่มศักยภาพสู่ความยั่งยืนในระยะยาว

5. การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น คือ การรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชนบท และท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคาควบคู่กับคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดความคุ้มค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น คือ การให้คนในชุมชนได้ร่วมวางแผนทิศทาง ในการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

7. การหารือร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญและสาธารณชน คือ การปรึกษาหารือระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และผู้ประกอบการอย่างสม่ำเสมอ ในการเข้าร่วมหารือและแก้ไข ปัญหา ลดความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ และการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

8. การฝึกอบรมบุคลากร คือ การส่งเสริมให้คนในชุมชนได้เข้าร่วมอบรม ฝึก ทักษะด้านต่าง ๆ ทราบแนวทางการปฏิบัติ ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถให้คนในชุมชนมี ความพร้อมต่อการให้บริการ ต้อนรับผู้มาเยือน เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความอย่งยั่งยืน

9. การตอบสนองการตลาดท่องเที่ยว คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้าน ต่าง ๆ เพื่อสื่อสารให้บุคคลเข้าถึงข้อมูล เกิดการตระหนักถึงธรรมชาติและวัฒนธรรม

10. การวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การตรวจ ติดตาม รวมทั้งศึกษางานวิจัยอื่น เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ

2.2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2559) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การบริหารจัดการที่ตระหนักถึงความสามารถของธรรมชาติ วัฒนธรรม และประเพณี เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดรายได้และผลประโยชน์ต่อชุมชน เศรษฐกิจ และทุก ภาคส่วนอย่างเป็นธรรม ตามความต้องการของชุมชน

วรรณ วรชวานิช (2546, อ้างถึงใน ภัทรารวีย์ ทองเทพ, 2558) กล่าวว่า จัดการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การวางแผนในการจัดการเพื่อไม่ให้กระทบต่อชุมชนในเชิงลบ โดยจะ คำนึงถึงการพัฒนา สร้างเศรษฐกิจชุมชน คุณภาพชีวิต และประโยชน์ต่อท้องถิ่น ซึ่งมีหลักการที่ สำคัญ 8 ข้อ ดังนี้

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม คือ การนำทุนทาง ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาพัฒนาให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดการอนุรักษ์ทางด้านธรรมชาติ และภูมิปัญญาของชาวบ้าน

2. ลดการบริโภคและการใช้ทรัพยากรโดยไม่จำเป็น คือ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดการใช้ทรัพยากร และเน้นกระบวนการจัดการขยะในชุมชนให้ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ

3. ส่งเสริมคุณค่าของทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ การรับรู้และคำนึงถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

4. ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ การประสานงานกับทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

5. สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น คือ การให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมมูลค่าในภาพรวมของท้องถิ่น

6. การพัฒนาบุคลากร คือ การจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น เพื่อให้ชุมชนได้รับองค์ความรู้พื้นฐานอย่างครบถ้วน เช่น ทักษะการเล่าเรื่อง และการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

7. จัดเตรียมข้อมูลหรือคู่มือด้านการท่องเที่ยว คือ การเตรียมเนื้อหาและข้อควรปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการรับรู้แก่ผู้ที่มาเยือน

8. การประเมินผลหรือการวิจัย คือ การประเมินผลและศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาผลของการดำเนินการให้เกิดประสิทธิ

สความรูศ (Swarbrooke, 2005, อ้างถึงใน นาดยา บุตรอยู่ (2557) ได้แบ่งการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนออกเป็น 3 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านสิ่งแวดล้อม คือ การพัฒนาที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ระบบนิเวศ และทุนทางทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อมุ่งจัดการปัญหาเฉพาะต่าง ๆ ทั้งมลภาวะทางอากาศ น้ำ และมลพิษจากขยะ เพื่อไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมในพื้นที่ กระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและที่ถูกสร้างขึ้น และสัตว์ป่าอาศัยอยู่ในธรรมชาติ

2. มิติด้านเศรษฐกิจ คือ การจัดการทางการท่องเที่ยว เพื่อลดปัญหาในชุมชนต่าง ๆ เช่น ลดปัญหาความยากจน การไม่มีงานทำของผู้สูงอายุและเด็ก และลดปัญหาของเยาวชนในพื้นที่ เป็นต้น อีกทั้งยังกระตุ้นให้เกิดอาชีพและการแบ่งปันรายได้แก่คนในท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

3. มิติทางสังคม คือ การส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นและทุกภาคส่วน เกิดเป็นภาคีเครือข่ายทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง ทั้งชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เกิดความสามัคคี ลดความเหลื่อมล้ำ ทำให้ทุกคนได้รับสิทธิอย่างความเท่าเทียมกัน

ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การนำเสนอพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว โดยการนำฐานทรัพยากรท้องถิ่นและธรรมชาติ มาสร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยตระหนักถึงมิติทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และพื้นที่ในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความสมดุลและความยั่งยืนของธรรมชาติ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วรรณวิมล ภู่นาค (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การจัดสรรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน มุ่งเน้นให้ชุมชนได้ร่วมบริหารพื้นที่ โดยนำเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันมาสร้างเป็นจุดเด่นให้ผู้ที่มาเยือนสัมผัสกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมดั้งเดิม ก่อให้เกิดความยั่งยืนและการแลกเปลี่ยนร่วมกัน การท่องเที่ยวรูปแบบนี้จึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับชุมชนผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรในพื้นที่

ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2560) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง รูปแบบการพัฒนาและจัดสรรพื้นที่ท่องเที่ยวที่ตระหนักถึงประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก โดยให้ชุมชนเป็นผู้ที่มีสิทธิหลักในการจัดการพื้นที่ ซึ่งการจัดการจะต้องตระหนักถึงความเหมาะสมทางภาพรวมของสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ สร้างความยั่งยืนแก่ชุมชนอย่างแท้จริง รวมถึงยังทำให้เกิดการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และประเพณีให้คงอยู่สืบไป

สุดถนอม ตันเจริญ (2560) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่ตระหนักถึงการจัดสรรทุนทางด้านทรัพยากรที่มีจำกัดของชุมชน มาสร้างเป็นกิจกรรม อยู่ในความดูแลชุมชน ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากร บนพื้นฐานของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

กรมการท่องเที่ยว (2561) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับชุมชน ภายใต้การกำหนดทิศทาง วางแผน และดำเนินการโดยชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและสร้างรายได้สู่ชุมชน

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2562) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การจัดการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพยากรที่ส่งมอบกิจกรรม บริการ และประสบการณ์ มีสิทธิในการจัดการ ซึ่ง

อาจมีบุคคลภายนอกเป็นผู้ให้การสนับสนุน แต่การจัดการจะคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม

หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีดังนี้

1. ชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร
2. ทุกคนได้ร่วมกำหนดทิศทางและตัดสินใจ
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิต
5. คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
6. ดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. การเรียนรู้ร่วมกันของความแตกต่างทางวัฒนธรรม
8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมต่อกันในชุมชนท้องถิ่น
10. ส่งเสริมรายได้และประโยชน์ต่อชุมชน

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวทางเลือกรูปแบบสร้างสรรค์ที่ดูแลและจัดการโดยชุมชนและเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน มุ่งให้เกิดการรับรู้และสัมผัสวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น นำไปสู่การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมที่ดีอย่างยั่งยืน

ศศิชา หมดมลทิล (2562) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการนำเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนมาบริหารจัดการ โดยตระหนักถึงสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งให้ชุมชนได้ร่วมจัดสรรพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถตอบโจทย์แก่ผู้ที่มาเยือน และยังมุ่งเน้นสร้างอาชีพ รายได้เสริม และศักยภาพให้คนในชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมที่ไม่ทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมและทรัพยากรที่มีอยู่

นัยเนตร ขาวงาม (2565) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง วิธีการส่งเสริมให้ชุมชนสามัคคีและเป็นหนึ่งเดียวกัน เกิดการสร้างมูลค่าและอาชีพเสริมทางการท่องเที่ยว โดยกำหนดแนวทางการจัดการด้านท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน คำนึงถึง ปกป้องและหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างชุมชนผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรและผู้มาเยือน

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการบูรณาการองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การรวมตัวกันของคนในชุมชน จัดตั้งเป็นคณะทำงาน มีการแต่งตั้งหน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อตกลง และกฎกติกาที่ชัดเจน เพื่อมุ่งพัฒนาให้เกิดความร่วมมือของภาคเครือข่ายที่เข้มแข็ง ความยั่งยืนในพื้นที่และมีการปันผลประโยชน์อย่างเสมอภาค

2. การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต คือ การส่งเสริมให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากรายได้ทางท่องเที่ยวควบคู่กับการมุ่งสร้างประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น ทั้งเด็กและผู้สูงอายุในชุมชนมีอาชีพเสริมและมีชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้งยังได้รับการปันผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเสมอภาค

3. การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม คือ การมุ่งเผยแพร่และอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม การละเล่นและประเพณีท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการสืบสานและสร้างประสบการณ์ให้กับผู้ที่มาเยือน

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบและยั่งยืน คือ การจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน แต่ต้องไม่กระทบต่อชีวิตและวิถีดั้งเดิมของชุมชน

5. ด้านบริการและความปลอดภัย คือ การดูแลด้านความปลอดภัยในพื้นที่ โดยบุคคลหรือเทคโนโลยี และมีจุดให้บริการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เดินทางมาเยือน และส่งเสริมให้เกิดการบอกต่อ (Word of Mouth) และกลับมาเที่ยวซ้ำ

จากแนวคิดและทฤษฎีด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การบริหารจัดการทรัพยากร โดยให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมจัดสรรทรัพยากรและแสดงข้อคิดเห็น โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อประชากรในชุมชนเป็นหลัก และยังมีมุ่งเพื่อสร้างความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต สังคม การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม ไม่ให้กระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ดั้งเดิมของคนในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน อีกทั้งต้องการมุ่งส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมต่อชีวิตและสังคมให้ดียิ่งขึ้น

2.3.2 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

พจนานุกรม (2546) อธิบายไว้ว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ภายในบริเวณพื้นที่ชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยว เช่น ลำธาร น้ำตก ป่าไม้และภูเขา เป็นต้น ซึ่งรวมถึงวิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

2. องค์กรชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว

3. การจัดการ ประกอบด้วย องค์กรหรือคณะทำงาน ที่ตั้งกฎและกติกาในการปฏิบัติร่วมกัน มีการจัดการวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งชุมชนจะต้องมีการตั้งสหกรณ์หรือกองทุนที่นำไปในการพัฒนาทางสังคมเศรษฐกิจ รวมทั้งการปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

4. การเรียนรู้ ประกอบด้วย การออกแบบกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ถึงวิถีการดำรงแบบดั้งเดิม และวัฒนธรรมท้องถิ่น มีกระบวนการให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างคนในชุมชนกับผู้ที่มาเยือน อีกทั้งยังมีการรณรงค์และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ณัฐกานต์ รุ่งเรือง และ ลินจง โพชารี (2559) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 6 ประการ ดังนี้

1. การจัดการการเรียนรู้ของชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นให้ประชากรในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อมุ่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องในระยะยาว รวมทั้งส่งเสริมทักษะและศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความสามารถในการต้อนรับและให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว

2. การรวมกลุ่มขององค์กรชุมชน คือ การรวมกลุ่มของบุคคลในท้องถิ่นหรือละแวกเดียวกัน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มผ้าทอพื้นเมือง กลุ่มทำอาหารท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งสร้างรายได้และประโยชน์ต่อส่วนรวมแก่สมาชิกอย่างเสมอภาค ก่อให้เกิดความสามัคคีและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของชุมชนในท้องถิ่น

3. อัตลักษณ์ของชุมชน คือ การรวมกลุ่มของกลุ่มคนที่มีความเชื่อหรือมีวัฒนธรรมเดียวกัน เพื่อมุ่งนำเสนอและถ่ายทอดอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีความเฉพาะ ผ่านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการรับรู้ให้แก่บุคคลทั่วไป

4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน คือ การจัดการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักถึงปัญหา เพื่อหาทางป้องกัน ฟื้นฟูและร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น

5. การจัดการการท่องเที่ยว คือ การร่วมกันกำหนดกฎกติกา เพื่อมุ่งพัฒนาและให้บริการในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เช่น การรักษาความปลอดภัย การจัดการพื้นที่ส่วนกลาง การจัดทำป้ายสื่อสารและป้ายสื่อความหมาย และการพัฒนาเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ในระยะยาว

6. การเป็นชุมชนที่มีเอกภาพแบบพอเพียง คือ การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารจัดการภายในชุมชน โดยการยึดวิถีความพอเพียง และยังเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

วิระพล ทองมา และ ประเจต อำนาค (2547) ได้เสนอ กระบวนการเรียนรู้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ศักยภาพของคน คือ ประชากรในชุมชนจะต้องรู้จักชุมชนของตนเองเป็นอย่างดี เพื่อที่จะสามารถนำเสนอข้อมูลให้ผู้มาเยือนทราบอย่างครบถ้วนและถูกต้อง โดยชุมชนจะต้องพร้อมในการเสนอข้อคิดเห็น ความเข้มแข็งและความสามัคคี เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ศักยภาพของพื้นที่ คือ การรู้ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนเห็นคุณค่าทุนทางทรัพยากรในท้องถิ่น นำมาจัดสรรให้เกิดความคุ้มค่าได้อย่างเหมาะสม

3. การจัดการ คือ ชุมชนจะต้องมีระบบและกระบวนการจัดการ ให้เกิดความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด ชุมชนจะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ตลอดจนต้องมีความรู้ในการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ นอกจากนี้ชุมชนจะต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมหารือและหาแนวทางเตรียมความพร้อมให้กับชุมชน รวมทั้งแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วม คือ สิทธิในการหารือ แสดงข้อคิดเห็น และหาวิธีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน โดยการประชุม จัดเวทีชาวบ้านให้ทุกคนมีการเสวนาพูดคุยร่วมกัน ดำเนินการติดต่อกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างข้อปฏิบัติ เพื่อให้คนในชุมชนปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

จากแนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนสำคัญในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น คนในชุมชนร่วมรับผิดชอบและมีหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรและออกความคิดเห็น โดยจะคำนึงถึงคนในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การสืบทอดภูมิปัญญา วิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น สร้างความสมดุลเพื่อไปสู่ความยั่งยืน อีกทั้งต้องการมุ่งเน้นส่งเสริมให้เกิดอาชีพรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดี

2.3.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

อัจฉรา สโรบล (2553) ได้ให้แนวคิด การมีส่วนร่วมของชุมชน ว่าเป็นแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน คือ ประชากรในชุมชนมีสิทธิในการตัดสินใจพัฒนาทุกกระบวนการ ตั้งแต่การวางแผน แสดงความคิดเห็น กำหนดความต้องการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยแสดงศักยภาพที่มีอยู่ในการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือพัฒนาที่ตรงกับความประสงค์ของชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนได้ประโยชน์ร่วมกัน

จินตวีร์ เกษมสุข (2554) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กระบวนการที่คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด และตัดสินใจ รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของประชากรในชุมชนในการบริหารและจัดสรรพื้นที่ รวมถึงการควบคุมและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเพื่อสร้างผลประโยชน์ต่อคนในชุมชนท้องถิ่น

อรทัย หนูสงค์ (2560) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การให้บุคคลในชุมชนมีสิทธิและเข้าร่วมในทุกกระบวนการพัฒนาชุมชน เริ่มตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์ วางแผน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมความร่วมมือของกลุ่มคนภายในท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จ

วริศรา สมเกียรติกุล และ กมล เรืองเดช (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การให้ประชากรในท้องถิ่นหรือละแวกเดียวกันได้เข้าร่วมในกระบวนการ เพื่อมุ่งจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สร้างการตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นกับทุกคนร่วมกัน และส่งเสริมให้ระบบนิเวศเกิดความยั่งยืนต่อไป

รัถยานภิศ รัชตะวรรณ และคณะ (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กระบวนการจัดการที่สนับสนุนให้คนในชุมชนได้ร่วมกันรับผิดชอบ ใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้น มีส่วนในการทำกิจกรรมได้ตามสิทธิและหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ค่านิยม และทัศนคติของบุคคล

มณีรัตน์ ธีรพันธุ์เสถียร (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ความตั้งใจของคนในชุมชนในการร่วมจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสังคมนั้น ๆ โดยผู้เข้าร่วมทำกิจกรรมจะต้องมีความเต็มใจและเข้าใจถึงค่านิยม วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นนั้น ๆ

รุ่งรวี จิตภักดี (2562) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การให้ความสำคัญกับคนในชุมชนในการจัดการพื้นที่ในลักษณะของการร่วมคิด วางแผน ตัดสินใจและปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม มุ่งสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับชุมชนควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ กระบวนการที่ให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าร่วม ตั้งแต่การจัดการ และบทบาทในการหารือ ปฏิบัติ แสดงความคิดเห็น และจัดสรรทรัพยากรภายในชุมชนร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาภายในชุมชน เพื่อสร้างสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และประโยชน์แก่ชุมชน

2.3.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2553) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง การมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนในการพัฒนา ซึ่งมีกระบวนการ 6 ประการ ดังนี้

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การมีสิทธิในการรับข้อมูลและข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านการประชาสัมพันธ์ ทั้งในรูปแบบของออฟไลน์หรือออนไลน์
2. ด้านการคิด หมายถึง การมีสิทธิในการออกความคิดเห็น ประชุมและหารือร่วมกันในทุกกระบวนการติดตาม และการตรวจสอบ
3. ด้านการตัดสินใจ หมายถึง หลังจากการประชุม ปรึกษาหารือกันเสร็จสิ้นแล้ว สมาชิกในชุมชนมีสิทธิในการแสดงข้อคิดเห็นและตัดสินใจ เพื่อร่วมกันเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด
4. ด้านการวางแผนและดำเนินการ หมายถึง การมีสิทธิในการวางแผนและการร่วมทำกิจกรรม ซึ่งอาจจะเป็นการออกกำลังร่างกาย หรือออกเงินทุนทรัพย์ เพื่อพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ

5. ด้านการประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการปฏิบัติงานหลังจากดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องมีการตรวจสอบ และประเมินงาน เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

6. ด้านผลประโยชน์ หมายถึง การดำเนินการแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียม ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างสันติสุขและเกิดความสามัคคีต่อไป

อรพรรณ จันทร์อินทร์ และคณะ (2561) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วม มี 4 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการสาเหตุและตัดสินใจ (Participation in decision making) กระบวนการค้นหาสาเหตุของปัญหา และวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากในทางบวกและทางลบ โดยร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาและตัดสินใจ ซึ่งกระบวนการนี้จะช่วยให้ชุมชนคำนึงและวางแผนในการเป็นเจ้าของทรัพยากรภายในท้องถิ่นของตน

2. การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ (Participation in implementation) ชุมชนต้องร่วมมือร่วมใจกันพัฒนา สนับสนุน และลงมือปฏิบัติตามความสามารถและศักยภาพ เช่น สนับสนุนด้านทรัพยากร การเข้าร่วมบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ และแสวงหาความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อนำมาสนับสนุนแผนการที่วางไว้

3. การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ (Participation in benefits) เป็นส่วนสำคัญที่กระตุ้นความร่วมมือของชุมชน โดยผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นใน 3 รูปแบบ คือ

- 1) ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ (Material benefits)
- 2) ผลประโยชน์ทางสังคม (Social benefits)
- 3) ผลประโยชน์ส่วนบุคคล (Personal benefits)

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in evaluation) การติดตามตรวจสอบ ควบคุม และการประเมินโครงการนั้น ๆ ซึ่งการประเมินผล จะทำให้ชุมชนคำนึงถึงผลของการดำเนินการตามความเหมาะสม และหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ชนิกานต์ วงษ์กรณ์ (2554) ให้ความหมาย ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมาผ่านทัศนคติและการรับรู้ของบุคคล ซึ่งจะแสดงออกเมื่อได้รับการตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือความคาดหวังต่อสิ่งหนึ่ง ทั้งทางบวกหรือทางลบ ซึ่งปฏิกิริยาตอบสนองของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับ

เพียซ (Pearce, 1988, อ้างถึงใน ปันญา สิริรุ่งโรจน์กนก, 2559) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังรับบริการทางด้านท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งนี้ความรู้สึกมีส่วนต่อการประเมิน หากได้รับบริการหรือประสบการณ์ที่ดี ย่อมจะทำให้การประเมินไปในทางบวก เกิดการประชาสัมพันธ์บอกต่อ (Word of Mouth) แนะนำและกลับมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวอื่นอีกครั้ง แต่ในทางกลับกัน หากผู้ที่มาได้รับบริการหรือประสบการณ์ไม่ดีจะส่งผลต่อการประเมินไปในด้านลบ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสียหายและเสียชื่อเสียง

ชลิตา เฉลิมรักชาติ (2560) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองบางสิ่ง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นเชิงบวกหรือเชิงลบ มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ทั้งการรับรู้ ทัศนคติ และประสบการณ์จากการรับบริการ นอกจากนี้ยังอาจมาจากได้รับการตอบสนองที่ดีจากแหล่งท่องเที่ยว องค์กร หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่ไปเยี่ยมชมหรือใช้บริการ

จิตตภา ตันติพันธ์วดี (2565) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการตอบสนองต่อบางสิ่งบางอย่าง ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับทัศนคติหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ หากทัศนคติไปในทางบวกเป็นความรู้สึกพึงพอใจ จะส่งผลให้เกิดความประทับใจ และกลับมาเที่ยวซ้ำ

สมหมาย เสถียรธรรมวิทย์ (2554) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นการรับรู้ต่อการให้บริการที่แสดงออกในทางบวก โดยมีปัจจัยสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. ผลลัพธ์บริการ หมายถึง การนำฐานทรัพยากรของชุมชนมานำเสนอสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของบุคคลและมีความแตกต่างจากที่อื่น ทั้งในด้านของรูปลักษณ์ความสวยงาม ความหลากหลาย และประโยชน์ใช้สอย งานฝีมือของชาวบ้านหรือสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นเฉพาะท้องถิ่นและเป็นสินค้าที่หาได้ยาก ล้วนมีผลต่อความพอใจและความประทับใจต่อสินค้าบริการ

2. ราคาค่าบริการ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในด้านบวกที่มีต่อราคาค่าบริการ ซึ่งอาจมาจากการกำหนดราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้าและบริการนั้น ๆ โดยความพึงพอใจจะเป็นไปในทางไหน ขึ้นอยู่กับทัศนคติและประสบการณ์ในการรับบริการของแต่ละบุคคล

3. สถานบริการ หมายถึง การจัดเตรียมสถานที่ในการให้บริการที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น การเตรียมความพร้อมต่อสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับและให้บริการ รวมถึงการเข้าถึงทำเลที่ตั้งของสถานที่ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้ที่มาเยือนเกิดความประทับใจ

4. การส่งเสริมแนะนำการบริการ หมายถึง การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสารของชุมชน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการรับรู้และความพอใจของแก่ผู้มาเยือน

5. ผู้ให้บริการ หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ในการจัดการพื้นที่ กำหนดการให้บริการที่ตระหนักถึงสมาชิกในชุมชนเป็นหลัก โดยการแสดงพฤติกรรมบริการและสนองบริการด้วยความเอาใจใส่และความเป็นมิตรไมตรี ส่งผลให้เกิดความประทับใจ

6. สภาพแวดล้อมของการบริการ หมายถึง การจัดตกแต่งสภาพแวดล้อมให้เข้ากับสถานที่และบรรยากาศของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยการจัดสรรพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เพื่อให้ผู้ที่มาเยือนมีที่นั่งพักผ่อน และทำกิจกรรม ซึ่งสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นจะเป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้น

7. กระบวนการบริการ หมายถึง การนำเสนอบริการและกิจกรรมอย่างมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบและมีคุณภาพ จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการที่ดีและสามารถตอบโต้ความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

จากแนวคิดด้านความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากเข้ามาเยี่ยมชมเยือน ทำกิจกรรมหรือรับบริการต่าง ๆ ในสถานที่หรือท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ทั้งนี้ความพึงพอใจจะเป็นไปในเชิงบวกหรือเชิงลบ ขึ้นอยู่กับทัศนคติและประสบการณ์รับบริการของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ สมหมาย เสถียรธรรมวิทย์ (2554) ซึ่งประกอบด้วย ผลิตภณฑ์บริการ ราคาบริการ สถานบริการ การส่งเสริมและแนะนำบริการ ผู้ให้บริการ สภาพแวดล้อมของการบริการ และการบวนการบริการ มาใช้เพื่อสอบถามระดับความพึงพอใจที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยได้นำเสนอทั้งในด้านของผลิตภณฑ์ท้องถิ่นและกิจกรรมที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและต่อยอด ให้ตลาดแห่งนี้ตอบโต้และสร้างประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน เพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผ่านการบอกต่อ (Words of mouth) และก่อให้เกิดการกลับมาเที่ยวซ้ำ

2.4.2 การวัดความพึงพอใจในการให้บริการ

วิมล เจียมถ้อย (2550) ได้สรุปการวัดความพึงพอใจ ด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

1. การใช้แบบสอบถาม การออกแบบข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะมีรูปแบบของการเลือกคำตอบหรือตอบคำถามอย่างอิสระ จะถามความพึงพอใจด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกรูปแบบของการสอบถาม จะใช้มาตราวัดทัศนคติของบุคคล แสดงถึงระดับความพอใจจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการได้ซึ่งข้อมูลจากการสอบถามและพูดคุยกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีการเตรียมการและวางแผนล่วงหน้า ซึ่งการสัมภาษณ์จะมีทั้งแบบ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบกึ่งโครงสร้างหรือแบบไม่มีโครงสร้าง ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับเป้าหมายในการได้มาซึ่งข้อมูลของผู้วิจัยที่แม่นยำ ถูกต้องและครบถ้วน

3. การสังเกต จะทำได้โดยการลงพื้นที่ เพื่อสังเกตพฤติกรรมและการทำกิจกรรมในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งการสังเกตจะมี 2 แบบ คือ แบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งจะสามารถสังเกตได้จากการแสดงออกทางคำพูด กริยา ท่าทาง ซึ่งวิธีนี้จะสามารถทำได้อย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตลาดวิถีชุมชน

ไพศาล ชวงฉ่ำ (2553) กล่าวว่า ตลาดชุมชนเป็นการสนับสนุนผู้ผลิต พืช ผัก ผลไม้ต่าง ๆ ในชุมชน และแม่ค้าในชุมชนนั้นได้มีการจัดตลาดขึ้น เพื่อนำผลผลิตมาซื้อขายกันในชุมชน โดยมีการจัดตั้งองค์กร กฎและกติการ่วมกัน

กรมการค้าภายใน (2559) ตลาดชุมชน หมายถึง ตลาดที่มีสินค้าอุปโภคบริโภคอยู่ในตลาด และมีองค์ประกอบ อย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ การบริการ วัฒนธรรมท้องถิ่น ทัศนกรรมชุมชน สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ผลิตผลทางการเกษตร สินค้าขนาดกลางและขนาดย่อม สินค้าอื่นและบริการที่สะท้อนถึงลักษณะเด่นของชุมชน ซึ่งจะเป็นแหล่งให้เกษตรกรนำสินค้ามาวางจำหน่าย

กิตติชัย นวลทอง (2559) กล่าวว่า ตลาดชุมชน เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เพื่อส่งเสริมกระบวนการตลาด ทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสพบปะกัน ซึ่งในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องมีสถานที่ที่สามารถทำการซื้อขายได้ แต่จะต้องเป็นการตกลงแลกเปลี่ยนหรือชำระเงินเพื่อสนองต่อความพึงพอใจซึ่งกันและกัน คนส่วนใหญ่ในชุมชนจะมองไปที่ “ตลาดนัดชุมชน” ซึ่ง

เกิดขึ้นจากแนวคิด “การตลาด” เป็นกลไกหลักให้เกิด “ตลาด” จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจขยายและเติบโต การตลาดยังเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการดำรงชีวิตของผู้บริโภคในชุมชนและสังคมให้ดีขึ้นได้อย่างมีกระบวนการและกิจกรรม

สุนิตย์ เหมนิล และ ณัฐศิริ พงศาวลี (2561) ได้กล่าวว่า ตลาดชุมชน หมายถึง สถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนสินค้าและซื้อขายสินค้า โดยจะมีการพบปะพูดคุย สื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ภายในบริเวณที่ตั้งของชุมชน ท้องถิ่น หรือ บริเวณละแวกใกล้เคียงกับชุมชน

จากแนวคิดเกี่ยวกับตลาดชุมชนที่ได้ ผู้วิจัยจึงได้นำความหมายของตลาดชุมชนที่ได้มาสรุปเป็น ตลาดวิถีชุมชน ไว้ดังนี้ ตลาดวิถีชุมชน คือ สถานที่รวมกลุ่มของคนในท้องถิ่นหรือละแวกเดียวกัน เพื่อนำผลผลิตทางการเกษตร สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือผลิตภัณฑ์ที่มีการผสมผสานทุนทางทรัพยากรหรือวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์และจุดเด่นของท้องถิ่นนั้น ๆ มาวางจำหน่ายในพื้นที่ชุมชน ซึ่งตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปะปวย ได้มีการจัดการตลาดในรูปแบบของตลาดชุมชน ที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนนำสินค้าและผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อาหารพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง พืชผักผลไม้ที่หาได้ในท้องถิ่น มาจัดจำหน่ายในพื้นที่ชุมชนบ้านท่ามะขาม เพื่อมุ่งส่งเสริมการกระจายรายได้และอาชีพเสริมให้กับคนในท้องถิ่น และสนับสนุนการท่องเที่ยวของอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

2.6 บริบทพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนไ้อะปอย จังหวัดราชบุรี

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

ภาพประกอบ 4 ตลาดวิถีชุมชนไ้อะปอย

ที่มา : ผู้วิจัย (2565)

ตลาดวิถีชุมชนไ้อะปอย ตั้งอยู่ที่ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตลาดวิถีชุมชนไ้อะปอยได้เริ่มเปิดตลาดอย่างเป็นทางการในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2561 เกิดจากความร่วมมือร่วมใจระหว่าง ชุมชนวัด ท่ามะขาม โรงเรียน ผู้ประกอบการและภาครัฐท้องถิ่น ประชากรที่อาศัยอยู่ที่ตำบลตะนาวศรี ส่วนใหญ่จะเป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงกว่า 80% โดยคำว่าไ้อะปอยนั้น มาจากภาษากะเหรี่ยง แปลว่า พักผ่อน ที่มาของชื่อตลาดนี้ ต้องการจะให้ผู้ที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมได้พักผ่อน กล่าวคือ สภาพที่ตั้งตลาดอยู่ติดลำธาร โดยมีแม่น้ำลำภาชีมีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปี เป็นแม่น้ำสายหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนในชุมชน อีกทั้งบรรยากาศโดยรอบที่ปกคลุมด้วยต้นไม้ใหญ่ที่ให้ความร่มเย็น สัมผัสได้ถึงความสุข โดยตลาดแห่งนี้มีจุดเด่นในการเป็นตลาดที่ยังคงมีการรักษาวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง การสื่อสารของผู้คนในตลาดจะใช้ภาษากะเหรี่ยงและภาษากว่าง ซึ่งเป็นภาษาหลักที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น ด้านการแต่งกาย ที่จะเห็นได้จากการแต่งกายของพ่อค้าแม่ค้าภายในตลาดที่จะสวมใส่ผ้ากะเหรี่ยงทอมือสีสันทันต่าง ๆ ที่เป็นเสน่ห์ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับตลาดแห่งนี้ อาหารท้องถิ่นที่มีรสชาติอร่อยและมีความแตกต่างจากที่อื่น ไม่สามารถหาทานได้ง่าย เช่น ข้าวแดกงา (หมี่สี) ข้าวห่อกะเหรี่ยง (อั้งหมี่ถอง)

เมียงถั่วดาวอินคา ข้าวย่ำสมุนไพร ขนมหินน้ำยาหยวกกล้วย บำบิ่นวินเทจ (กู่ฟิ่งหยุง) ข้าวเกรียบ
 ว้าว (หมี่กระซังนาทุ่ง) และผักพื้นบ้าน ด้านผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกจากภูมิปัญญาของชุมชนที่มี
 ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น คังดั่ง ผ้าทอพื้นเมือง เสื้อผ้ากะเหรี่ยง ชะลอมและตะกร้าจักสาน
 สบู่ขมิ้นรังไหมน้ำผึ้ง และสมุนไพรแปรรูปจากมะกรูด เพื่อสร้างรายได้และช่วยเหลือให้คนในชุมชน
 มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงได้ร่วมมือกันสร้างตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋อยนี้ขึ้นมา (เนติพงศ์ ใจแก้ว
 มา, 2563)

2.6.2 สภาพทั่วไป

จากสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า จังหวัดราชบุรีได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวมาอย่าง
 ต่อเนื่อง ในปี 2565 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 1,614,977 และในปี 2564 มีจำนวนนักท่องเที่ยว
 1,430,360 คน ซึ่งลดลงมาจากปี พ.ศ.2563 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) เนื่องจาก
 สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโคโรนา 2019 อำเภอสวนผึ้งเป็นหนึ่งในอำเภอยอดนิยมที่มี
 คนเดินทางมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยความโดดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ของ
 ทรัพยากรธรรมชาติ อำเภอสวนผึ้ง แบ่งการปกครองเป็น 4 ตำบล คือ 1) ตำบลสวนผึ้ง 2) ตำบลป่า
 หวาย 3) ตำบลท่าเคย และ 4) ตำบลตะนาวศรี พื้นที่ส่วนใหญ่เต็มไปด้วยธรรมชาติที่งดงาม สภาพ
 พื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน เต็มไปด้วยป่าสูงชัน มีเทือกเขาตะนาวศรีทอดยาวกั้น
 ระหว่างชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์กับจังหวัดราชบุรี มีแม่น้ำภาชีไหลผ่าน สภาพ
 ภูมิอากาศทั่วไปมีอากาศที่บริสุทธิ์และเย็นสบาย บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำ
 สายหลัก เหมาะกับการเพาะปลูกพืชผักและผลไม้เศรษฐกิจนานาชนิด

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรี

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2564)

2.6.3 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ตั้งอยู่ตรงข้ามวัดป่าท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยจะอยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ประมาณ 63 กิโลเมตร หรือห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 180 กิโลเมตร หรือราว ๆ 2 ชั่วโมง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะสามารถเดินทางบนถนนลาดยางได้อย่างสะดวก โดยรถยนต์ส่วนตัวหรือรถจักรยานยนต์เป็นหลัก แต่จะยังไม่มีการโดยสารประจำทางท้องถิ่นให้บริการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ตั้งอยู่ตำบลตะนาวศรี 1 ใน 4 ตำบลของอำเภอสวนผึ้ง โดยตำบลตะนาวศรีอยู่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอสวนผึ้ง พื้นที่ 202,153 กิโลเมตร หรือ 126,343.75 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง เป็นภูเขาและหุบเขา มีพื้นที่ประมาณ 9,000 ไร่ หรือประมาณ 14.4 ตารางกิโลเมตร เหมาะแก่การทำการเกษตร ทิศตะวันตกติดต่อกับเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นระหว่างชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ตำบลตะนาวศรีแบ่งเขตการ

ปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 1) บ้านสวนผึ้ง 2) บ้านท่ามะขาม 3) บ้านห้วยม่วง 4) บ้านบ่อหวี 5) บ้านห้วยแห้ง 6) บ้านห้วยน้ำหนัก และ 7) บ้านบ่อเก่าบน โดยมีเขตพื้นที่ติดต่อกับอาณาเขตต่าง ๆ ดังนี้ (สภาเกษตรกรแห่งชาติ, 2560)

ทิศเหนือ	ติดกับ	ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	ติดกับ	ตำบลบ้านคา กิ่งอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ตำบลท่าเคย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดกับ	เทือกเขาตะนาวศรี และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

2.6.4 ประชากรศาสตร์

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและหลังคาเรือน

พื้นที่	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านสวนผึ้ง	1,757	1,470	3,227	794
หมู่ที่ 2 บ้านท่ามะขาม	1,183	1,072	2,255	495
หมู่ที่ 3 บ้านห้วยม่วง	1,395	1,219	2,614	747
หมู่ที่ 4 บ้านบ่อหวี	1,087	971	2,058	719
หมู่ที่ 5 บ้านห้วยแห้ง	1,261	1,011	2,272	629
หมู่ที่ 6 บ้านห้วยน้ำหนัก	1,924	1,806	3,730	671
หมู่ที่ 7 บ้านบ่อเก่าบน	135	136	271	73
ยอดรวมทั้งหมด	8,742	7,685	16,427	4,128

ที่มา : สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร ตำบลตะนาวศรี (เดือนมิถุนายน 2565)

จำนวนประชากรในชุมชนบ้านท่ามะขาม ตั้งอยู่ที่ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จากสถิติประชากร (ข้อมูลเดือนมิถุนายน 2565) มีประชากรในตำบลตะนาวศรี แบ่งเป็น 7 หมู่ คือ 1) บ้านสวนผึ้ง 2) บ้านท่ามะขาม 3) บ้านห้วยม่วง 4) บ้านบ่อหวี 5) บ้านห้วยแห้ง 6) บ้านห้วยน้ำหนัก และ 7) บ้านบ่อเก่าบน ทั้งประชากรทั้งหมด 16,427 คน โดยเป็นเพศชาย

8,742 คน และเพศหญิง 7,865 คน และมีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 4,128 หลัง (สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, 2565)

2.6.5 ทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลตะนาวศรี มีพื้นที่ทั้งหมด 126,343.75 ไร่ พื้นที่ทางการเกษตร 9,168 ไร่ มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 65% ของพื้นที่ทั้งหมด มีแม่น้ำลำภาชีเป็นแม่น้ำสายหลักของตำบลตะนาวศรี ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มสลับภูเขา ลักษณะดินในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายและดินปนกรวด เหมาะแก่การทำเกษตร เพราะปลูกพืชไร่ มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด และพืชผักสวนครัว ลักษณะป่าไม้ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ หรือป่าโปร่ง ซึ่งจะสามารถพบได้บริเวณเนินเขา นอกจากนี้ยังมีไม้ยืนต้นอื่น ๆ เช่น สมอตีนเป็ด ตะแบก แคทราย เสลา ประดู่ และมะคาโอง เป็นต้น ส่วนไม้พื้นล่างจะสามารถพบไม้ไผ่หลากหลายพันธุ์ เช่น ไผ่ชางนวล ไผ่ป่า ไผ่รวก เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ทางตลาดวิถีสุมชนไฉะป้อยจึงได้นำไม้ไผ่มาใช้ในการตกแต่งสถานที่ ร้านค้า และแคร่ไม้ไผ่เป็นที่นั่งตามจุดต่าง ๆ สามารถสร้างเอกลักษณ์ของสถานที่แห่งนี้ได้เป็นอย่างมาก (สภาเกษตรกรแห่งชาติ, 2560)

2.6.6 แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

นอกจากตลาดวิถีสุมชนไฉะป้อยแล้ว ยังสามารถพบแหล่งท่องเที่ยวตลาดของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในอำเภอสวนผึ้งที่มีการนำเสนอเอกลักษณ์และมีความใกล้เคียงกับตลาดวิถีสุมชนไฉะป้อย ดังนี้

1. ตลาดเหมอชี่ญา

ตลาดเหมอชี่ญาหรือตลาดไกวเปล ตลาดเช้าริมฝายตั้งอยู่ที่ชุมชนบ้านท่ามะขาม หมู่ 2 ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งห่างจากตลาดวิถีสุมชนไฉะป้อย ประมาณ 2 กิโลเมตร เหมอชี่ญา ในภาษากะเหรี่ยง แปลว่า การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนใด ซึ่งเป็นชื่อของ "ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเหมอชี่ญาเป็นสวนเกษตรผสมผสาน เริ่มก่อตั้งขึ้นมาในปี พ.ศ.2530 ได้มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของรัชกาลที่ 9 มาพัฒนาพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ประจำชุมชนและใช้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน วิถีชุมชนชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ต่อมาภายหลังได้เปิดศูนย์การเรียนรู้และเปิดเป็นตลาดเหมอชี่ญา ได้นำผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน ผ้าทอมือกะเหรี่ยง หัตถกรรมจักสาน ผักและผลไม้ มาจัดเป็นซุ้มจำหน่ายอาหารในราคาย่อมเยา ท่ามกลางธรรมชาติของต้นหมาก อีกทั้งบริการล่องแพที่จะได้เที่ยวชมธรรมชาติ ป่าไม้เทือกเขา และธารน้ำตามลำน้ำภาชี (แนวหน้า, 2562)

2. ตลาดไอ้ะเม็ก

ตลาดไอ้ะเม็ก ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านท่ามะขาม ซึ่งอยู่ห่างตลาดวิถีชุมชนไอ้ะปอย ประมาณ 300 เมตร ตลาดแห่งนี้เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงโพลง คำว่าไอ้ะเม็ก เป็นภาษากะเหรี่ยง มีความหมายว่า สุขสบาย มีการนำเสนอรูปแบบตลาดที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยนำไม้ไผ่และวัสดุเหลือใช้มาตกแต่งทั่วตลาด เน้นบรรยากาศและความดั้งเดิมของฐานทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน พ่อค้าแม่ค้าในตลาดจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าทอมือสีสันทันที่สื่อถึงเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น มีการจัดจำหน่ายสินค้าท้องถิ่นกว่า 50 ร้านค้า โดยมีอาหารพื้นเมือง อาหารแปรรูป พืชผลทางการเกษตร สินค้าหัตถกรรม เครื่องจักสาน และเครื่องประดับฝีมือชาวบ้าน จำหน่ายในราคาย่อมเยาทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 07.00-16.00 น. มีพื้นที่จอดรถไว้ให้บริการ โดยจุดเด่นของตลาดนี้คือ นักท่องเที่ยวสามารถลงไปเล่นน้ำที่ลำธาร และสามารถล่องแพจากตลาดไอ้ะเม็กไปยังตลาดวิถีชุมชนไอ้ะปอยได้อีกด้วย (สุชาญา, 2562)

3. บ้านมอญห้วยน้ำใส

บ้านมอญห้วยน้ำใสหรือตลาดห้วยน้ำใส ตั้งอยู่ในตำบลสวนผึ้ง ห่างจากอำเภอสวนผึ้งประมาณ 15 กิโลเมตร หมู่บ้านมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย-มอญมาเสนอท่ามกลางธรรมชาติที่เขียวชอุ่ม ความเรียบง่ายและบรรยากาศที่เงียบสงบ มีจุดเด่นคือ ลำธารและกำแพงไม้ไผ่ที่ทอดยาวไปตามถนน ภายในหมู่บ้านจะมีตลาดเล็ก ๆ ที่จำหน่ายอาหารมอญ เช่น ขนมมอญกระบองจ้อ เส้นเผ่ โดนต์มอญ ตู๊กตาตีนปั้นผสมถ่าน สินค้าเกษตร และงานฝีมือของคนในชุมชน ให้บริการทุกวันศุกร์ - อาทิตย์ เวลา 07.30 - 16.00 น. มีกิจกรรมที่โดดเด่นคือ กิจกรรมตักบาตรของชาวมอญ ที่เรียกว่า “จู้ดเปอป่าด” นอกจากนี้ยังมีบริการที่พักโฮมสเตย์ไว้ให้บริการแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมเยือน ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้ถูกเรียกว่า แม่กำปอง 2 (Tripgether, 2022)

2.6.7 ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

1. ประเพณีกินข้าวห่อ (อั้งหมี่ถ่อง)

ประเพณีกินข้าวห่อ หรือ ประเพณีอั้งหมี่ถ่อง เป็นพิธีเรียกขวัญเดือนเก้าหรือนิยมจัดในวันขึ้น 15 ค่ำเดือนสิงหาคมที่ทำสืบทอดกันมาอย่างยาวนานของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง โดยคำว่า “อั้ง” มีความหมายว่า กิน ส่วนคำว่า “หมี่ถ่อง” มีความหมายว่า ข้าวห่อ เมื่อนำรวมกันจึงแปลว่า การกินข้าวห่อ ตามตำนานเล่าขานในสมัยก่อนชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของจีน เกิดโรคระบาดทำให้ชาวบ้านเจ็บป่วยและพบกับความทุกข์ยากอย่างสาหัส ชาวกะเหรี่ยงจึงได้จัดพิธีเรียกขวัญในเดือนเก้า โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อให้ลูกหลานและครอบครัวปราศจากโรคภัย

มีความสุข อายุมันขวัญเย็น ในวันทำพิธีจะมีการเคาะไม้ เป่าแคนเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน จากนั้นผู้เฒ่าผู้แก่ในครอบครัวจะใช้เชือกแดงผูกข้อมือลูกหลานเพื่อความเป็นสิริมงคล หลังจากนั้นจะเป็นการกินข้าวห่อกะหรี่ปั้วหรืออั้งหมี่ถ้อง โดยพิธีนี้จะเริ่มทำกันในบ้านก่อน จากนั้นจะไปรวมตัวกันที่กลางหมู่บ้านเพื่อกินข้าวห่อร่วมกันอีกครั้ง เพื่อเป็นการฉลองพืชผลทางการเกษตรที่เพาะปลูกมาใช้ในการบริโภคต่อครัวเรือนและในหมู่บ้าน (เนติพงศ์ ใจแก้วมา, 2563)

2. ประเพณีแห่ฉัตรรับพระพุทธรองค์

ประเพณีแห่ฉัตรรับพระพุทธรองค์ของชาวกะเหรี่ยง หรือที่รู้จักกันในพิธีช่งทะเล่ จะมีการนำคั้งตั้ง มาประดับตกแต่งเป็นใบฉัตรในพิธี ตามความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงพุทธ จะจัดขึ้นหลังจากวันออกพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีที่ทำสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยมีความเชื่อว่าวันออกพรรษานั้นพระพุทธรเจ้า พระอินทร์และเทวดา จะเสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มาเปิดโลกทั้งสาม คือ สวรรค์ โลกมนุษย์ และเมืองบาดาล จึงเป็นวันที่มนุษย์ เทวดา และวิญญาณทั้งหลาย จะมีโอกาสเข้าถึงธรรมะของพระพุทธรองค์ ชาวกะเหรี่ยงจึงได้มีพิธีแห่ฉัตร เพื่อเป็นการขอขมาต่อพระพุทธรเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้ละเมิดศีลและข้อห้ามต่าง ๆ เพื่อชำระล้างจิตใจเพื่อส่งเสด็จพระพุทธรเจ้า (เนติพงศ์ ใจแก้วมา, 2563)

3. การบูชาต้นไม้

การบูชาต้นไม้ใหญ่ของชาวกะเหรี่ยงถือว่าเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งในการอนุรักษ์ป่าไม้ ต้นไม้ในชุมชนบ้านท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี จะเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่ ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่าต้นไม้ใหญ่จะมีเทพารักษ์ นางไม้ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อาศัยอยู่ หากผู้ใดตัดโค่นต้นไม้เหล่านี้ก็จะนำความเสื่อมมาสู่ชีวิตของตน หากผู้ใดไปทำลายกลับมาก็จะเจ็บป่วยไม่สบาย ต้องทำพิธีขอขมาต้นไม้ ด้วยความเชื่อนี้ผู้ที่ศรัทธาจะนำเครื่องเช่นมาถวายเป็นประจำ ต้นไม้ที่คนในตำบลตะนาวศรีนับถือ คือ ต้นผึ้ง ชื่อของต้นไม้ชนิดนี้เกิดจากการที่มีผึ้งมาทำรังกันเป็นจำนวนมาก อำเภอแห่งนี้จึงชื่อได้ว่า อำเภอสวนผึ้ง และยังคงมีต้นผึ้งขึ้นอยู่ในพื้นที่แห่งนี้โดยไม่มีใครตัดทำลายลงเพราะคติความเชื่อดังกล่าว (เนติพงศ์ ใจแก้วมา, 2563)

4. การเป่าเขาในงานรำกะเหรี่ยง

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พยายามฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงให้ออกมาเป็นรูปธรรม การรำกะเหรี่ยงเกิดการเผยแพร่ในหลายชุมชนในอำเภอสวนผึ้ง มีอยู่ 3 ชุมชนที่ยังคงสืบทอดการรำกะเหรี่ยง คือ ชุมชนบ้านผาปก ชุมชนบ้านบ่อหวี และชุมชนบ้านตะได่ล่าง ส่วนชุมชนอีกแห่งหนึ่ง คือ พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านถ้ำหิน เป็นชุมชนที่รัฐบาลจัดให้ชาวกะเหรี่ยงที่อพยพลี้ภัยมาจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

มาอาศัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน คนเชื้อชาติกะเหรี่ยง ยังคงมีการสืบทอดการรำกะเหรี่ยงในงานประเพณีประจำปี การเป่าเขาจะทำด้วยเขาควายและเขาเรียงผา ซึ่งมีเสียงดังเกิดจากลิ้นที่ทำด้วยโลหะแผ่นทองเหลือง มีลักษณะเหมือนกับลิ้นแคนและลิ้นปี่ซอ เป่าเป็นเสียงได้ถึง 3-4 เสียง ซึ่งชาวกะเหรี่ยงจะเป่านำในการแสดงรำดังกล่าวก่อนเล่นดนตรีชิ้นอื่น ๆ (อาภรณ์ สุนทรวาท, ม.ป.ป.)

2.6.8 ชชาติพันธุ์

จังหวัดราชบุรีมีประชากรหลายเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ โดยจะพบคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่เป็นประชากรจำนวนมากที่อพยพมาอยู่ในจังหวัดราชบุรีเป็นระยะเวลาานาน สาเหตุมาจากเหตุการณ์สู้รบและปราบปรามชนกลุ่มน้อย ที่กระตุ้นให้ชาวกะเหรี่ยงเดินทางข้ามเทือกเขาตะนาวศรีเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี กล่าวคือ ชาวกะเหรี่ยงราชบุรี คือ ประชากรท้องถิ่นที่มีการเคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ สันนิษฐานว่ากะเหรี่ยงส่วนหนึ่งได้อพยพเข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมื่อประมาณ 200 กว่าปี จากสงครามระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยยังคงวัฒนธรรมกะเหรี่ยง เช่น การแต่งกาย ภาษา ประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อ โดยชาวกะเหรี่ยงราชบุรีเรียกตนเองว่า หละไผ่ล่งหรือหละอะไผ่ล่ง มีความหมายว่า คนหรือมนุษย์ แต่ในบางเอกสารกล่าวถึงกะเหรี่ยงราชบุรีว่า กะโพล่ง โพล่ง โพล่ว โป้ว หรือ โป ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับ การฟังเสียง จึงทำให้มีการเรียกชื่อกะเหรี่ยงราชบุรีได้หลายแบบ กะหร่างหรือชาวกะเหรี่ยงราชบุรี โดยจะพบชาวกะเหรี่ยงราชบุรีอาศัยอยู่ตำบลบ้านคา ตำบลบ้านบึง ตำบลยางหัก ตำบลสวนผึ้ง และตำบลตะนาวศรี จากข้อมูล พบว่า มีประชากรกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 19 หมู่บ้าน และมีประชากรทั้งหมด 9,394 คน พบว่า ชาวกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้ง ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำภาชี (ดำรงพล อินทร์จันทร์, 2562)

ตาราง 3 ตารางแสดงจำนวนประชากรกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

กลุ่มชาติพันธุ์	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	ครอบครัว	ชาย	หญิง	เด็กชาย	เด็กหญิง	รวม
กะเหรี่ยง	19	2,195	2,444	2,697	3,536	1,647	1,514	9,394

ที่มา : ระบบสารสนเทศสนับสนุนด้านการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อม (2565)

2.6.9 กิจกรรม

1. การตักบาตรพระล่องแพ

ภาพประกอบ 5 การตักบาตรพระล่องแพ

ที่มา : เพจเฟซบุ๊ก "ไฉ่ป้อย ตลาดเช้าริมธาร"

การตักบาตรพระล่องแพ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ตักบาตรพระล่องแพ” เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการเล็งเห็นถึงวัฒนธรรม ศักยภาพพื้นที่และทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน โดยชาวบ้านในชุมชนได้นำไม้ไผ่มาทอเป็นแพ เพื่อให้พระสงฆ์จากวัดป่าท่ามะขามล่องแพออกมาบิณฑบาตในยามเช้า กิจกรรมนี้จะจัดทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยพระสงฆ์จะเริ่มออกบิณฑบาตในเวลา 07.30 น. ซึ่งถือว่างิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมการตักบาตรล่องแพหนึ่งเดียวในประเทศไทยที่สามารถสร้างเอกลักษณ์และความโดดเด่นให้กับตลาดวิถีชุมชนแห่งนี้ จนได้ชื่อว่า “ตลาดเช้าริมธาร” และได้รับเลือกเป็น “ชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP ตลาดนวัตวิถีบ้านท่ามะขาม” สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป้อยแห่งนี้เป็นอย่างมาก

2. การนวดแผนไทย

ภาพประกอบ 6 การนวดแผนไทย

ที่มา : ผู้วิจัย (2565)

การนวดแผนไทย เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยให้ผู้ที่มาเยือน ตลาดวิถีชุมชนโอโซนปอ้อย ได้รับการผ่อนคลายความเมื่อยล้าและความเครียด ผู้มาเยือนสามารถใช้ บริการการนวดคลายเส้น การนวดฝ่าเท้า และการนวดแผนไทย โดยเด็กในการอุปการะจากวัดป่า ทะขามให้บริการแก่ผู้ที่มาเยือน ช่วยให้ผู้ที่มาสัมผัสได้ถึงการพักผ่อนและรู้สึกผ่อนคลาย เหมาะ สำหรับคนที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และยังส่งเสริมการสร้างรายได้และสมทบ ทุนการศึกษาให้กับเด็ก ๆ ในชุมชนบ้านท่ามะขามอีกด้วย

3. กิจกรรมการล่องแพไม้ไผ่

ภาพประกอบ 7 การล่องแพไม้ไผ่

ที่มา : Easy Trip (2019)

กิจกรรมการล่องแพไม้ไผ่ เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ให้บริการแก่ผู้มาเยือนที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสบรรยากาศ และซึมซับกับสภาพแวดล้อมผ่านการนั่งแพล่องไปตามแม่น้ำลำภาชีที่ไหลจากทิศใต้ขึ้นไปสู่ทิศเหนือ ถือได้ว่าเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ที่หล่อเลี้ยงคนในชุมชนแห่งนี้ การให้บริการล่องแพจะใช้ระยะเวลา ประมาณ 20 นาที ซึ่งจะมีการเก็บค่าบริการในราคาอย่างเหมาะสม โดยให้คนในชุมชนเป็นผู้นำเที่ยวล่องแพให้ผู้ที่มาได้สัมผัสและใกล้ชิดกับธรรมชาติ

2.6.10 อาหารท้องถิ่น

1. ข้าวแดกงา

ภาพประกอบ 8 ข้าวแดกงา

ที่มา : ผู้วิจัย (2565)

ข้าวแดกงา หรือที่ชาวกะเหรี่ยงเรียกกันว่า “หมี่สี” เป็นข้าวปั้นที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงนิยมทำเพื่อเป็นการถนอมอาหาร โดยจะนิยมทำหมี่สีไว้ทานในยามที่ต้องเดินทางไกลหรือเดินทางเข้าป่าไปล่าสัตว์ จะมีวัตถุดิบที่สำคัญ คือ ข้าวเหนียว งาดำ และเกลือ โดยจะนำข้าวเหนียวกับงาดำมาตำรวมกัน จากนั้นจะนำมานวดและทำให้เป็นแผ่น ก่อนจะนำไปย่างในเตาและตัดเป็นชิ้น ๆ พอดีคำ สมัยก่อนคนโบราณเรียกว่า ข้าวกินงา เพราะต้องใช้ในปริมาณมาก ต่อมาจึงเรียกว่า “ข้าวแดกงา” แต่จริง ๆ แล้วเป็นข้าวจากบรรพบุรุษ เวลาทานจะต้องทานคู่กับน้ำเชื่อมเพื่อเพิ่มความอร่อยและเพิ่มรสชาติ ถ้าไม่ใส่จะให้รสชาติเหมือนกินธัญพืชที่มีรสมันและความเค็มจากเกลือ

2. เมี่ยงคำถั่วดาวอินคา

ภาพประกอบ 9 เมี่ยงคำถั่วดาวอินคา

ที่มา : แนวนหน้า (2562)

เมี่ยงคำถั่วดาวอินคา หรือ เมี่ยงคำ ที่รู้จักกันในภาคกลาง แต่จะมีวัตถุดิบที่แตกต่างกัน ถั่วดาวอินคา เป็นพืชสมุนไพรที่สามารถหาได้ง่ายในตำบลตะนาวศรี ถั่วดาวอินคามีสรรพคุณทางยาเป็นอย่างมาก ส่วนประกอบในส่วนใบและเมล็ด มีสรรพคุณช่วยโรคความดันโลหิตสูง ไขมัน และโรคเบาหวาน โดยชาวกะเหรี่ยงได้นำถั่วดาวอินคาเป็นส่วนประกอบของการทำเมี่ยงคำถั่วดาวอินคา โดยมีวัตถุดิบสำคัญ จะประกอบด้วย ชিং ข่า ตะไคร้ หอม มะพร้าวคั่ว พริก และเมล็ดถั่วดาวอินคา ซึ่งจะนำเมล็ดมาผ่านกระบวนการคั่วและอบ ก่อนจะนำมาทานเป็นเมี่ยง

3. ข้าวห่อกะเหรียง

ภาพประกอบ 10 ข้าวห่อกะเหรียง

ที่มา : ผู้วิจัย (2565)

ข้าวห่อกะเหรียงหรืออั้งหมี่ต๋อง คือ อาหารท้องถิ่นที่นิยมทานกันในประเพณีกินข้าวห่อหรือประเพณีอั้งหมี่ต๋องของชาวกะเหรียงที่จะจัดขึ้นในเดือนเก้า นับตามจันทรคติของทุกปี โดยตามประเพณีดั้งเดิม จะมีการเตรียมส่วนผสมประกอบและวัสดุที่สำคัญ เช่น ข้าวเหนียว น้ำตาล น้ำผึ้ง มะพร้าว ใบตอง และจักตอกไม้ไผ่ โดยมีขั้นตอนการทำ คือ การนำข้าวเหนียวผสมน้ำแล้วนำใบตองมาห่อให้มีลักษณะเป็นทรงกรวย แล้วนำไปต้ม ซึ่งจะดูคล้ายกับขนมจ้าง (บะจ่าง) ของชาวจีน สมัยก่อนนิยมจิ้มทานกับน้ำผึ้ง แต่ภายหลังน้ำผึ้งหาทานยากขึ้น จึงได้เปลี่ยนโดยการนำน้ำตาลมากวนกับมะพร้าวทำเป็นน้ำจิ้ม และยังคงทานกันอยู่ในปัจจุบัน (ดำรงพล อินทร์จันทร์, 2562)

4. ขนมจีนน้ำยาหยวกกล้วย

ภาพประกอบ 11 ขนมจีนน้ำยาหยวกกล้วย

ที่มา : ผู้วิจัย (2565)

ขนมจีนน้ำยากะเหรี่ยงหยวกกล้วยหรือน้ำยาป่าแบบกะเหรี่ยง อาหารท้องถิ่นที่นิยมทานกันในงานประเพณีและงานทำบุญต่าง ๆ เป็นอาหารที่ทำได้ง่าย โดยการหาผักสมุนไพรในท้องถิ่นมาประกอบอาหาร โดยมีส่วนประกอบสำคัญ นั่นก็คือ หยวกกล้วย ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น โดยน้ำยาหยวกกล้วยจะมีลักษณะคล้ายกับขนมจีนน้ำยาภาคกลาง ส่วนผสมประกอบไปด้วยสมุนไพรและเครื่องแกงหลายชนิด เวลาทานจะสัมผัสได้ถึงเนื้อหยวกกล้วยนิ่ม ๆ ผสมเข้ากับเครื่องแกง มีรสชาติกลมกล่อม นิยมทานกับผักหลายชนิด เหมาะสำหรับผู้ที่ไม่ทานเนื้อสัตว์ สามารถมาลองทานอาหารพื้นถิ่นของชาวกะเหรี่ยงสวนผึ้งได้ที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปวยแห่งนี้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

เมษธาวิณ พลโยธี, สุภาภิณี หนูเนียม, และ สุวิชาดา สุกุลวานิชเจริญ (2565) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ศึกษาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน และเป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม โดยศักยภาพที่โดดเด่น ได้แก่ ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ มีวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งเดียวในภาคอีสาน มีแนวทางการพัฒนาที่ชุมชนควรมีหลายองค์ประกอบ เช่น ควรพัฒนาด้านรายได้ของคนในชุมชน พัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยในการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยว พัฒนาการบริการด้านร้านอาหาร ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก รวมไปถึงศูนย์บริการ ชุมชนควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชวนให้น่าสนใจและมีมากขึ้น สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสะท้อนถึงอัตลักษณ์ นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมวางแผนและจัดการ เพื่อประโยชน์ของตนเองและชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน

ชวลีย์ ณ ถลาง (2564) ศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง จังหวัด ตราด มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ประเมินศักยภาพทางด้านกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง และ 3) การเสนอแนะแนวทาง ผลการวิจัยพบว่า 1) เกาะช้างมีศักยภาพการท่องเที่ยวในด้านกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ แต่มีปัญหาเรื่องถนนที่ไม่เชื่อมรอบเกาะ มีศักยภาพด้านเศรษฐกิจ แต่มีปัญหาทำการประมงไม่ได้ และข้อจำกัดในช่วงฤดูมรสุม ในฤดูร้อนเป็นฤดูท่องเที่ยว ขาดแคลน ปัญหาค่าครองชีพสูง เกาะช้างมีศักยภาพ ด้านสังคม แต่มีจำนวนประชาชนมากเกินความสามารถของการจัดการสิ่งแวดล้อมบนเกาะช้างที่จะรับได้ นับเป็นความท้าทายทั้งด้านสังคม และเป็นการเพิ่มปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เกาะช้างไม่มีศักยภาพ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) เกาะช้างมีองค์ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนครบในด้านทรัพยากรด้านการบริการ และด้านการตลาด 3) การเสนอแนะแนวทาง ได้แก่ (1) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (2) พัฒนาเส้นทางและกิจกรรม (3)

สนับสนุนการท่องเที่ยว เน้นการนำเสนอเอกลักษณ์ของชุมชน และ (4) ประชาสัมพันธ์ ผ่านระบบสารสนเทศออนไลน์อย่างเป็นระบบในภาษาต่าง ๆ เพื่อขยายตลาดและเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติในเกาะช้าง

วารยาภา มิ่งศิริธรรม และ รวีวรรณ ไพรยรุ่งโรจน์ (2564) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า ชุมชนได้นำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้มีประสิทธิภาพ และการสร้างการรับรู้ถึงชีวิตของคนในชุมชน โดยไม่กระทบกับชีวิตดั้งเดิม 2) ด้านองค์กรชุมชน พบว่า คนในชุมชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว อีกทั้งยังไม่พบปัจจัยที่เป็นอุปสรรค 3) ด้านการจัดการ พบสิ่งที่เป็นอุปสรรคในช่วงเริ่ม คือ การไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว และ 4) ด้านการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่พัฒนามาจากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมได้

ประไพ กรายแก้ว, เสน่ห์ บุญกำเนิด, และ ภมรรัตน์ สุธรรม (2564) ศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของบ้านสวนกล้วยตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพบริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของบ้านสวนกล้วย ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านพื้นที่ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและใช้ทุนทางทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ด้านฐานทรัพยากร นำกระบวนการจัดการตามสิทธิของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน ด้านการจัดการ มีการออกกฎกติกา เพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรในชุมชน ด้านกระบวนการและกิจกรรม นำเอาอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมาบูรณาการภายในชุมชน เพื่อส่งเสริมกายรวมทางเศรษฐกิจให้ชุมชนเข้มแข็ง และด้านองค์กรชุมชน มีการแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน และ 2) การจัดการอย่างยั่งยืน ศักยภาพ คำนึงถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าผลประโยชน์ กระบวนการคิดเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับผู้มาเยือนผ่านการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและรับรู้วัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง มาสนับสนุนการจัดการโดยใช้วิธีการพูดคุยและเน้นประสบการณ์

วรรณวิษา รัตตพงษ์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านจุดแข็งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน เช่น ท่าเลที่ตั้งเข้าถึงง่าย เหมาะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรม 8 ชาติพันธุ์ ที่มีการสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ด้านจุดอ่อน เช่น ยังขาดแผนยุทธศาสตร์และคณะทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านโอกาส เช่น นโยบายเมืองเกษตรสีเขียวของทางภาครัฐ และจังหวัดใกล้เคียงมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง สามารถเชื่อมโยงเป็นคลัสเตอร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ ด้านอุปสรรค เช่น ประเทศคู่แข่งมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง และเศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงขาลง 2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก เช่น การสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แหล่งวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลยุทธ์เชิงแก้ไข เช่น การสร้างแผนยุทธศาสตร์และจัดตั้งคณะทำงานบูรณาการร่วมกันภายในจังหวัด เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน กลยุทธ์เชิงป้องกัน เช่น การยกระดับเศรษฐกิจการเกษตรท้องถิ่นเพื่อเป็นทุนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของพื้นที่ และกลยุทธ์เชิงรับ เช่น การจัดระเบียบโดยภาคเอกชนในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและพื้นที่เปราะบาง

หทัยรัตน์ สวัสดิ์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านท่าแร่ ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากร ควรมีการจัดระบบและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้เพื่อรองรับผู้มาเยือน 2) ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ควรจัดทำแผนเพื่อการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่นของชุมชนที่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชน 3) ด้านการพัฒนาธุรกิจ การวางแผนพัฒนาด้านการบริการ เพื่อตอบโต้ความต้องการและความพึงพอใจ 4) ด้านการพัฒนาการตลาด โดยการวางแผนพัฒนาและคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพและกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ 5) ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วม คือ เน้นการจัดการการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการคิดวางแผนและปฏิบัติตามแผน 6) ด้านการพัฒนาจิตสำนึก โดยการให้ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ธัญนิชา เกียรติทับทิว เลิศนรเศรษฐ์ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตลาดน้ำทุ่งบัวแดง ณ บางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำทุ่งบัวแดง ผลการศึกษา ระยะเวลาหนึ่ง พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่อยู่ในระดับมากมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว และด้านการจัดการการท่องเที่ยว ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากชุมชนยังไม่เข้าใจการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนผลการศึกษาในระยะสองและระยะสามพบว่า ประเด็นที่สำคัญสำหรับการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่คนในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ควรสร้างภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และคนในพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กิตติพันธุ์ ประสิทธิ์ (2562) ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในส่วนของชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านกิจกรรม ต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีระดับความคิดเห็นดีมาก รองลงมาคือ ด้านการบริการและด้านคมนาคม ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่พัก ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านคมนาคม ด้านการบริการ และด้านกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นดีมาก และ การร่วมกันจัดการทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีการกำหนดแนวทางคือ การสนับสนุนให้ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรีมีส่วนร่วมในการจัดการในทุกขั้นตอน

ชนิษฐา ใจเบ็ง (2561) ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานวัฒนธรรม ชุมชนบ้าน นาตันจัน จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททั่วไป อัตลักษณ์การท่องเที่ยวและวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อกำหนดกลยุทธ์การจัดการ ผลการวิจัย พบว่า บ้านนาตันจันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนในเชิงอนุรักษ์ ได้ท่องเที่ยวสัมผัสกับธรรมชาติแบบครบวงจร โดยมีการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ไว้รองรับนักท่องเที่ยว ชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชุมชนบ้านนาตันจัน โดยมีการกำหนดกลยุทธ์ได้แก่ กลยุทธ์เชิงแก้ไข โดยมีพันธกิจ 3

ด้าน คือ 1) การจัดทำแผนการท่องเที่ยวให้เกิดความชัดเจน กำหนดเส้นทางเพื่อเยี่ยมชมวิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน 2) อบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการให้ข้อมูลแก่ผู้ ที่มาเยี่ยมชมเยือน และ 3) เป็นชุมชนต้นแบบในการเปิดให้ผู้สนใจสามารถเข้าร่วมสืบสานอนุรักษ์ วัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชนบ้านนาต้นจั่น

กมลชนก จันทร์เกตุ (2560) ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีสึกษา ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการ การท่องเที่ยวของชุมชนเกาะยอ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ชุมชน เพื่อการพัฒนาและเป็นแนวทางด้านการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้แก่ชุมชนเกาะยอ ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนยังขาดความสมดุลในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชากรในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจาก ประชากรในท้องถิ่นยังมีส่วนไม่ ครบทุกกระบวนการ สิ่งที่ควรปรับปรุงอย่างแรก คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยต่าง ๆ เช่น ด้านผู้นำ การสนับสนุนจากเครือข่าย นโยบายและกฎหมาย โดยมี ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อร่วมดูแล รับผิดชอบ มีแผนงาน มีระบบการจัดการ การพัฒนาให้เกิดความสมดุล ทั้ง 3 ด้าน ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกกระบวนการ

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เดซี อารีซานตีและคณะ (Arisanty, Alviawati, Setiawan, Adyatma, & Rahman, 2021) ได้ศึกษาพื้นที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำ: กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประเทศอินโดนีเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ศักยภาพ จุดอ่อน โอกาส และ ภัยคุกคามในการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวลวกเบนตันและกำหนดกลยุทธ์การจัดการอย่างยั่งยืนของพื้นที่ท่องเที่ยวของตลาดน้ำลวกเบนตัน ซึ่งเป็นตลาดน้ำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของอินโดนีเซีย ได้ทำการวิเคราะห์ SWOT โดยการกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ในการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว คือ การสร้างสิ่งจำเป็นพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว ยกกระดับคุณภาพน้ำเที่ยว พื้นฟูผู้มีบทบาทด้านการท่องเที่ยวและขอการสนับสนุนทางด้านเงินทุนเพื่อส่งเสริม ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและนวัตกรรมสิ่งอำนวยความสะดวก การทำงานร่วมกันระหว่างนโยบายของรัฐบาล ท้องถิ่นกับชุมชนในฐานะผู้มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว เป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ฮง และคณะ (Hong, Ngo, & Pham, 2021) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวโดยชุมชน : โอกาสและความท้าทาย กรณีศึกษาในหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาอันฮา เมืองฮอยอัน ประเทศเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุโอกาสและความท้าทายของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาอันฮา ผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาอันฮา มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างในการจูงใจผู้มาเยือนได้ นอกจากนี้ การสนับสนุนจากรัฐบาลและองค์กรระหว่างประเทศร่วมกับความร่วมมือของชาวบ้านในการต้อนรับได้ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ การขาดทรัพยากรบุคคล พื้นที่การผลิต และทรัพยากรวัตถุดิบในการแข่งขันจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ขาดความก้าวหน้าของการท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาอันฮา ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

อิสตีโอม่า และคณะ (Istiqomah, Adawiyah, Praptapa, Kusuma, & Sholikhah, 2020) ได้ศึกษาเรื่อง ส่งเสริมศักยภาพท้องถิ่นเพื่อเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การก่อตั้งหมู่บ้านท่องเที่ยวปารีงันตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลที่รวบรวมถูกจัดกลุ่มเป็น 4 หมวดหมู่ SWOT โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เป้าหมาย คือ การรับรู้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและความท้าทายที่ผู้มีอำนาจในหมู่บ้านต้องเผชิญในขณะที่พัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวปารีงันเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว ในทางทฤษฎีผลของการศึกษานี้ให้ข้อมูลเชิงลึก

ใหม่ในด้านการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวในระดับปฏิบัติ ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง โดยหน่วยงานท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธการท่องเที่ยวในหมู่บ้านบันยูมาส เรสซีเดนท์ ความสำเร็จในการทำให้ป่าปริงัน เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว จะมีผลในรูปของสวัสดิการสังคมในชนบทที่สูงขึ้น รายได้ที่เพิ่มขึ้น การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

อรินโทโก และคณะ (Arintoko, Ahmad, Gunawan, & Supadi, 2020) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงชุมชน : กรณีศึกษาหมู่บ้านท่องเที่ยวบุงโรพุทโท ประเทศอินโดนีเซีย มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน วิจัยนี้ได้ นำ (SWOT) มาใช้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้าน ความแข็งแกร่งและโอกาสมีความสำคัญ และเปอร์เซ็นต์ของข้อตกลงสูงกว่าปัจจัยที่อ่อนแอและ คุกคาม กลยุทธการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวตามชุมชนสามารถดำเนินการได้ โดยเน้นกลยุทธที่ อาศัยจุดแข็งและโอกาส ผ่านกลยุทธจุดแข็งกับโอกาส และสัมพันธ์กับจุดอ่อนกับโอกาส ผ่านกล ยุทธจุดแข็งกับภัยคุกคาม และจุดอ่อนกับภัยคุกคาม อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ทั้งสี่ยังคงดำเนินอยู่ เพราะจะช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาพื้นที่ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวผ่านหมู่บ้านท่องเที่ยวในชุมชน

อุตามิ และคณะ (Utami, Taufik, & Bhakti, 2019) ได้ศึกษาเรื่อง หมู่บ้านท่องเที่ยว : การดำเนินงานของฐานการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของหมู่บ้านท่องเที่ยวบันยูเรส วิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนและยับยั้ง วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านท่องเที่ยวบันยูเรสมี วิเคราะห์ศักยภาพของภูมิภาค ในด้านการท่องเที่ยวหมู่บ้าน ผลการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยวของหมู่บ้านท่องเที่ยวบันยูเรสมี เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวนำร่อง อยู่ในหมวดหมู่บ้านท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ประชากรมีความ กระตือรือร้นในการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว แต่ยังคบบพบอุปสรรค คือ แนวคิดของการท่องเที่ยว โดยชุมชนที่ใช้เพื่อให้บรรลุการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ถูกนำไปใช้ในรูปแบบการเข้ามา มี ส่วนของชุมชน การจัดตั้งสถาบันการท่องเที่ยวหมู่บ้านเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว และ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยมีข้อเสนอแนะ คือ 1) การสร้างแพ็คเกจทัวร์แบบบูรณาการ การเตรียม โฮมสเตย์ไว้รองรับผู้ที่มาท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและสถานที่ท่องเที่ยว ที่สนับสนุน การพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยว 2) เพิ่มความรู้ด้านการท่องเที่ยว และ 3) ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ในการส่งเสริมการขาย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี และ 3) การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี

3.1 ส่วนที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จังหวัดราชบุรี

การกำหนดกลุ่มประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย จำนวน 9 ท่าน โดยมีหมายเลขหนังสือรับรองจริยธรรม SWUEC/E/G-447/2565

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และมีประสบการณ์ในการจัดการตลาดวิถีชุมชนไช้ป๋อย ไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล อ้างถึง ธีราพร ทองปัญญา (2561) ดังนี้

1. ผู้ที่มีความรู้ถึงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย
2. ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ทั้งในการเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ประโยชน์หรือได้รับประโยชน์ หรือเป็นผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตลาด
3. ผู้ที่มีความยินดีที่จะเข้าร่วมในการให้ข้อมูลและมีความต้องการจะพัฒนาตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย

จากหลักเกณฑ์ข้างต้น สามารถกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล โดยมีการกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งหมด 9 ท่าน ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐและคณะทำงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี จำนวน 4 ท่าน ดังนี้
  - 1) ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน ตำบลตะนาวศรี จำนวน 1 ท่าน
  - 2) ตัวแทนสมาคมท่องเที่ยว อำเภอสวนผึ้ง จำนวน 1 ท่าน
  - 3) ตัวแทนนักพัฒนาการท่องเที่ยว อำเภอสวนผึ้ง จำนวน 1 ท่าน
  - 4) ตัวแทนคณะทำงาน จำนวน 1 ท่าน
2. ตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี จำนวน 4 ท่าน ดังนี้
  - 1) ธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 1 ท่าน
  - 2) ธุรกิจร้านขนมหวาน จำนวน 1 ท่าน
  - 3) ธุรกิจร้านเครื่องดื่ม จำนวน 1 ท่าน
  - 4) ธุรกิจร้านขายของที่ระลึก จำนวน 1 ท่าน
3. ตัวแทนด้านกิจกรรมท่องเที่ยวภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี จำนวน 1 ท่าน ดังนี้
  - 1) ตัวแทนกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยส่วนที่ 1 ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยการกำหนดรูปแบบคำถามเพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ

จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูล แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และบริบทพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี โดยนำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ของพจนานวน สอนศรี (2546) ซึ่งประกอบด้วย 1) ทฤษฎากรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ และ 4) การเรียนรู้ มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ให้เหมาะสมครอบคลุมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและพิจารณาข้อคำถามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำไปปรับแก้ตามคำแนะนำ ก่อนจะทำเป็นแบบสัมภาษณ์การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ครบถ้วน ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน เพื่อดำเนินการจัดทำหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอเข้าพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

2. ดำเนินการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และกำหนดการในขอเข้าพื้นที่ให้กับคณะทำงาน เพื่อแจ้งรายละเอียดและกำหนดการในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลวิจัย ซึ่งในการสัมภาษณ์จะเริ่มเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 5-6 มีนาคม พ.ศ. 2566

3. ผู้วิจัยลงพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กับประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง นักพัฒนาการท่องเที่ยวสวนผึ้ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตัวแทนคณะทำงาน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้า และตัวแทนด้านกิจกรรมท่องเที่ยว โดยทำการรวบรวมข้อมูลและบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ

โดยผู้วิจัยจะขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ในการบันทึกภาพและเสียง ก่อนการเริ่มต้นทำการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดความ แยกประเด็นตามหัวข้อและนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีประเด็นสอดคล้องกัน

2. เมื่อสรุปข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะส่งข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลทำการยืนยัน และตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งนี้ หากข้อมูลใดไม่ตรงกับเจตนาของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับแก้ไข และทำการยืนยันความถูกต้องจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้ง

3. ทำการตรวจสอบข้อมูล โดยผู้วิจัยเลือกทำการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยเลือกการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) การตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดการ เวลา และสถานที่ที่มีความแตกต่างกัน มาใช้ในการเปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (ธนัญญ์ โชคปริดาพานิช, 2562)

4. นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กับการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ในรูปแบบของการบรรยายความเรียงเชิงพรรณนา

3.2 ส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

การกำหนดกลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

1. การสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่มาท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากร จึงได้ใช้สูตรของคอเครน (Cochran, 1977 อ้าง

ถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล (2543) ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 5% ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$n = \frac{z^2}{4e^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

Z = ค่า Z ที่ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ

ถ้าระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า $Z = 1.96$

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ 5% และสัดส่วนของลักษณะประชากรที่สนใจเท่ากับ 0.5 ของประชากรที่ต้องการเท่ากับ

$$n = \frac{z^2}{4e^2}$$

$$n = \frac{1.96^2}{4(0.5)^2}$$

$$n = 384.16 \approx 385 \text{ คน}$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 385 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตลาดวิถีชุมชนไช้ะปอย จังหวัดราชบุรี

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีข้อมูลทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้ 1) ด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และ 3) ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไช้ะปอย โดยมีรายละเอียดแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชน โฉะปอย โดยนำแนวคิดด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวของ ไพค์ สตีเวน (Pike, 2008) ซึ่งประกอบด้วย 1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) กิจกรรม 3) สิ่งอำนวยความสะดวก 4) สิ่งดึงดูดใจ และ 5) การให้บริการ มาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ โดยใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) ในการวัดระดับความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชน โฉะปอย โดยนำแนวคิดด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ของสมหมาย เสถียรธรรมวิทย์ (2554) ซึ่งประกอบด้วย 1) ผลិតภัณฑ์บริการ 2) ราคาบริการ 3) สถานบริการ 4) การส่งเสริมแนะนำการบริการ 5) ผู้ให้บริการ 6) สภาพแวดล้อมบริการ และ 7) กระบวนการบริการ มาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ โดยใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) ในการวัดระดับความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายความว่า	มากที่สุด
4	หมายความว่า	มาก
3	หมายความว่า	ปานกลาง
2	หมายความว่า	น้อย
1	หมายความว่า	น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

4.21-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด/พึงพอใจมากที่สุด
3.41-4.20	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยมาก/พึงพอใจมาก
2.61-3.40	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยปานกลาง/พึงพอใจปานกลาง
1.81-2.60	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยน้อย/พึงพอใจน้อย
1.00-1.80	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด/พึงพอใจน้อยที่สุด

การแบ่งอันตรายภาคขึ้นดังกล่าวออกเป็น 0.8 มีที่มาจากสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงห่างของอันตรายภาคขึ้น} = \frac{(x^{\text{MAX}} - x^{\text{MIN}})}{\text{จำนวนระดับของ Likert Scale}}$$

2.3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย จังหวัดราชบุรี โดยเป็นคำถามเป็นปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยงสามารถแสดงความคิดเห็น

3. นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินและตรวจสอบ โดยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ในการดำเนินการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence: IOC) เพื่อให้แบบสอบถามมีความถูกต้องเหมาะสม และมีค่าเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ซึ่งหากได้ค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงจะสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูล (อารยาองค์เอี่ยม และ พงศ์ธรรมา วิจิตเวชไพศาล, 2561) ผู้วิจัยตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา เท่ากับ 0.89 ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองเก็บข้อมูล (Try-Out) กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.977 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.7 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ปรเมษฐ์ บุญนำศิริกิจ, 2564) หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงลงพื้นที่ทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 385 คน ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อกับผู้ใหญ่บ้าน เพื่อดำเนินการจัดทำหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอเข้าพื้นที่เพื่อทำการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

2. ดำเนินการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และกำหนดการขอเข้าพื้นที่ให้กับ คณะทำงานเพื่อแจ้งรายละเอียด ช่วงระยะเวลาในการขอเข้าพื้นที่ เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยลงพื้นที่และทำการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ บังเอิญ (Accidental Sampling) โดยทำการแจกแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย โดยผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามในวัน เสาร์และวันอาทิตย์ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2566 ตามเวลาทำการ และผู้วิจัยได้ดำเนินการแจก แบบสอบถามตามจำนวนที่กำหนด 385 ตัวอย่าง เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบถ้วนและไม่มีการทำ แบบสอบถามซ้ำ ป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

4. ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้มาสรุป และทำการ ตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแต่ละชนิดที่ได้มาจากการเก็บรวบรวม และตรวจสอบข้อมูลของแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว มาวิเคราะห์โดยหา ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ ความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว มาวิเคราะห์โดยหา ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ ความเรียง

3. แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ความ คิดเห็นในประเด็นที่เหมือนกันหรือสอดคล้องกันตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (Pike, 2008) โดยผู้วิจัยจะทำการความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอแบบความเรียง

3.3 ส่วนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตลาดวิถีชุมชน ไธ้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากส่วนที่ 1 การศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไธ้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไธ้ะป๋อย และนำผลที่ได้จากส่วนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไธ้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี ที่ได้จากการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยนำผลและข้อเสนอแนะที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในส่วนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ด้วยการตีความสร้างข้อสรุปในประเด็นต่าง ๆ เชิงพรรณนา โดยจำแนกข้อเสนอแนะตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และ 5) ด้านบริการและความปลอดภัย หลังจากสรุปข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้เสนอต่อผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไธ้ะป๋อย ตำบลตะนาวศรี จังหวัดราชบุรี ต่อไป

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย จำนวน 9 ท่าน และใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี (Questionnaire) จำนวน 385 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี

4.1 ผลการวิจัยส่วนที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย จังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัยส่วนที่ 1 มาจากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2566 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 ท่าน ได้แก่ ประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง 1 ท่าน พัฒนาการท่องเที่ยว อำเภอสวนผึ้ง 1 ท่าน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 บ้านท่ามะขาม 1 ท่าน ตัวแทนคณะทำงาน 1 ท่าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร 1 ท่าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านขนมหวาน 1 ท่าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านเครื่องดื่ม 1 ท่าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก 1 ท่าน และตัวแทนด้านกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ 1 ท่าน

ผลการวิจัยในส่วนที่ 1 สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

4.1.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

- 1) ความเป็นมาและวิถีชีวิต
- 2) ข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 3) ข้อมูลพื้นฐานด้านวัฒนธรรมและประเพณี

4.1.2 ด้านองค์การชุมชน ประกอบด้วย

- 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการมอบหมายหน้าที่ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 3) หลักการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4.1.3 ด้านการจัดการ ประกอบด้วย

- 1) กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2) ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3) กระบวนการจัดการขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 4) กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 5) การส่งเสริมด้านการจัดการการท่องเที่ยวจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.1.4 ด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2) การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ส่วนที่ 1 การศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อย จังหวัดราชบุรี ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อย พบว่า

4.1.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

1) ความเป็นมาและวิถีชีวิต

จังหวัดราชบุรีเป็นอีกจุดหมายสำคัญที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอำเภอสวนผึ้ง อำเภออดนิคมที่นักท่องเที่ยวต่างเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือนกันอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอสวนผึ้งในหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การจัดงานวิ่งสวนผึ้ง และงานปั่นจักรยาน นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งตลาดประชารัฐ ซึ่งเป็นตลาดที่เกิดขึ้น

โดยหน่วยงานภาครัฐ เพื่อส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยให้คนในท้องถิ่นนำสินค้าและผลิตภัณฑ์จากหลายชุมชนมาจัดจำหน่าย ณ บริเวณที่ว่าการอำเภอสวนผึ้ง ในช่วงแรกตลาดแห่งนี้ได้รับความนิยม หากแต่ได้รับความนิยมในระยะเวลานั้น ๆ เพียงแค่ 3 เดือนเท่านั้น ภายหลังผู้ประกอบการจึงได้เกิดแนวคิดที่จะสร้างตลาดใหม่ขึ้นมา โดยมุ่งเน้นการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชนควบคู่กับการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นและกระตุ้นการท่องเที่ยวในอำเภอสวนผึ้ง

ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะขาม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ได้เริ่มเปิดตลาดอย่างเป็นทางการขึ้นในวันที่ 15 ธันวาคม 2561 ตลาดแห่งนี้เกิดขึ้นมาจากอุดมการณ์และแนวคิดความยั่งยืน ทั้ง 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาแต่ยังคงความดั้งเดิมของสภาพแวดล้อม และธรรมชาติ นำเสนอจุดขายที่แตกต่างจากตลาดอื่น เริ่มตั้งแต่การหันกลับมาของฐานทรัพยากรท้องถิ่นในชุมชน สภาพพื้นที่ตั้งที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีแม่น้ำลำภาชีเป็นแม่น้ำสายหลัก ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรียงกว่า 80% ที่ยังคงดำรงวิถีชีวิตอย่างเรียบง่าย นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ และเพาะปลูกเป็นหลัก พื้นที่ส่วนใหญ่ในอำเภอสวนผึ้งจะไม่ค่อยแตกต่างกัน หากแต่ที่ตั้งแห่งนี้มีความโดดเด่นและเหมาะสมในการนำเสนอภาพลักษณ์ของตลาดและตอบโจทย์ในด้านความยั่งยืน ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยเกิดขึ้นจากความร่วมมือของบวร ซึ่งก็คือ ชุมชน บ้านท่ามะขาม วัดป่าท่ามะขาม และโรงเรียนบ้านท่ามะขาม นอกจากนี้ยังมีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง ภาครัฐท้องถิ่น และผู้ประกอบการท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีบทบาทหลัก ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้น ทั้งการร่วมคิดและวางแผนการดำเนินงาน การหารือร่วมกันของทุกภาคส่วน

“...ตลาดของเราเนี่ย คำว่า โอ๊ะป่อย แปลว่า พักผ่อน เพราะเราต้องการให้นักท่องเที่ยวได้มาพักผ่อนจริง ๆ ...” (ตัวแทนคณะทำงาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

โดยที่มาของชื่อนั้นมาจากแนวคิดและความมุ่งมั่นในการเปิดตลาดให้ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนได้พักผ่อนในช่วงวันหยุด ได้ใช้เวลาใกล้ชิดกับธรรมชาติ เรียนรู้วิถีชุมชน และส่งเสริมความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา เมื่อได้สถานที่ตั้งแล้ว จึงได้เริ่มทำการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ โดยให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการ แบ่งพื้นที่ตั้งซุ้มร้านค้า ทำแคว่นั่งบริเวณริมลำธาร นำสัญลักษณ์ทางความเชื่อของชาวกะเหรียงที่มีสีสันทากหลายมาใช้ตกแต่งภายในร้านค้า และมุม

ถ่ายรูปบริเวณจุดต่าง ๆ จนเกิดเป็นตลาดแห่งนี้ขึ้นมา ในระยะแรกตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยยังไม่ได้ได้รับความสนใจจากคนในชุมชน มีร้านค้าเข้าร่วมจำนวนไม่มาก เพียงแค่ 7 ร้านค้าเท่านั้น เนื่องจากระยะทางที่ค่อนข้างไกล ทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่มั่นใจว่าจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาและจะสามารถจำหน่ายสินค้าได้ ภายหลังจากพัฒนาชุมชนสวนผึ้งจึงได้เข้าร่วมพูดคุยกับชาวบ้านในท้องถิ่น ทำให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านท่ามะขาม บ้านสวนผึ้ง และบ้านห้วยแห้ง ตัดสินใจเข้ามาค้าขายสินค้าในตลาดมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้ส่งคนในชุมชนไปศึกษาดูงานที่บ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจำหน่ายและพัฒนาสินค้า อีกทั้งยังได้นำจุดเด่นของอาหารพื้นถิ่นกะเหรี่ยงที่มีรสชาติแปลกใหม่ หาทานได้ยาก ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มาจัดจำหน่ายในราคาย่อมเยา ผนวกกับการนำเสนออัตลักษณ์ท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ทำให้ตลาดแห่งนี้เกิดเป็นภาพจำและเป็นที่รู้จักมากขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบันมีร้านค้าเข้าร่วม ทั้งหมด 38 ร้านค้า ประกอบด้วย

ตาราง 4 แสดงรายชื่อและรายละเอียดของร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย โดยจำแนกตามความสอดคล้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

ลำดับ	ชื่อร้านค้า	รายละเอียด	สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง	
			ใช่	ไม่ใช่
1.	ลาพาที่ย	โรงน้ำชากะเหรี่ยง สมุนไพรพื้นบ้านที่มีสรรพคุณทางยา เช่น ดีปลาส่อน ใบเตย อัญชัน ใบหม่อน และชาไทย	✓	
2.	ถุงทอง	อาหารว่างไทยโบราณ ถุงทอง ไข่หมู และไส้แซนกระทา		✓
3.	อ่องจี้จี้กู	ส้มตำที่ชนะการประกวดได้ที่ 1 ของ 10 อำเภอ โดยมีเมนูแนะนำ คือ ตำโ๊ะปอย		✓
4.	ชะน่อง อู๊ย อู๊ย	ขนมจีนน้ำยาหยวกกล้วย (อาหารท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง)	✓	
5.	หมี่เถย	ข้าวหลามโ๊ะปอย มีให้เลือก 2 รส คือ ไส้ถั่วดำและไส้มะพร้าวอ่อน		✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อร้านค้า	รายละเอียด	สอดคล้องกับ	
			วิธีชีวิตชาวกะเหรี่ยง	
			ใช่	ไม่ใช่
6.	หมี่กระซังนาทุ่ง	ของท่านเล่น ข้าวเกรียบว่าว		✓
7.	หมี่ เข็ง พลัง	อาหารพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่ไม่สามารถหาทานได้ง่าย ๆ เช่น ข้าวแกงกะเหรี่ยง คั่วกลิ้งไก่เข็ง(แกงกะเหรี่ยง) ฤดูเมื่อยะ(ผัดเผ็ดหมูป่า) เข็งมัสสะล่า (แกงเครื่องเทศหมู) เป็นต้น	✓	
8.	ข้าวมันไก่	ข้าวมันไก่ต้ม ข้าวมันไก่ทอด และน้ำจิ้มพริกกะเหรี่ยง		✓
9.	ก๋วยจั๊บโบราณ	ก๋วยจั๊บที่มีการปรุงด้วยเครื่องยาจีน ผ่านกระบวนการเคี่ยวน้ำซุปเป็นเวลานาน ทำให้มีความอร่อยแตกต่างจากที่อื่น		✓
10.	น้ำแข็งใส	ของหวานดับร้อน พร้อมทั้ง piping ให้เลือกหลากหลาย		✓
11.	หมี่ถ้อง	ข้าวห่อกะเหรี่ยง อาหารท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยงที่นิยมทานในประเพณีสำคัญต่าง ๆ	✓	
12.	ไก่อบโอง สมุนไพร	ไก่อบโองสมุนไพรสไตล์ชาวกะเหรี่ยง และข้าวเหนียวดำ	✓	
13.	ไอติมโบราณ	ไอติมสมัยวัยเด็กที่มีรสชาติดั้งเดิม ไม่สามารถหาทานได้ง่าย ๆ		✓
14.	ผักพื้นบ้าน	ผักท้องถิ่นที่จะสามารถหาได้ตามละแวกท้องถิ่น เช่น ผักกูด มันสำปะหลัง ส้มหัวปลี และกล้วย เป็นต้น	✓	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อร้านค้า	รายละเอียด	สอดคล้องกับ	
			วิธีชีวิตชาวพะเยียง	
			ใช่	ไม่ใช่
15.	ผลไม้	ผลไม้ท้องถิ่นที่หาได้ตามฤดูกาล เช่น สับปะรด มะม่วง เสาวรส		✓
16.	ขนมไทย	ขนมไทยทำสดใหม่ เช่น ทองม้วนสด ถั่วแปบ ขนมมัน ขนมต้ม และขนมเหนียว เป็นต้น		✓
17.	ทองม้วนกรอบ	ทองม้วนกรอบในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมในการเป็นของฝาก		✓
18.	ข้าวเหนียวมูน	ข้าวเหนียวมูนยัดไส้ขนุน และขนมถั่วงอก		✓
19.	ถั่วงอก ขนมเป็๋อง ไข่พะเนียง	ขนมไทยทานเล่น เช่น ถั่วงอก ขนมเป็๋อง และไข่พะเนียง		✓
20.	ซั้ง ซั้ง คา เซ	ก๋วยเตี๋ยวไก่มะระ		✓
21.	ปากหม้อ	ข้าวเกรียบปากหม้อ ก๋วยเตี๋ยวหลอด และขนมจีบ		✓
22.	ข้าวเหนียวหมูทอด	ข้าวเหนียวหมูทอดในใบตอง		✓
23.	ข้าวเหนียวหมูปิ้ง	ข้าวเหนียวหมูปิ้งที่มีสไต์การห่อที่โดดเด่นด้วยใบตองหัดดอกไม้		✓
24.	ยำอู๊ย ๆ	การนำผักท้องถิ่นมาประกอบอาหารประเภทยำ เช่น ยำผักกูด และยำผักแม้วใส่กระเทียมดอง เป็นต้น	✓	
25.	ครัวหมอนไข	ผัดไทยซอสมะขาม น้ำพริก และแคปหมู		✓
26.	ร้านน้ำตลาดวิถีชุมชนโฉ๊ะป๋อย	น้ำสมุนไพรท้องถิ่น เช่น น้ำเก๊กฮวย น้ำอัญชัญ น้ำใบเตย		✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อร้านค้า	รายละเอียด	สอดคล้องกับ	
			วิธีชีวิตชาวกะเหรี่ยง	
			ใช่	ไม่ใช่
27.	กาแฟอามันเต้	ร้านเครื่องดื่มร้อน ๆ เช่น กาแฟดริป โอวัลตินและโกโก้ร้อน		✓
28.	กุ่มพริ้งหุ้ง	ขนมบ้าบิ่นไส้มะพร้าวอ่อน		✓
29.	หมี่ลี	ข้าวแดกงา (ขนมท้องถิ่นของชาว กะเหรี่ยง)	✓	
30.	ขนมครก	ขนมครกสูตรโบราณมีให้เลือกหลายไส้ ได้แก่ ไข่ฝัก ข้าวโพด และเผือก		✓
31.	ตุ๊กตาผึ้งถัก ไหมพรม	ผลิตภัณฑ์ถักจากไหมพรม เช่น พวง กุญแจ กระเป๋า และตุ๊กตา		✓
32.	กลุ่มแม่บ้าน จักสาน หมู่ 1	ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่จากภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชาวบ้าน เช่น ตะกร้าจักสาน ทัพพี และกระติบ เป็นต้น		✓
33.	สมุนไพรจาก ธรรมชาติ	สมุนไพรสูตรต่าง ๆ บำรุงร่างกาย ผิวหน้าและผิวกาย เช่น สมุนไพรใบ บัวบก ทานาคา ฝรั่ง และถ่าน เป็นต้น	✓	
34.	ของเล่นไม้	ของเล่นไม้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น		✓
35.	ของฝากภูมิ ปัญญาชุมชน	ผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ยาหม่อง เทียน หอม ตุ๊กตาช้างการบูร และเบญจชาติไทย กระเป๋าคล้องมือไอ้ปะปอย เป็นต้น		✓
36.	ของฝากคังดั่ง	สินค้าท้องถิ่นที่ดัดแปลงมาจากคังดั่ง สัญลักษณ์ทางความเชื่อของชาว กะเหรี่ยง เช่น ปิ่นปักผม ต่างหู โคมบาย ประดับตกแต่ง พวงกุญแจ เป็นต้น	✓	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อร้านค้า	รายละเอียด	สอดคล้องกับ	
			วิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยง	
			ใช่	ไม่ใช่
37.	เสื้อไซโคลิ่งสะ	การนำเสนอวัฒนธรรมผ่านเสื้อยัดโคลิ่งสะ ลวดลายที่สกัดมาจากเรื่องราวของผ้าทอกะเหรี่ยงที่สื่อความหมาย เช่น ลายพระอาทิตย์รุ่งโรจน์ ลายไก่ชั่ง ลายพญานาค เป็นต้น	✓	
38.	ไซพลง	ผ้าทอกะเหรี่ยงสีสันท่าง ๆ ที่นำมารังสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น เสื้อผ้าทอกะเหรี่ยง กระเป๋า เป็นต้น	✓	

ภาพประกอบ 12 บรรยากาศร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

ในด้านการจำหน่ายสินค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไช้ป้อย มีกลยุทธ์ในการมุ่งขายประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบหลัก ๆ ในการจำหน่ายสินค้า คือ ฟังก์ชัน (Function) และ อารมณ์ (Emotion) คือ การมุ่งเน้นจำหน่ายสินค้าให้เกิดความน่าสนใจและมีศักยภาพที่เพียงพอ โดยเริ่มจากการพัฒนา ปรับภาพลักษณ์และรสชาติของอาหาร ปรับผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับชุมชน มีการนำเสนอกรรมวิธีในการประกอบอาหารและของหวาน โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชน ดึงดูดให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมได้สัมผัสและลิ้มลอง นอกจากนี้ยังได้นำวัฒนธรรมองค์กรมมาปรับใช้กับตลาดวิถีชุมชนไช้ป้อย โดยทุกร้านค้าจะต้องพร้อมพัฒนา ปรับปรุง ต่อยอด และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างโมเดลรายได้ควบคู่กับการพัฒนาชุมชน พัฒนาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมชุมชน

ภาพประกอบ 13 ร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไช้ป้อย

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

ตลาดวิถีชุมชนไช้ป้อยมีการกำหนดกลยุทธ์และกฎระเบียบไว้อย่างชัดเจน คือ อาหารและสินค้าที่นำมาจัดจำหน่ายภายในตลาด จะต้องมีการผสมผสานระหว่างทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนกับธรรมชาติ หรือ วัตถุประสงค์เด่นของท้องถิ่นที่มีความแตกต่างจากที่อื่น และทุกร้านค้าจะต้องจำหน่ายสินค้าไม่ซ้ำกัน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งขึ้น การจัดจำหน่ายสินค้าในตลาดวิถีชุมชนไช้ป้อย มุ่งเน้นจำหน่ายสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาหาร

พื้นที่ในราคาเยอเมอร์ เพื่อให้ผู้ที่เดินทางมามีโอกาสลองทานอาหารหลาย ๆ อย่าง ส่งเสริมการกระจายรายได้ให้กับร้านค้าอื่น ๆ อย่างทั่วถึง

“...เราขายสินค้าในราคาเยอเมอร์ ไม่แพง เพราะตั้งใจจะให้นักท่องเที่ยวได้ทานอาหารมากกว่า 1 อย่าง และได้ชิมอาหารหลาย ๆ อย่าง กฎของเราคือมีอยู่ว่าสินค้าต้องห้ามหมดก่อนบ่าย 2 โมง เพราะนักท่องเที่ยวเดินทางมาไกลจะต้องได้ทานอาหาร และสินค้าไม่ดีอย่าขายคุณภาพไม่ถึงอย่าขาย...” (ตัวแทนผู้ประกอบการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

ภาพประกอบ 14 ร้านค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไฉะปอย

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

อาหารท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยงที่สามารถหาทานได้ในตลาดแห่งนี้ ได้แก่

1. ขนมจีนน้ำยาหยวกกล้วยหรือน้ำยาป่าแบบกะเหรี่ยง จะมีลักษณะคล้ายกับขนมจีนน้ำยาภาคกลาง แต่จะไม่มีส่วนผสมของเนื้อสัตว์ โดยมีจุดเด่นอยู่ที่หยวกกล้วยที่ชาวกะเหรี่ยงนำพืชผักที่หาได้ มาประกอบอาหาร นิยมทานในงานเลี้ยงสังสรรค์ต่าง ๆ
2. ข้าวห่อกะเหรี่ยง อาหารท้องถิ่นที่นิยมทานกันในประเพณีกินข้าวห่อหรืออั้งหมี่ถ่องที่จะจัดขึ้นในเดือนเก้าตามจันทรคติของทุกปี โดยจะมีส่วนผสมหลัก คือ ข้าวเหนียว มีลักษณะคล้ายกับขนมจ้ำงของชาวจีน สมัยก่อนนิยมจิ้มทานกับน้ำผึ้ง

3. ข้าวแดงหรือหมี่สี สมัยก่อนคนโบราณเรียกว่า ข้าวกินงา แต่ต่อมาเปลี่ยนไปเรียกว่า “ข้าวแดงงา” มีวัตถุดิบที่สำคัญ คือ ข้าวเหนียว งาดำ และเกลือ เป็นข้าวปั้นที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงนิยมทำเพื่อเป็นการถนอมอาหารในยามเดินทางไกลหรือเดินทางเข้าป่าไปล่าสัตว์

4. ข้าวแกงกะเหรี่ยง อาหารพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่หาวัตถุดิบในท้องถิ่นมาประกอบอาหาร เช่น คั่วกลิ้งไก่ไข่ขึ้น(แกงกะเหรี่ยง) และถั่วเมื่อยะ(ผัดเผ็ดหมูป่า) เซ็งมัสสะล่า(แกงเครื่องเทศหมู) เป็นต้น

ซึ่งผู้ที่มาเยือนสามารถลองทานอาหารพื้นถิ่นของชาวกะเหรี่ยงที่ไม่สามารถหาทานได้ง่ายในตลาดแห่งนี้ ตลาดวิถีชุมชนโถ๊ะปอยมุ่งมั่นในการรักษามาตรฐานของอาหารและบริการ โดยคณะทำงานตลาดจะสอบถามความคิดเห็นกับผู้ที่มาท่องเที่ยว เพื่อนำข้อเสนอที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงสินค้า รวมทั้งจะมีตรวจสอบคุณภาพและปริมาณของอาหารให้ได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ ด้วยความคิดที่ว่า

“...กิมมิคของเรา คือ ราคาถูก อาหารอร่อย ดี ได้มาตรฐานของตลาด มุ่งในการเป็นตลาดที่ได้มาตรฐาน...” (ตัวแทนคณะทำงาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

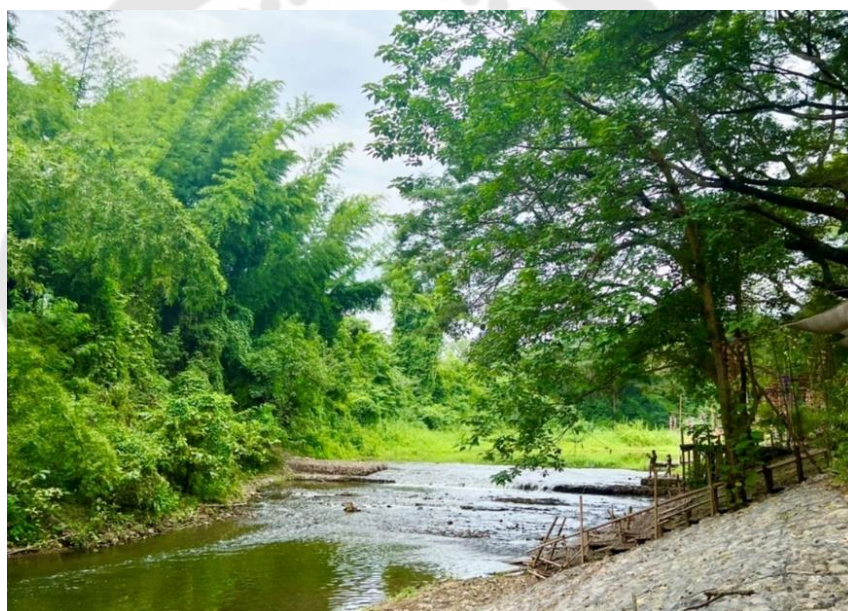
ภาพประกอบ 15 ร้านค้าผักพื้นบ้าน

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงสว่นฝั่งยังคงดำรงวิถีชีวิตอย่างเรียบง่าย พึ่งพาธรรมชาติ ด้านอาหารการกิน ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงนิยมทานอาหารพื้นถิ่น โดยชาวบ้านจะออกไปเก็บพืช ผัก สมุนไพรในท้องถิ่นมาประกอบอาหาร คนในพื้นที่ส่วนใหญ่นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่และรับจ้างเป็นหลัก ภายหลังที่มีการเปิดตลาดวิถีชุมชนไฉะปอยแห่งนี้ขึ้นมา ช่วยส่งเสริมการสร้างงานและสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนที่มีรายได้ต่ำ รวมทั้งผู้สูงอายุและเด็กให้มีรายได้มากขึ้น หรืออาจเรียกได้ว่า เป็นรายได้หลักสำหรับพ่อค้าแม่ค้าบางคนในตลาด ส่งผลให้ชุมชนมีสภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2) ข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ภาพประกอบ 16 บรรยากาศธรรมชาติแม่น้ำลำภาชี

ที่มา : ผู้วิจัย (2565)

ตลาดวิถีชุมชนไฉะปอย ตั้งอยู่ในตำบลตะนาวศรี อำเภอสว่นฝั่ง จังหวัดราชบุรี สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง และเป็นภูเขา มีลักษณะดินร่วนปนทราย มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำลำภาชีเป็นแม่น้ำสายศักดิ์สิทธิ์ที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนในชุมชน แม่น้ำสายนี้จะไหลจากทิศใต้ขึ้นสูทิศเหนือ พื้นที่ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม เพาะปลูกพืชไร่ พืชผักและไม้ผลชนิดต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย และส้ปประรด อีกทั้งยังมีการทำปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงโค สุกร และเป็ด เป็น

ต้น ด้วยจุดเด่นของทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้ลำธาร ท่ามกลางต้นไม้ใหญ่ บรรยากาศโดยรอบให้ความร่มรื่น อากาศเย็นสบาย เหมาะแก่การมาพักผ่อน นั่งฟังเสียงน้ำไหลริมลำธาร คลอบคลุมเสียงดนตรีไทยที่บรรเลงอยู่ในบริเวณตลาด ด้วยจุดเด่นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยจึงได้ใช้ลำธารเป็นจุดขาย เพื่อดึงดูดผู้ที่มาเยี่ยมเยือนในระยะแรก แต่ภายหลังจากนักท่องเที่ยวนิยมลงไปเล่นน้ำ ส่งเสียงดัง และรบกวนธรรมชาติ คณะทำงานจึงได้ออกกฎระเบียบและติดป้ายสื่อความหมาย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

3) ข้อมูลพื้นฐานด้านวัฒนธรรมและประเพณี

ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยมีประชากรส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่ยังคงสืบทอดและอนุรักษ์ความเป็นกะเหรี่ยงผ่านการดำรงวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สืบทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

1. ประเพณีกินข้าวห่อหรืออั้งหมี่ถ่อง เป็นพิธีเรียกขวัญที่นิยมจัดในเดือนเก้า มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ลูกหลานและครอบครัวปราศจากโรคภัย มีอายุมั่นคงขวัญยืน ทั้งนี้พ่อค้าแม่ค้าในชุมชนได้มีการนำข้าวห่อ ซึ่งเป็นอาหารในประเพณีนี้มาจำหน่ายในตลาด เพื่อให้ผู้ที่มาได้มีโอกาสได้ลิ้มลอง

2. ประเพณีแห่ฉัตรรับพระพุทธร่องค์หรือพิธีชงตะเคิงของชาวกะเหรี่ยง เป็นประเพณีตามความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงพุทธ จะจัดขึ้นหลังจากวันออกพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีที่ทำสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ชาวกะเหรี่ยงจึงได้มีพิธีแห่ฉัตรเพื่อเป็นการขอขมาต่อพระพุทธร่องค์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้ละเมียดศีลและข้อห้ามต่าง ๆ ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยได้นำเอาคังดั่งหรือโยแมงมุมสัญลักษณ์ที่ใช้ในประเพณีนี้มาประดับตกแต่ง สร้างอัตลักษณ์ให้กับตลาด

3. การบูชาต้นไม้ใหญ่ของชาวกะเหรี่ยง ถือว่าเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งในการอนุรักษ์ป่าไม้ ต้นไม้ในชุมชนบ้านท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี ต้นไม้ที่คนในตำบลตะนาวศรีนับถือ คือ ต้นผึ้ง ซึ่งตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยได้มีการนำเสนอผ่านกิจกรรมการรดน้ำ "ต้นมังมี" และ "ต้นศรีสุข" ต้นผึ้งประจำตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย ที่มีความเชื่อกันว่า ยิ่งรดน้ำต้นไม้ จะยิ่งเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่เป็นไฮไลท์ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาที่ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย คือ กิจกรรม "การตักบาตรพระล่องแพ" หรือ ที่ชาวบ้านเรียกกันว่า "การตักบาตรพระล่องแพ" โดยมีแนวคิดของกิจกรรมมาจากวิถีการดำรงชีวิต

“...วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวสมัยก่อนนิยมเดินทางสัญจรทางน้ำ จึงได้นำแพมาใช้ เพื่อให้พระสงฆ์ได้ออกมาบิณฑบาตในยามเช้า...” (ตัวแทนคณะทำงาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

ภาพประกอบ 17 การถ่อแพไม้ไผ่ ในกิจกรรม “การตักบาตรล่องแพ”

ที่มา : แนวนหน้า (2562)

“...กิจกรรมตักบาตรเป็นไฮไลท์ของไช้ะป๋อย กิจกรรมล่องแพตักบาตรเนี่ย เราก็มีอุปสรรคนะ เพราะชาวบ้านเองก็บอกว่าแบบนี้ คือ การทำขึ้นมา ทุกวันนี้คือมันโอเค แต่ถ้าในอดีต คุณอยู่ในป่า คุณจะข้ามน้ำ คุณจะใช้อะไร เราก็ต้องใช้แพ หรืออาจจะต้นกล้วยก็ได้ เราแควหรือพื้น สืบทอดวัฒนธรรมแต่ดั้งเดิมที่มันมีอยู่ ไม่ให้มันสูญหายไป ให้ทุกคนกลับไปคำนึงถึงในอดีต การดำเนินชีวิตมันเป็นแบบนี้จริงๆ แล้วโดยเฉพาะคุณอยู่ในป่าเขาลำเนาไพร มันก็ต้องเป็นแบบนี้แหละ อันนี้คือสิ่งที่เราทำจนการต่อต้านหายไป ทุกคนก็เห็นด้วยว่าเป็นกิมมิกที่ดีของตลาด ...” (ตัวแทนคณะทำงาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

ในด้านกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย คือ “การตักบาตรพระล่องแพ” เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นสืบทอดวัฒนธรรมและต้องการปลูกฝังให้ผู้นักท่องเที่ยวเกิดความศรัทธาต่อพุทธศาสนา โดยกิจกรรมนี้เกิดการระดมความคิดร่วมกันของทุกภาคส่วน จากการ

สังเกตเห็นถึงวิธีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นที่ใช้แม่น้ำลำภาชีสายนี้เป็นหลักในการหล่อเลี้ยงชีวิต โดยมีการวางแผนรูปแบบหลังบ้านในการจัดการกิจกรรมการตัดบาตร ทุกอย่างมีการวางแผนอย่างเป็นระบบระเบียบ ตั้งแต่ระบบการเดินขึ้นลง ระยะห่างในการนั่ง พื้นที่คนรับของจากบาตรพระ รววจับทางเดิน และพื้นที่วางรองเท้าที่ถูกออกแบบมาอย่างเป็นระบบ

“...ความตั้งใจเล็ก ๆ ในการเปิดตลาดวิถีชุมชนโฉะป๋อย ต้องการจะแสดงถึงอัตลักษณ์ ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนชาวกะเหรี่ยง ผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ การแต่งกายด้วยผ้าทอกะเหรี่ยงและสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น การนำคังคังหรือใยแมงมุม สัญลักษณ์ตามความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงที่ใช้ในประเพณีซึ่งทะเล็งมาตกแต่งภายในตลาดให้เกิดเป็นภาพจำ เพื่อการบอกเล่าเรื่องราวและเพื่อถ่ายทอดให้คนที่มาเที่ยวเกิดการรับรู้ไม่มากก็น้อย และที่สำคัญที่สุด ต้องการให้ความเป็นชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมที่จะสูญหายหรือลบล้างเลือนไปกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งหนึ่ง...” (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

ภาพประกอบ 18 ลานคังคัง

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

ตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อยมีการกำหนดเวลา ดังนี้

1. กำหนดเวลาทำกิจกรรม คือ การกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมการตักบาตร พระล่องแพในช่วงเช้า เวลา 07.30 - 08.00 น. มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวแบบพักค้างแรม ก่อให้เกิดมูลค่าและรายได้ต่อผู้ประกอบการที่พักท้องถิ่น เช่น

1) เดอะซีนเนอรี วินเทจ ฟาร์ม สวอนฝั่ง (The Scenery Vintage Farm) สถานที่ท่องเที่ยวอดนียมของอำเภอสวอนฝั่ง การตกแต่งสถานที่อย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะ สไตล์ English cottage ท่ามกลางธรรมชาติ และติดลำธาร การให้บริการมีหลายรูปแบบ ทั้งที่พักวิลล่า ร้านอาหาร ร้านกาแฟ และฟาร์มแกะ ไว้ให้บริการ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถมาเที่ยวแบบค้างคืนหรือมาแบบวันเดย์ทริปได้

2) มอริ่งกลอรี เดอะ เบเกอรี่ เฮ้าส์ (Morning glory the Bakery House) ที่พักและกาแฟ สไตล์ฝรั่งเศสและอังกฤษ ตั้งอยู่บนเนินเขา รายล้อมไปด้วยธรรมชาติและขุนเขา มีให้บริการทั้งในส่วนของที่พักร้านอาหารอิตาเลียน คาเฟ่และเบเกอรี่โฮมเมด มีจุดเด่น คือ โชนเลี้ยงกระต่าย โดยนักท่องเที่ยวสามารถให้อาหารและไปถ่ายรูปได้

2. กำหนดช่วงวันและเวลาการเปิด-ปิดตลาด คือ ตลาดจะเปิดในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยจะทำการเปิดตลาดในช่วงเวลา 07.00-14.00 น. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เดินทางมาได้ไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น

1) หมู่บ้านมอญห้วยน้ำใส หมู่บ้านท่องเที่ยวธรรมชาติ ได้สัมผัสชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ หรือ ไทยรามัญ มีที่พักแบบโฮมสเตย์ และมีกิจกรรมไฮไลท์ คือ วัฒนธรรมการตักบาตรของชาวมอญ หรือ “จู้ดเปอปปาด” มีความหมายว่า ตักบาตร ซึ่งจัดขึ้นทุกวันศุกร์-วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยปูเสื่อตามแนวทางเดินกลางหมู่บ้านให้นักท่องเที่ยวร่วมกันใส่บาตรนอกจากนี้ หมู่บ้านมอญห้วยน้ำใสยังได้มีการจัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ชุดชาวมอญ อาหารท้องถิ่น เช่น หมูย่างชาวมอญ ข้าวเกรียบว่าว ขนมถ้วยมอญ หอมทอด เมี่ยงคำ และของที่ระลึกต่างๆ ด้วยจุดเด่นทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมของชาวมอญ ทำให้ที่แห่งนี้ได้รับการขนานนามเป็น “แม่กำปอง 2”

2) ตลาดไช้ะเม็ก เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายเขมร อยู่ห่างจากตลาดวิถีชุมชนไช้ะป๋อย ประมาณ 300 เมตร เปิดทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 07.00-16.00 น. เน้นบรรยากาศและความดั้งเดิมของฐานทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีการจัดจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น อาหารพื้นเมือง อาหารแปรรูป สินค้าทางการเกษตร สินค้าหัตถกรรม เครื่องจักสาน และเครื่องประดับฝีมือชาวบ้าน จัดจำหน่ายในราคาย่อมเยา

3) ตลาดเมือชีงู๋หรือตลาดเข้าริมฝาย ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เมือชีงู๋เป็นส่วนเกษตรแบบผสมผสาน เป็นแหล่งเรียนรู้ประจำชุมชนและใช้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน วิถีชุมชนชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ภายหลังได้เปิดตลาด ให้ชาวบ้านนำผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ้าทอมือกะเหรี่ยง หัตถกรรมจักสาน ผักและผลไม้ มาจัดเป็นซุ้มจำหน่ายอาหารท่ามกลางธรรมชาติของต้นหมาก อีกทั้งยังมีบริการล่องแพชมธรรมชาติ ป่าไม้เทือกเขา และธารน้ำจากแม่น้ำลำน้ำภาชี

ทั้งนี้ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะป๋อยได้นำจุดเด่นทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยงมาสร้างเป็นจุดขายและจุดดึงดูดให้ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนได้สัมผัสเรื่องราว ไม่ต้องการให้แค่มามากิน เที่ยว และก๊อกลับบ้าน หากแต่ต้องการสอดแทรกการเรียนรู้ผ่านการนำเสนออัตลักษณ์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการแต่งกายด้วยผ้าทอพื้นเมือง ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อาหารพื้นถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เพื่อสร้างความน่าสนใจ ส่งเสริมการเดินทางมาเที่ยวซ้ำ และส่งเสริมให้เกิดรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงและเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในอำเภอสวนผึ้งอีกด้วย

4.1.2 ด้านองค์กรชุมชน

1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการมอบหมายหน้าที่ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว

ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะป๋อยเกิดขึ้นจากความร่วมมือของหลายภาคส่วน โดยมีบวร คือ ชุมชนบ้านท่ามะขาม วัดป่าท่ามะขาม และโรงเรียนบ้านท่ามะขาม เป็นผู้ที่มิบทบาทหลัก และมีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งหลักในการวางแผนจัดการภายในตลาด อีกทั้งได้มีการหารือและระดมความคิดเห็นร่วมกับพัฒนาชุมชนสวนผึ้ง และผู้ประกอบการท้องถิ่นในการสร้างตลาดวิถีชุมชนโ๊ะป๋อยแห่งนี้ขึ้นมา โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานเข้ามารับผิดชอบและแบ่งหน้าที่ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ เช่น ด้านการจราจร บริการรถรับ-ส่ง การประชาสัมพันธ์ และดูแลร้านค้าต่าง ๆ ภายในตลาด เป็นต้น

“...การบริหารจัดการจะอยู่ภายใต้กฎระเบียบ มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ภายใต้การควบคุมของคณะทำงานของตลาด ที่มีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งแจ้งกฎระเบียบก่อนการเข้ามาจำหน่ายสินค้าภายในตลาด เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งทุกร้านค้าจะต้องจำหน่ายสินค้า

ไม่ซ้ำกัน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น ...” (ตัวแทนคณะทำงาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

นอกจากนี้ ทุกวันอาทิตย์หลังตลาดปิด เวลา 14.00 น. ทุกร้านค้าจะต้องมีการประชุมร่วมกัน โดยร้านค้าทั้ง 38 ร้านค้า จะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม เพื่อรับฟังและหารือปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยใช้หลักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีสิทธิ์และส่วนในการแสดงข้อคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งที่ผ่านมา พ่อค้าแม่ค้าในตลาดต่างได้รับผลกระทบจากการขึ้นราคาวัตถุดิบ ภาวะของแพง ปัญหาต่าง ๆ จะถูกนำมาเสนอและพูดคุยร่วมกัน ให้ทุกร้านได้รับทราบปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน หากมีข้อคิดเห็นที่แตกต่าง จะใช้วิธีการยกมือโหวต โดยจะยึดเสียงส่วนใหญ่จากการประชุมร่วมกัน ให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่เป็นประชามติ

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลภายในแหล่งท่องเที่ยว

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งเป็นองค์กรหลักที่หาผู้ให้การสนับสนุนด้านเงินทุน ตั้งแต่เริ่มแรกและเป็นองค์กรที่มีบทบาทหลักในการกำหนด วางแผนการดำเนินงาน และพัฒนาร่วมกับคนในชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งเป็นผู้ประสานงานและประชาสัมพันธ์หลักของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย รวมทั้งทำป้ายรณรงค์ให้ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนเกิดจิตสำนึกในการร่วมรักษาและใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพและมีความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งได้นำวัฒนธรรมองค์กรมาขับเคลื่อนตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย โดยทุกร้านค้าจะต้องร่วมมือร่วมใจพร้อมพัฒนาปรับปรุง และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งมีความคิดเห็นว่า

“...ชุมชนจะต้องมีศักยภาพและวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ถึงจะสามารถ back up ทำให้ตลาดมีความยั่งยืนได้ ด้านสิ่งแวดล้อม มีการปลูกต้นไม้เพิ่ม รวมถึงกระบวนการจัดการขยะร่วมกับ SGDP ในการทำบ่อพักขยะ การจัดการการเรียนรู้ การจัดการขยะ การทำเป็นนุ้ย โดยการสอนจากมหาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง ทำให้คนในพื้นที่มีการจัดการขยะที่ดี และใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม...” (ตัวแทนผู้ประกอบการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

ในช่วงแรกที่มีการเปิดตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยได้เกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งขึ้นระหว่างพ่อค้าแม่ค้าและผู้ประกอบการ เกิดการต่อต้านต่อกฎระเบียบที่เข้มงวด นักพัฒนาการสวนผึ้งจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักและเป็นคนกลางในการพูดคุยเจรจากับพ่อค้าแม่ค้าในตลาด หลังจากจำหน่ายสินค้ามาสักระยะหนึ่ง พ่อค้าแม่ค้าในตลาดเริ่มเข้าใจกระบวนการจัดการ ทำให้ทุกคนเคารพและปฏิบัติตามกฎกติกามากขึ้น ก่อให้เกิดความสามัคคีของทุกภาคส่วน ทำให้การจัดการตลาดเป็นไปอย่างมีระบบ และตลาดสามารถพึ่งพาตนเองได้ ภายหลังจากสมัชชาธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งและหน่วยต่าง ๆ ที่เป็นพี่เลี้ยงจึงได้ถอดตัวออกมา โดยให้ผู้ใหญ่บ้านและชุมชนเป็นคนบริหารจัดการภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยอย่างแท้จริง

3) หลักการดำเนินการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การบริหารจัดการภายในตลาดจะอยู่ภายใต้การดูแลของคณะทำงาน ตั้งแต่กระบวนการเริ่มแรก ซึ่งทางตลาดจะมีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน ชาวบ้านที่จะเข้ามาจำหน่ายสินค้าภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยจะต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในอำเภอสวนผึ้ง และมีทะเบียนบ้านในอำเภอสวนผึ้งเท่านั้น โดยจะมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่ชัดเจน เพื่อนำเงินเข้ากองกลาง สำหรับพัฒนาและจัดการภายในตลาด ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ค่าสมัครแรกเข้าสำหรับหมู่บ้านท่ามะขาม และห้วยแห้ง 300 บาท ส่วนหมู่บ้านอื่น ๆ และผู้ประกอบการเอกชนในสวนผึ้ง 500 บาท นอกเหนือจากนี้จะมีการเก็บสมทบทุนพัฒนาตลาดประจำวัน สำหรับหมู่บ้านท่ามะขามและห้วยแห้ง วันละ 30 บาท และหมู่บ้านอื่น ๆ และผู้ประกอบการเอกชนในสวนผึ้ง วันละ 50 บาท เงินที่เรียกเก็บทั้งหมด จะถูกนำไปเป็นเงินกองกลางเพื่อนำไปพัฒนาภายในตลาด นอกจากนั้นเงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าจะเข้ากับร้านค้าของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดโดยตรง โดยไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ เพิ่มเติม

ส่วนที่ 2 ชุดชโลมตักบาตร ในกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ ที่ทางตลาดได้จัดเตรียมชโลมไว้ให้บริการกับผู้ที่ต้องการจะตักบาตรพระในยามเช้า โดย จะจำหน่ายชโลมชุดตักบาตร ชุดละ 49 บาท ซึ่งเงินส่วนนี้จะมีการแบ่งสัดส่วนออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) หมู่บ้าน จะปันเงินส่วนหนึ่งไว้ใช้ในการบริหารจัดการภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย เช่น การบำรุงสถานที่ การซ่อมแซมร้านค้า และค่าคนเก็บกวาดขยะ ซึ่งจะชำระเป็นแบบรายเดือน

2) วัดป่าท่ามะขาม จะปันเงินจากชลอมตักบาตร ชลอมละ 15 บาท เป็นค่าบำรุงสถานที่ภายในวัด เช่น ห้องสุขา และลาดจอดรถ

3) โรงเรียนบ้านท่ามะขาม จะปันเงินอีกส่วนหนึ่งเป็นค่าที่จอดรถในโรงเรียน ซึ่งจะชำระเป็นแบบรายเดือน

ส่วนที่ 3 ร้านน้ำตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย เป็นร้านค้าผูกขาด 1 เดียวในตลาด เงินที่ได้จากการจำหน่ายน้ำดื่มทั้งหมด จะถูกนำไปเก็บอยู่ในเงินกองกลางของตลาดในการบริหารจัดการ บำรุง และซ่อมแซมพื้นที่ภายในตลาด ซึ่งจะมีการจัดสรรและบริหารค่าใช้จ่ายภายในตลาดอย่างเป็นระบบ เช่น ค่าจ้างพนักงานขายน้ำ ค่าจ้างพนักงานกวาดขยะ และค่าจ้างพนักงานจราจร

4.1.3 ด้านการจัดการ

1) กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ภาพประกอบ 19 แคร่ที่นั่งไม้ไผ่ริมแม่น้ำลำภาชี

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

การบริหารพื้นที่ภายในตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย เกิดจากความร่วมมือของหลายภาคส่วน มีการวางแผนดำเนินการ หรือร่วมกันระหว่างคนในชุมชนบ้านท่ามะขาม วัดป่าท่ามะขาม โรงเรียนบ้านท่ามะขาม โดยมีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง พัฒนาการสวนผึ้ง และผู้ประกอบการท้องถิ่น มีบทบาทหลักในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การค้นหาพื้นที่ตั้งตลาดที่มีความเหมาะสมทั้งด้าน

ทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก และบรรยากาศ ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยมุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบยั่งยืน ต้องการให้ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนสัมผัสได้ถึงความรักอ่อน อันเป็นที่มาของชื่อตลาด “โอ๊ะป่อย” การจัดการภายในตลาดจะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ทุกคนได้เข้าร่วม ตั้งแต่กระบวนการจัดการเริ่มต้นในการวางแผนและดำเนินการ ผู้ชายจะร่วมกันปรับปรุงพื้นที่บริเวณลานกิจกรรม ชุมจำหน่ายสินค้า การต่อแพ และที่นั่งแคร่ไม้ไผ่ ส่วนผู้หญิงจะร่วมกันตกแต่งสถานที่ โดยการทำคังตั้งมาตกแต่งภายในตลาด ให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง นอกจากนี้ทุกคนยังได้ร่วมมือกันปรับปรุงบริเวณลำธาร ทำฝาย และร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม

การจัดการภายในตลาด จะอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่บ้านและคณะทำงานตลาด ในการบริหารจัดการ ควบคุมร้านค้าและสมาชิกร้านค้าปฏิบัติตามกฎระเบียบ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

ตาราง 5 การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	
ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
ผู้ใหญ่บ้าน	ดูแลและบริหารจัดการภาพรวมของตลาด ทำหน้าที่เป่าเขาสัตว์ในกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ และร่วมพูดคุยกับนักท่องเที่ยวและหารือกับคนในชุมชน
ตัวแทนคณะทำงาน	ดูแลการจัดการภาพรวมในตลาดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ร้านค้าทุกร้านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ตรวจสอบคุณภาพและปริมาณของการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้ได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ
ตัวแทนด้านกิจกรรม	ดูแลกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ นำการกล่าวคำถวายพระในการบิณฑบาตรพระช่วงเช้า บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย รวมทั้งบอกข้อควรปฏิบัติและคำแนะนำในการใช้สถานที่ร่วมกัน เพื่อให้ผู้ที่มาจับคู่และตระหนักถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ภายในตลาด

ตาราง 5 (ต่อ)

การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	
ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
ตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้า ไอ้ะป๋อย	ดูแลรับผิดชอบร้านจำหน่ายชลอมตักบาตรพระ และดูแลร้าน น้ำของตลาดวิถีชุมชนไอ้ะป๋อย
ตัวแทนผู้ประกอบการโซน 1	ดูแลและเก็บค่าธรรมเนียมร้านค้า ประจำวัน โซน 1 อาหาร
ตัวแทนผู้ประกอบการโซน 2	ดูแลและเก็บค่าธรรมเนียมร้านค้าประจำวัน โซน 2 สินค้า OTOP มีหน้าที่รวบรวมค่าธรรมเนียมทั้งหมด และจัดการด้าน บัญชี
ตัวแทนผู้ประกอบการโซน 3	ดูแลและเก็บค่าธรรมเนียมร้านค้าประจำวัน โซน 3 ชุ่มกลาง
ตัวแทนผู้ประกอบการโซน 4	ดูแลและเก็บค่าธรรมเนียมร้านค้าประจำวัน โซน 4 ชุ่มด้านหลัง
เจ้าหน้าที่การจราจร	ดูแลการจราจรและลานจอดรถ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์	ดูแลการประชาสัมพันธ์ เพจเฟซบุ๊กของตลาด เพื่อนำ ข้อเสนอแนะที่ได้มาร่วมกันหารือและปรับปรุงพื้นที่ต่อไป

ตลาดวิถีชุมชนไอ้ะป๋อยได้มีการส่งเสริมการให้บริการภายในพื้นที่ โดยไม่มีการเก็บ
ค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ที่มาท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการคมนาคม เมื่อเดินทางมาถึงตลาดวิถีชุมชนไอ้ะป๋อย ทางตลาดได้มีการ
การจัดเตรียมลานจอดรถ และมีเจ้าหน้าที่บริการด้านการจราจร ทั้ง 4 ที่ได้แก่

- 1) ลานจอดรถบริเวณวัดป่าท่ามะขามทั้งด้านในวัดและริมถนน
- 2) ลานจอดรถในโรงเรียนบ้านท่ามะขาม
- 3) ลานจอดรถตรงข้ามบ้านผู้ใหญ่
- 4) ลานจอดรถด้านข้างตลาด

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตลาดวิถีชุมชนไอ้ะป๋อยได้รับความอนุเคราะห์
จากทางวัดป่าท่ามะขาม ในการเตรียมความพร้อมห้องสุขาไว้ให้บริการแก่ผู้ที่มา ซึ่งทางตลาดจะ
ทำการจ้างงานคนในพื้นที่ในการทำความสะอาดห้องสุขา เพื่อรักษาความสะอาดในพื้นที่บริเวณ
วัดและไม่ให้นักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อวัดป่าท่ามะขาม

3. บริการรถ-ส่งนักท่องเที่ยว เนื่องจากลานจอดรถจะค่อนข้างไกลจากตลาด ทางตลาดจึงได้มีการจัดเตรียมรถสามล้อพวงข้าง ไว้คอยให้บริการรับ-ส่งผู้ที่มาทั้งขาไปและขากลับ

4. ด้านการประชาสัมพันธ์ ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ผ่านเพจเฟซบุ๊ก "โอ๊ะป่อย ตลาดเช้าริมธาร" ซึ่งเป็นช่องทางหลักในการให้ข้อมูลข่าวสาร รูปภาพกิจกรรม และช่วงวันเวลาเปิด-ปิดตลาด นอกจากนี้ยังมีช่องทาง Line Official ของตลาด ซึ่งจะเป็น 2 ช่องทางหลักในการตอบคำถามและให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจและบุคคลทั่วไป

ภาพประกอบ 20 เพจเฟซบุ๊ก "โอ๊ะป่อย ตลาดเช้าริมธาร"

ที่มา : เพจเฟซบุ๊ก "โอ๊ะป่อย ตลาดเช้าริมธาร"

นอกจากการบริหารจัดการ ยังได้ส่งเสริมให้ลูกหลานมีอาชีพ โดยให้คนในชุมชนที่มีความยากจนมาขายคังดั่ง ซึ่งเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม และหลังจากนั้น จึงไปประสานงานกับโรงเรียนท่ามะขาม โดยให้เด็กของโรงเรียนท่ามะขาม มาขายสินค้าและแสดงการทำให้กับผู้ที่มาเยือนได้เห็นและสัมผัส โดยจะมีสวัสดิการหลัก คือ อาหารกลางวัน และส่วนแบ่งจากการจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น นอกจากนี้ทางตลาดยังสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนที่เข้ามาขายสินค้าในตลาด เพราะอยากส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพ ให้เด็กได้เรียนรู้ และเสริมสร้างรายได้ให้แก่เด็กในชุมชนที่ขาดแคลน จากโรงเรียนท่ามะขามและโรงเรียนชุมชนบ้านบ่อ ซึ่งเป็นลูกหลานของ

พ่อค้าแม่ค้าในตลาด อีกทั้งยังมีกิจกรรมการนวดฝ่าเท้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้เกิดในการอุปการะของ วัดท่ามะขาม ให้บริการนวดไทยกับนักท่องเที่ยว

“...จากการเกิดตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยแห่งนี้ขึ้น ในหมู่บ้านและชุมชนมีรายได้ ทำให้คนในชุมชนมีสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ก็น้อยลง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหายาเสพติด ลักเล็กขโมยน้อย และอาชญากรรมในชุมชนไม่ให้เกิดขึ้น เพราะเราอยู่กันแบบฉันทันพี่น้อง จากเมื่อก่อนที่ไปทำงานในกรุงเทพ พอนักท่องเที่ยวเริ่มกลับมาเที่ยวในบ้านเขาเยอะ คนรุ่นใหม่กลับมาทำงานที่บ้านเกิดมากขึ้น เช่น ธุรกิจร้านกาแฟ ลานกลางเดินท์ โฮมสเตย์ และลานแคมป์ปิ้ง เป็นต้น นี่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากเปิดตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย มันส่งเสริมซึ่งกันและกัน ...” (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

2) ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน ได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวและด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ออกเป็น 3 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหาหลักที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คือ ปัญหาด้านการจัดการด้านพื้นที่ หลังจากตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยเริ่มเป็นที่รู้จัก มีผู้คนทางเข้ามาเยี่ยมชมเป็นอย่างมาก โดยมีจำนวนผู้ที่เข้ามาในตลาดเฉลี่ยวันละ 3,000 คน ซึ่งถ้าหากนักท่องเที่ยวมาในช่วงเวลาเดียวกันหรือมากันเป็นหมู่คณะ จะส่งผลกระทบต่อรองรับ เกิดความแออัดและที่นั้งไม่เพียงพอต่อการให้บริการ อีกทั้งยังอาจกระทบต่อภูมิทัศน์และทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดความทรุดโทรมในพื้นที่ อันเนื่องมาจากปริมาณการรองรับนักท่องเที่ยวที่เกินขีดความสามารถ แต่อย่างไรก็ตาม ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยได้มีการประชาสัมพันธ์ สร้างการตระหนักให้ผู้ที่มาใส่ใจสิ่งแวดล้อมผ่านการติดป้ายสื่อความหมาย เช่น ช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ห้ามใช้แก้วหรือพลาสติก และห้ามดื่มสุรา เป็นต้น

2. มิติด้านเศรษฐกิจ

การเปิดตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่งเสริมการค้าขายสินค้าและผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านให้เป็นที่รู้จัก อีกทั้งยังเกิดการสร้างงานและอาชีพ สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการร้านค้าภายในตลาดและช่วยเพิ่มมูลค่าทาง

เศรษฐกิจให้กับตลาดวิถีชุมชนไฉะปอย แต่ในทางกลับกัน เกิดการกระจุกตัวทางรายได้เฉพาะพื้นที่ ทำให้ร้านค้ารายย่อยที่ไม่ได้อยู่ในตลาดสูญเสียรายได้ในการจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น

3. มิติทางสังคม

การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวภายในตลาดได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมเกิดการรับรู้ถึงวิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง แต่อย่างไรก็ตาม จากจำนวนผู้ที่เดินทางมาเยี่ยมชมตลาดวิถีชุมชนไฉะปอยมีจำนวนมาก อาจกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของสังคมท้องถิ่น และรบกวนต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนของชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง

ภาพประกอบ 21 บริเวณลานทำกิจกรรมตักบาตรพระล่องแพ

ที่มา : เพจเฟซบุ๊ก "ไฉะปอย ตลาดเช้าริมธาร"

3) กระบวนการจัดการขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว

ตลาดวิถีชุมชนไฉะปอยมุ่งเน้นในการเป็นตลาดยั่งยืน ภายใต้แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) โดยแนวคิดนี้เป็นความตั้งใจตั้งแต่เริ่มแรกในการเปิดตลาดที่จะดำเนินตลาดให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการขยะภายในตลาดวิถีชุมชนไฉะปอยมีการกำหนดกฎระเบียบ

ในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่กระบวนการตั้งต้น คือ ภาชนะที่ใช้จะต้องไม่ใช่โฟมโดยเด็ดขาด ลดการใช้พลาสติก และพยายามลดการใช้ภาชนะที่จะทำให้เกิดขยะให้น้อยที่สุด ผู้ที่เข้ามาจะต้องห้ามนำแก้วพลาสติก ถ้วยพลาสติกและสิ่งทีก่อให้เกิดมลภาวะเข้ามาภายในตลาด โดยมีการติดป้ายรับฝากขยะและถุงดำไว้บริเวณหน้าร้าน บริการรับฝากขยะ ซึ่งไม่ว่าคุณจะไปซื้อจากร้านไหน ก็สามารถฝากทิ้งขยะได้ทุกร้าน เพื่อให้บริการแก่ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีบริการเก็บขยะจากเด็ก ๆ ด้วยวิธีการนี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กในชุมชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การรักษาความสะอาด ไม่ให้กระทบกับทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กในชุมชนและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกระบวนการปลายทาง คือ การกำจัดขยะในตลาด การจัดตั้งถังแยกขยะจำพวกขวดพลาสติก เพื่อนำไปผ่านกระบวนการรีไซเคิล นอกจากนี้ ยังมีการทำบ่อพักขยะร่วมกับ SGDP เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4) กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว

ก่อนที่จะเริ่มเปิดตลาด ได้มีการประชุมเพื่อเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้งและภูมิทัศน์ โดยมีคุณธันวา สุขเกษม ผู้ประกอบการ The Scenery Vintage Farm เป็นผู้ที่มอบหมายหลักตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นในการเลือกที่ตั้งของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ซึ่งคุณธันวาเป็นผู้เลือกที่ตั้งแห่งนี้ ด้วยความโดดเด่นของธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศริมลำธารที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย เหมาะสำหรับการมาพักผ่อนและใช้เวลาใกล้ชิดกับธรรมชาติ นอกจากนี้แล้ว ยังมีองค์ประกอบหลักที่ต้องคำนึงถึง นั่นก็คือ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ลานจอดรถและห้องสุขา เมื่อได้สถานที่แล้ว จึงได้ขอความอนุเคราะห์ไปยังวัดป่าท่ามะขามในการใช้สถานที่ หลังจากนั้น คนในชุมชนจึงได้ร่วมมือกันปรับปรุงทัศนวิสัย เก็บกวาดขยะและเศษหิน โดยการนำไม้ไผ่ที่เป็นพันธุ์ไม้หลักที่พบได้ในชุมชน นำมาประกอบเป็นซุ้มร้านค้า ลานทำกิจกรรมริมลำธาร ที่นั่งไต้ต้นไม้ใหญ่ โต๊ะและแคร่ไม้ไผ่ริมลำธาร และทำการตกแต่งสถานที่ โดยก่อนวันที่จะทำการเปิดตลาด คนในชุมชนจะรวมตัวเพื่อช่วยกันทำความสะอาดบริเวณภายในตลาด ช่วยกันเก็บขยะ และเก็บไปไม้ในลำธาร นอกจากนี้ยังได้ช่วยกันทำฝาย เพื่อป้องกันน้ำในลำธารแห้งแล้ง อันจะกระทบต่อกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ

ภาพประกอบ 22 ปรับปรุงทัศนวิสัย และเก็บขยะบริเวณลำธาร

ที่มา : เพจเฟซบุ๊ก "ไอ้ปะปอย ตลาดเช้าริมธาร"

5) การส่งเสริมด้านการจัดการการท่องเที่ยวจากหน่วยงานอื่น

การส่งเสริมด้านการจัดการท่องเที่ยวจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอยได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จึงมีได้รับความสนใจจากหลากหลายหน่วยงาน เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้เดินทางมาเยี่ยมชมตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย และได้เลือกให้ตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย เป็นหนึ่งในโครงการ OTOP นวัตกรรม บ้านท่ามะขาม โดยความโดดเด่นของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่สื่อถึงภูมิปัญญาและวิถีชีวิตท้องถิ่น อีกทั้งยังได้มีการส่งเสริมป้ายสื่อความหมายในตลาด

รวมทั้งยังได้นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ภายในตลาด มีการนับจำนวนผู้มาเยี่ยมชมเยือนตลาดโดยเครื่องเลเซอร์ และมีนวัตกรรมอุปกรณ์ระบบกล้องอินฟราเรดใช้เทคโนโลยี AI ติดตั้งตรวจวัดอุณหภูมิแบบเทอร์โมสแกน ใช้ในการคัดกรอง ป้องกันและควบคุมการเข้าออก สร้างความเชื่อใจให้กับชุมชนและผู้เข้ามาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้รับการสนับสนุนจากทีมวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง กล้องวงจรปิดทั่วบริเวณตลาด มีการติดตั้ง Wifi รวมถึงกระบวนการจัดการขยะร่วมกับทาง SGDP ในการทำบ่อพักขยะ

เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ อีกทั้งมหาลัษราชภัฏบ้านจอมบึงยังได้ทำการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับคนในพื้นที่

ภาพประกอบ 23 ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

4.1.4 ด้านการเรียนรู้

- 1) การออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

“...การออกแบบกิจกรรมในตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะป๋อย มีองค์ประกอบหลัก 3 อย่าง คือ ศรัทธาในพระพุทธศาสนา เคารพในธรรมชาติ และเรียนรู้วิถีชุมชน การออกแบบกิจกรรม เริ่มจากการเอาสิ่งที่มีในชุมชน จากการที่ผู้ใหญ่เคยทอดผ้าป่าผ่านทางแพ จึงได้เอาแพมาใช้กับกิจกรรม ตักบาตรพระล่องแพ เพื่อให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เหมือนคนไทย ต้องการแสดงตัวตน และเพื่อแสดงความภูมิใจของการเป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ให้

คุณค่าต่อตัวเขามากขึ้น และแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวเห็นว่า สิ่งที่เขาเป็นมีคุณค่าที่จะสามารถเชิดชูได้...” (ตัวแทนผู้ประกอบการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

ซึ่งจะเห็นว่า การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนไช้ปะปวย ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงวิถีการดำรงชีวิตดั้งเดิม ความเชื่อและความศรัทธาที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงมีต่อศาสนาเช่นเดียวกับคนไทย จึงได้มีการนำองค์ประกอบหลัก ๆ มาสร้างเป็นจุดเด่นให้กับตลาดวิถีชุมชนไช้ปะปวย เริ่มจากการบอกเล่าเรื่องราว (Story Telling) ความเป็นมาของตลาดวิถีชุมชนไช้ปะปวย การกล่าวคำถวายพระ ใน “กิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ” ข้อควรปฏิบัติและคำแนะนำในการใช้สถานที่ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรับรู้และตระหนักถึงการรักษาสีงแวดล้อมและธรรมชาติ ภายในตลาดยังมีกิจกรรมการรดน้ำ “ต้นมังมี” และ “ต้นศรีสุข” ต้นไม้ประจำตลาดวิถีชุมชนไช้ปะปวย ที่มีความเชื่อกันว่า ยิ่งรดน้ำต้นไม้มากเท่าไร จะยิ่งทำให้มีความมั่งคั่งและเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวแล้ว ตลาดวิถีชุมชนไช้ปะปวยยังเคยนำเสนอกิจกรรมอื่นที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้ที่มาได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ เช่น กิจกรรมการทำค้างดั่ง อันเป็นสัญลักษณ์ทางความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และได้ออกแบบลวดลายและสีสันทองค้ำดั่ง ที่สอนโดยนักเรียนจากโรงเรียนบ้านท่ามะขาม และกิจกรรมศึกษาเส้นทางธรรมชาติแม่น้ำลำภาชี โดยจะให้ผู้ที่มาได้ล่องแพไม้ไผ่ ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เป็นต้น ภายหลังจากกิจกรรมต่าง ๆ ได้เลือนหายไป เนื่องจากขาดบุคลากรในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว

- 2) การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

ตลาดวิถีชุมชนไช้ปะปวยมุ่งมั่นในการเป็นตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้นโยบายขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) โดยเริ่มตั้งแต่การปลูกฝังพ่อค้าแม่ค้าและเด็กในชุมชนตั้งแต่การตั้งกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ภาชนะที่ใช้จะต้องไม่ใช่โฟมโดยเด็ดขาด ลดการใช้พลาสติก และพยายามในการใช้ภาชนะที่จะทำให้เกิดขยะให้น้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม สินค้าจะต้องมีโอเดียมผสมผสานจากธรรมชาติ หรือ วัฒนธรรมชุมชน หรือ วัตถุประสงค์เด่นของท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแนวคิดของตลาดร้านค้าจึงได้นำทรัพยากรธรรมชาติที่หาได้ภายในชุมชนท้องถิ่นมาใช้แทน เช่น การนำใบตองมาห่ออาหารหรือการใช้ภาชนะที่ย่อยสลายได้ง่ายมาใช้แทนโฟมหรือพลาสติก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกระบวนการจัดการขยะ โดยทุกร้านจะต้องติดป้ายรับฝากขยะไว้ที่หน้าร้าน และ

มีugdคำของตนเอง เพื่อให้บริการกับผู้ที่มาในการรับชยะจากทุกคน โดยไม่แบ่งว่าชื้อจากร้านไหน มีการติดป้ายสื่อความหมายและป้ายสื่อสารรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการตระหนักรู้ อีกทั้งยังมีหน่วยงานจากภาครัฐ และภาคเอกชน ได้นำป้ายประชาสัมพันธ์ มาสื่อสารและบอกเล่าเรื่องราวทางวัฒนธรรมภายในตลาด เช่น การบอกเล่ากิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ และป้ายสื่อสารบอกเล่าเกี่ยวกับลายผ้าทอกระเหรี่ยง เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

ภาพประกอบ 24 ป้ายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมในตลาด

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

ภาพประกอบ 25 บ้ายสื่อความหมายตามจุดต่าง ๆ

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

นอกจากตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยจะเป็นตลาดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังเป็นมิตรต่อสัตว์ (Pet Friendly) อีกด้วย โดยนักท่องเที่ยวสามารถนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาภายในตลาดได้ แต่จะต้องดูแลสัตว์เลี้ยงให้อยู่ในความดูแลของท่าน ไม่ให้กระทบสิ่งแวดล้อมและรบกวนนักท่องเที่ยวท่านอื่น

“...ความสำเร็จจากวันนั้นจนถึงวันนี้ ไม่ใช่ผู้ใหญ่เพียงคนเดียวทำได้ ทุกภาคส่วน บวร หมู่บ้าน วัด โรงเรียน ภาคส่วนอำเภอ ส่วนราชการ สมาคมท่องเที่ยวอำเภอสวนผึ้ง รีสอร์ท ช่วยเราหมด เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ทำให้สวนผึ้งคึกคัก ณ วันนี้ คุณมาเที่ยวอำเภอสวนผึ้ง คุณเที่ยวไม่หมด...” (ตัวแทนคณะทำงาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

สาเหตุที่ทำให้ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องมาตลอด 5 ปี ที่ผ่านมา จะเห็นได้จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือนตลาดแห่งนี้อย่างต่อเนื่อง ด้วยจุดเด่นในการเชิดชูคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมผ่านการนำเสนอภาพลักษณ์ของตลาด อาหารพื้นถิ่น ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน การบริการด้วยใจและระบบการจัดการอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

“...ตลาดของเรามุ่งมั่นในการรักษาคุณภาพของสินค้า โดยการสอบถามนักท่องเที่ยว และสุ่มตรวจ โดยอาหารจะต้องมีการคงรสชาติและปริมาณตามที่กำหนด เพื่อให้ได้มาตรฐาน และจะต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี...” (ตัวแทนคณะทำงาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มีนาคม 2566)

4.2 ผลการวิจัยส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี จำนวน 385 คน จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา แสดงรายละเอียดดังตาราง

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	137	35.58
หญิง	248	64.42
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 248 คน และคิดเป็นร้อยละ 64.42 และเป็นเพศชาย 137 คน คิดเป็นร้อยละ 35.58

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18-24 ปี	61	15.84
25-34 ปี	163	42.34
35-44 ปี	89	23.12
45-54 ปี	37	9.61
55 ขึ้นไป	35	9.09
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 25-34 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 42.34 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 35-44 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.12 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 18-24 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.84 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 45-54 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.61 และช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	89	23.12
ปริญญาตรี	234	60.78
สูงกว่าปริญญาตรี	62	16.10
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 60.78 รองลงมา มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.12 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพและปริมณฑล	164	42.60
ภาคใต้	14	3.64
ภาคเหนือ	27	7.01
ภาคกลาง	95	24.68
ภาคตะวันออก	23	5.97
ภาคตะวันตก	46	11.95
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16	4.16
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.68 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.95 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.01 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออก จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.97 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16 และสุดท้าย มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.64

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	59	15.32
พนักงานราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	80	20.78
พนักงานบริษัทเอกชน	137	35.58
ธุรกิจส่วนตัว	63	16.36
รับจ้างทั่วไป	16	4.16
อื่น ๆ	30	7.79
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 35.58 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.78 รองลงมา ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36 และเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.32 รองลงมา ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน และข้าราชการบำนาญ เป็นต้น จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.79 และประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16

ตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	50	12.99
10,001-20,000 บาท	103	26.75
20,001-30,000 บาท	118	30.65
มากกว่า 30,000 บาท	114	29.61
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการจำแนกตามรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.65 รองลงมา มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.61 รองลงมา มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 และรองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.99

4.2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย จังหวัดราชบุรี จำนวน 385 ท่าน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา แสดงรายละเอียดดังตาราง

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.	การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและรวดเร็ว	4.26	0.69	มากที่สุด
2.	ถนนในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	4.28	0.68	มากที่สุด
3.	มีรถสาธารณะท้องถิ่นพร้อมให้บริการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.65	1.00	มาก
4.	มีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.79	1.01	มาก
รวม		4.00	0.63	มาก

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อถนนในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.68) รองลงมา การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและรวดเร็วในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.69) รองลงมา มีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 1.01) และมีรถสาธารณะท้องถิ่นพร้อมให้บริการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ตลาดวิถีชุมชนไธ้ป๋อย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.	กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนา	4.32	0.77	มากที่สุด
2.	กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม ท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง	4.40	0.69	มากที่สุด
3.	กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสะท้อนถึง อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	4.47	0.64	มากที่สุด
4.	กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย และเหมาะสมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ เข้าร่วมกิจกรรม	4.26	0.78	มากที่สุด
รวม		4.38	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.64) รองลงมา กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยงในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.69) รองลงมา มีกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนาในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.77) และกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลายและเหมาะสมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าร่วมกิจกรรมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไ้อะปอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ที่จอดรถมีเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว	3.83	0.92	มาก
2.	ที่นั่งพักผ่อนเพียงพอและสะดวก สบายไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว	4.35	0.71	มากที่สุด
3.	มีบริการเก็บขยะและรับฝากขยะได้ทุกร้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว	4.53	0.66	มากที่สุด
4.	ห้องน้ำมีความสะอาดและเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว	3.54	1.09	มาก
รวม		4.17	0.63	มาก

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อมีบริการเก็บขยะและรับฝากขยะได้ทุกร้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.66) รองลงมา ที่นั่งพักผ่อนเพียงพอและสะดวก สบายไว้ให้บริการนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.71) รองลงมา ที่จอดรถมีเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.92) และห้องน้ำมีความสะอาดและเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋วย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.	บรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงาม	4.57	0.57	มากที่สุด
2.	อาหารท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง มีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ	4.37	0.68	มากที่สุด
3.	วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมีเสน่ห์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.32	0.65	มากที่สุด
4.	การแต่งกายด้วยผ้าทอกะเหรี่ยงของพ่อค้าและแม่ค้าสร้างอัตลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว	4.51	0.61	มากที่สุด
รวม		4.44	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงามในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.57) รองลงมา การแต่งกายด้วยผ้าทอกะเหรี่ยงของพ่อค้าและแม่ค้าสร้างอัตลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.61) รองลงมา อาหารท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง มีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.68) และวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมีเสน่ห์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ตลาดวิถีชุมชนไช้ปะออย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.	มีจุดตรวจวัดอุณหภูมิในการคัดกรอง นักท่องเที่ยวที่ทันสมัยและเหมาะสม	4.09	0.77	มาก
2.	มีร้านขายของที่ระลึกที่แสดงถึงภูมิปัญญา ท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว	4.43	0.67	มากที่สุด
3.	มีการจัดสถานที่และมุมถ่ายรูปไว้ให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว	4.42	0.67	มากที่สุด
4.	มีจุดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	4.07	0.80	มาก
รวม		4.25	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อร้านขายของที่ระลึกที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.67) รองลงมา การจัดสถานที่และมุมถ่ายรูปไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.67) รองลงมา มีจุดตรวจวัดอุณหภูมิในการคัดกรองนักท่องเที่ยวที่ทันสมัยและเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.77) และมีจุดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

4.2.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนไช้ปะออย จังหวัดราชบุรี จำนวน 385 ท่าน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา แสดงรายละเอียดดังตาราง

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	ร้านอาหารและสินค้าที่จัดจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายและเหมาะสม	4.45	0.60	มากที่สุด
2.	สถานที่ท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว	4.45	0.59	มากที่สุด
3.	กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวสะท้อนถึงวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	4.37	0.70	มากที่สุด
4.	สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะและมีความน่าสนใจ	4.40	0.67	มากที่สุด
รวม		4.42	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ ด้านผลิตภัณฑ์บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.59) รองลงมา ร้านอาหารและสินค้าที่จัดจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายและเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.60) รองลงมา สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะและมีความน่าสนใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67) และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวสะท้อนถึงวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	ราคาบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	ราคาสินค้าและของที่ระลึกมีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่า สินค้าที่นำมาจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวมี	4.41	0.66	มากที่สุด
2.	ความหลากหลาย ราคาสมเหตุสมผล การกำหนดราคาในการเข้าร่วมทำกิจกรรม	4.30	0.68	มากที่สุด
3.	ต่าง ๆ มีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่า ช่องทางการชำระสินค้าและบริการให้เลือก	4.30	0.67	มากที่สุด
4.	หลากหลายช่องทาง เช่น การชำระเงิน แบบ Cashless	4.33	0.72	มากที่สุด
รวม		4.33	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ ด้านราคาบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อราคาสินค้าและของที่ระลึกมีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่าในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.66) รองลงมา ช่องทางการชำระสินค้าและบริการให้เลือกหลากหลายช่องทาง เช่น การชำระเงินแบบ Cashless ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.72) รองลงมา การกำหนดราคาในการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่าในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) และสินค้าที่นำมาจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย ราคาสมเหตุสมผลในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	สถานบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	สถานที่ตั้งและขนาดของแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.38	0.65	มากที่สุด
2.	มีป้ายสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม	4.35	0.70	มากที่สุด
3.	การปรับตกแต่งร้านค้าและบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ	4.48	0.66	มากที่สุด
4.	การจัดสถานที่ จุดเช็คอินและมุมถ่ายรูปเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.32	0.70	มากที่สุด
	รวม	4.38	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ ด้านสถานบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการปรับตกแต่งร้านค้าและบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.66) รองลงมา สถานที่ตั้งและขนาดของแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.65) รองลงมา มีป้ายสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.70) และการจัดสถานที่ จุดเช็คอินและมุมถ่ายรูปเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	การส่งเสริมแนะนำการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง	4.16	0.76	มาก
2.	การจัดทำป้ายสื่อความหมาย หรือแผ่นพับที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	4.11	0.81	มาก
3.	การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ	4.08	0.86	มาก
4.	มีช่องทางการสื่อสารและให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในหลากหลายช่องทาง	4.04	0.85	มาก
รวม		4.10	0.72	มาก

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ ด้านการส่งเสริมแนะนำการบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.76) รองลงมา การจัดทำป้ายสื่อความหมาย หรือแผ่นพับที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.81) รองลงมา การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.86) และมีช่องทางการสื่อสารและให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในหลากหลายช่องทางในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	ผู้ให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	พ่อค้าและแม่ค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวให้บริการด้วยความเป็นมิตรและมีอัธยาศัยที่ดี	4.59	0.61	มากที่สุด
2.	เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	4.39	0.71	มากที่สุด
3.	เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและการจราจรให้แก่นักท่องเที่ยว	4.47	0.67	มากที่สุด
4.	มีจุดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล และให้บริการในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	4.28	0.73	มากที่สุด
รวม		4.43	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ ด้านผู้ให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อพ่อค้าและแม่ค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวให้บริการด้วยความเป็นมิตรและมีอัธยาศัยที่ดีในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.61) รองลงมา เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและการจราจรให้แก่นักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.67) รองลงมา เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.71) และมีจุดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล และให้บริการในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	สภาพแวดล้อมบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	บริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความร่มรื่นและมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์	4.60	0.56	มากที่สุด
2.	การจัดการร้านค้าและบริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดและเป็นระเบียบมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการ	4.57	0.58	มากที่สุด
3.	ให้บริการนักท่องเที่ยว มีบริการรับฝากขยะ เก็บขยะ และดูแล	4.36	0.65	มากที่สุด
4.	รักษาสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว	4.54	0.66	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ ด้านสภาพแวดล้อมบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อบริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความร่มรื่นและมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.56) รองลงมา การจัดการร้านค้าและบริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดและเป็นระเบียบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.58) รองลงมา มีบริการรับฝากขยะ เก็บขยะ และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.66) และมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับ	กระบวนการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	มีจุดตรวจวัดอุณหภูมิในการคัดกรองที่ทันสมัยและเหมาะสม	4.08	0.78	มาก
2.	ความรวดเร็วในการบริการจำหน่ายสินค้าอาหารและเครื่องดื่ม	4.40	0.66	มากที่สุด
3.	การอำนวยความสะดวกด้านการจราจรและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	4.40	0.67	มากที่สุด
4.	การอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว	4.33	0.72	มากที่สุด
	รวม	4.30	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ ด้านกระบวนการบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความรวดเร็วในการบริการจำหน่ายสินค้า อาหารและเครื่องดื่มในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.66) รองลงมา การอำนวยความสะดวกด้านการจราจรและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67) รองลงมา การอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.72) และมีจุดตรวจวัดอุณหภูมิในการคัดกรองที่ทันสมัยและเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

4.2.4 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการจัดการตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย โดยผู้วิจัยจำแนกตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 5A's ได้ ดังนี้

1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ควรพัฒนาป้ายบอกทางเข้าสู่สถานที่ หรือป้ายบอกระยะทางที่ชัดเจนกว่านี้ เพราะถ้าหากไม่มี GPS อาจกระทบต่อการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2. กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ควรเพิ่มการจัดการในกิจกรรมการตกบาตรพระ ล่องแพให้เป็นระบบมากกว่านี้ เพื่อลดปัญหาการจมน้ำที่ตกบาตร นอกจากนี้ควรเพิ่มกิจกรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น มีมัคคุเทศก์น้อยให้เด็ก ๆ ในชุมชนเล่าถึงความเป็นมา เพื่อสร้างการเรียนรู้ เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและผู้ที่มาเยี่ยมชมเยียมเยือนได้ทำกิจกรรมและใช้เวลาอยู่ในตลาดมากขึ้น

3. สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ควรเพิ่มห้องน้ำในพื้นที่ตลาด เนื่องจากจำนวนห้องน้ำยังมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมเยียมเยือน ควรเพิ่มที่นั่งภายในตลาดและบริเวณริมลำธาร เพื่อรองรับจำนวนผู้มาเยือนที่มากขึ้น นอกจากนี้ควรปรับปรุงพื้นที่ทางเดินภายในตลาด อันเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ เวลาเดินฝุ่นจะฟุ้งขึ้นมา กระกระทบต่อการนั่งรับประทานอาหาร และถ้าหากเป็นช่วงฤดูฝน อาจส่งผลกระทบต่อและเกิดความยากลำบากในการเดินภายในตลาด

4. สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า อาหารที่จำหน่ายในตลาดเป็นของกินที่พบได้ทั่วไป ยังไม่มีความแตกต่าง ควรเพิ่มการจัดจำหน่ายอาหารพื้นบ้านของคนท้องถิ่น เช่น อาหารที่ไม่เป็นที่รู้จักของชาวกะเหรี่ยงหรืออาหารที่ไม่สามารถหาทานได้ง่าย เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับตลาดแห่งนี้ นอกจากนี้ควรเพิ่มลานการแสดงท้องถิ่น หรือศิลปวัฒนธรรม อย่างน้อยในช่วงเทศกาลหรือช่วงวันหยุด เพื่อสร้างการดึงดูดผู้มาเยี่ยมชมเยียมเยือน

5. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ทางเข้าบริเวณหน้าตลาดเป็นทางลาดชัน คนสูงอายุและผู้พิการจะลำบากต่อการเดินทาง ที่จอดรถบริเวณข้างกำแพงวัดป่าท่ามะขามค่อนข้างไม่ปลอดภัย เนื่องจากถนนที่แคบและเป็นทางโค้ง เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ควรเพิ่มพื้นที่จอดรถที่มีความปลอดภัยและจัดให้มีเพียงพอต่อการให้บริการ นอกจากนี้ควรมีโฮมสเตย์อยู่บริเวณใกล้เคียง ๆ ตลาด เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่มาได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น

4.3 ผลการศึกษาส่วนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ดังนี้

จากการศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และ 5) ด้านบริการและความปลอดภัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.1 สร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับบุคลากรในชุมชน ทราบถึงหลักการและวิธีการ กระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชน

1.2 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และแผ่นพับข้อมูลเฉพาะของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต อาหารพื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีความเฉพาะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้ที่มาและบุคคลทั่วไป

1.3 ส่งเสริมบุคลากรและเด็กในชุมชนให้มีทักษะพื้นฐาน เช่น ทักษะการเล่าเรื่อง (Story Telling) ในการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ผู้นำกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อให้ข้อมูลความเป็นมาอาหารพื้นถิ่น ประเพณีท้องถิ่นและสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง รวมทั้งทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เน้นด้านการสื่อสารพื้นฐานให้พ่อค้าแม่ค้าในตลาดสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้

1.4 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกระแสการท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ข้อมูลในหลากหลายช่องทาง เช่น Instagram, Tiktok และแอปพลิเคชันท่องเที่ยวอื่น ๆ เป็นต้น

1.5 พัฒนาป้ายสื่อความหมายและป้ายสื่อสารในภาษาต่างประเทศ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน

1.6 ชุมชนควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติให้มีความเหมาะสม ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการรองรับนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถ และควรเพิ่ม

พื้นที่นั่งสำรองไว้รองรับผู้ที่เดินทางมา ในกรณีฉุกเฉินที่นักท่องเที่ยวเดินทางกันมาเป็นหมู่คณะหรือมาในช่วงเวลาเดียวกัน เช่น การจัดเตรียมเสื้อ หรือเพิ่มที่นั่งบริเวณโซนด้านหลัง เป็นต้น

1.7 ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีกับคนในชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะด้านการถ่ายภาพและการนำเสนอคลิปวิดีโอผ่านสื่อโซเชียลช่องทางต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและอาหารพื้นถิ่นให้เป็นที่รู้จัก

1.8 จัดทำที่พักโฮมสเตย์ในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง นำเสนอวิถีการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้ที่มาเยือน

2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพ

2.1 ขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนและประชาสัมพันธ์สินค้าชุมชนและผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน กระตุ้นและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น เข้าร่วมงานจัดจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น (Expo) งาน OTOP และ เทศกาลอาหาร เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

2.2 สร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับชุมชน การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้หลักของชุมชน เช่น สลัดไส้อาหาร แก้วน้ำรักษ์โลก ชุดคาเฟ่ตริป และของที่ระลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 ประสานความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นในบริเวณใกล้เคียง สร้างระบบการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและประสบการณ์ (Quality & Experience) ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมเยือนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยการจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงแบบไป-กลับหรือพักค้างแรม ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตคนท้องถิ่นบนฐานทรัพยากรในชุมชน

2.4 ขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ในการสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงและส่งเสริมให้เกิดมูลค่าในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่นใกล้เคียง

3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม

3.1 ส่งเสริมการเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ให้อยู่ ผ่านการแสดงท้องถิ่นต่าง ๆ ในตลาดให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมเยือนได้รับชมและสัมผัสถึงศิลปวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น เช่น การแสดงดนตรีพื้นเมือง การรำกะเหรี่ยง การเปิดเพลงกะเหรี่ยง การเป่าเขา และภาษากะเหรี่ยง เป็นต้น

3.2 ส่งเสริมการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ในปัจจุบันตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยมีการนำเสนออาหารพื้นถิ่นไม่มากนัก ทำให้ไม่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น ควรเพิ่มการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงให้มากขึ้น เช่น โพล์วดู้้(แกงยอดมะพร้าว) เซออย่าเต่าโกะกะดู(ต้มปลาใส่ผักกูด) เซอโยเกอ(แกงปลาใส่ข้าวคั่ว) เซอผ่ายซ่าซ่อง(ต้มไก่ใส่มะกอกป่า) เซอแงซาโห่ง(น้ำพริก) คูลาซุ(ตำบอนหวาน) ซะดูเบอะ(หมกผัก) และเซอผ่าดู(แกงไก่ใส่หยวกกล้วย) เป็นต้น ส่งเสริมให้ตลาดแห่งนี้มีความเป็นเอกลักษณ์และแตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น

3.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง สร้างสรรค์อาหารจากวัตถุดิบในท้องถิ่น สร้างอัตลักษณ์ผ่านการนำเสนออาหารพื้นถิ่นของชาวกะเหรี่ยงให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อเปิดประสบการณ์ให้ผู้ที่มาได้มีโอกาสลิ้มลองอาหารของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความแปลกใหม่และไม่สามารถหาทานได้ง่าย สร้างการรับรู้คุณค่าทางอาหารที่ผสมผสานเสน่ห์ทั้งทางด้านวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้สวนผึ้งเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงอาหารของกลุ่มกะเหรี่ยงที่มีอัตลักษณ์ และมีความโดดเด่นเฉพาะ

3.4 พัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการสืบสานวัฒนธรรม ความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงเพื่อรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงและสร้างความยั่งยืนทางด้านมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ได้แก่

- 1) กิจกรรมการผูกข้อมือ จากผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนเพื่อความเป็นสิริมงคล ตามความเชื่อในประเพณีท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง
- 2) กิจกรรมการทอผ้าพื้นเมือง เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมการทอผ้ากะเหรี่ยง
- 3) กิจกรรมประกอบอาหารพื้นถิ่น เรียนรู้กรรมวิธีประกอบอาหารท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง เพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมการกินของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงให้เป็นที่รู้จัก

3.5 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น จากการเล็งเห็นถึงธรรมชาติที่โดดเด่น จึงควรสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น การล่องแก่ง การล่องแพไม้ไผ่ การพายเรือคายัค การเดินป่า และการศึกษาเส้นทางธรรมชาติ เป็นต้น

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

4.1 ส่งเสริมกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการหมุนเวียนของทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอยมีขยะอินทรีย์ (Food

Waste) ที่มาจากเศษอาหาร ผักและผลไม้เป็นจำนวนมาก จึงควรดำเนินการแปรรูปขยะอินทรีย์ที่จะช่วยลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) และลดมลพิษจากขยะ โดยผ่านกระบวนการย่อยสลายในสภาวะไร้อากาศที่จะช่วยลดของเสียและสร้างพลังงานเชื้อเพลิง

4.2 ส่งเสริมการจัดจำหน่ายปุ๋ย หรือการทำปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับอำเภอสวนผึ้ง

4.3 สร้างเครือข่ายและเชิญชวนองค์กรอื่นมาเข้าร่วมทำกิจกรรมหรือโครงการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้สัมผัสและใกล้ชิดกับธรรมชาติอำเภอสวนผึ้ง

4.4 สร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ผ่านการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น

5. ด้านบริการและความปลอดภัย

5.1 ภาครัฐควรปรับปรุงป้ายบอกทาง หรือป้ายบอกระยะทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อเตรียมรับความขัดข้องที่อาจเกิดขึ้น จากการเข้าถึงด้วยเทคโนโลยี GPS และ Google Map เป็นต้น

5.2 ชุมชนควรทำแผนรองรับในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 หรือเกิดน้ำท่วม จะมีวิธีการใดที่จะช่วยส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าไม่ให้หยุดชะงัก

5.3 เนื่องจากสภาพพื้นผิวในตลาดวิถีชุมชนโอบีป้อยเป็นทางขรุขระและเป็นทางลาดชัน จึงควรดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุและนักท่องเที่ยวผู้พิการ เช่น บริเวณทางลาด ทางขรุขระ และราวจับ เป็นต้น รวมทั้ง เพิ่มป้ายเตือนบริเวณพื้นที่เสี่ยงหรือพื้นที่ที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เพื่อเพิ่มการตระหนักรู้ถึงความปลอดภัย เช่น ป้ายเตือน ป้ายระวังบริเวณทางลาด เป็นต้น

5.4 ควรปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวในสภาพอากาศช่วงฤดูฝน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการจำหน่ายสินค้า เช่น พื้นที่ที่มีหลังคาในการหลบฝน ปรับปรุงพื้นที่ทางเดิน

5.5 เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมเยือนตลาดมากขึ้น จึงควรปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และเพิ่มห้องสุขาให้ทันสมัยและเพียงพอต่อการให้บริการกับนักท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี 2. ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี และ 3. การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ออกเป็น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี 2. ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี และ 3. การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ดังนี้

5.1.1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยเกิดขึ้นมาจากอุดมการณ์และแนวคิดความยั่งยืน ต้องการมุ่งเน้นการพัฒนาแต่ยังคงไว้ซึ่งความดั้งเดิมของธรรมชาติ พื้นที่ตั้งของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ พื้นที่โดยรอบปกคลุมไปด้วยต้นไม้ใหญ่ บรรยากาศร่มรื่น มีแม่น้ำลำภาชีเป็นแม่น้ำสายหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนในชุมชน ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยได้นำเอาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมานำเสนอ โดยการนำคังคัง สัญลักษณ์

ทางความเชื่อในประเพณีท้องถิ่น(ช่งทะเลเต็ง) มาใช้ตกแต่งร้านค้าและบริเวณจุดถ่ายรูปต่าง ๆ นำไม้ไผ่มาทำเป็นแคร่นั่งริมลำธารได้ต้นไม้ เพื่อให้ผู้ที่มาได้มาพักผ่อน ซึ่งสามารถสื่อได้ถึงชื่อของตลาด “โ๊ะปะปอย” ที่มาจากภาษากะเหรี่ยง แปลว่า พักผ่อน อีกด้วย ปัจจุบันตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปะปอยมีร้านค้า ทั้งหมด 38 ร้านค้า มีการจำหน่ายสินค้าหลากหลายประเภท ด้านผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายจะเป็นสินค้าชุมชนที่มีการผสมผสานระหว่างทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนกับธรรมชาติหรือวัตถุดิบของท้องถิ่น ด้านอาหารพื้นถิ่นของชาวกะเหรี่ยงที่เป็นอาหารหาทานได้ยาก ใช้วัตถุดิบที่หาได้ในชุมชน เช่น ข้าวแดงงา ข้าวห่อกะเหรี่ยง ขนมจีนน้ำยาหยวกกล้วย เป็นต้น ด้านสินค้าและของที่ระลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่จักสาน สบู่สมุนไพรแปรรูป เป็นต้น ที่จัดจำหน่ายในราคาเยียมเยียว การนำเสนอภาพลักษณ์ผ่านการแต่งกายด้วยผ้าทอกะเหรี่ยงของพ่อค้าแม่ค้า นอกจากนี้ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปะปอยยังต้องการมุ่งปลูกฝังและเน้นการสืบทอดวัฒนธรรม ปลูกฝังให้ชุมชนและผู้ที่มาเกิดความศรัทธาต่อพุทธศาสนาผ่านกิจกรรม “การตักบาตรพระล่องแพ” เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการเล็งเห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ วัฒนธรรมและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน โดยการนำไม้ไผ่มาทอเป็นแพ เพื่อให้พระสงฆ์จากวัดป่าท่ามะขามล่องแพออกมาบิณฑบาตรในยามเช้า กิจกรรมนี้จะจัดทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพหนึ่งเดียวในประเทศไทย สามารถสร้างเอกลักษณ์และความโดดเด่นให้กับตลาดวิถีชุมชนแห่งนี้ จนได้ชื่อว่า “ตลาดเช้าริมธาร” และได้รับเลือกเป็น “ชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีบ้านท่ามะขาม” สร้างชื่อเสียงให้กับตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปะปอยเป็นอย่างมาก

2. ด้านองค์กรชุมชน

ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปะปอยเกิดขึ้นจากความร่วมมือหลายภาคส่วน โดยมีบวร คือ ชุมชนบ้านท่ามะขาม วัดป่าท่ามะขาม และโรงเรียนบ้านท่ามะขาม เป็นผู้ที่มิบทบาทหลัก มีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งเป็นหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนเริ่มแรกและระดมความคิดเห็นร่วมกับพัฒนาชุมชนสวนผึ้ง และผู้ประกอบการท้องถิ่นในการสร้างตลาดแห่งนี้ขึ้นมา ตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปะปอยได้นำวัฒนธรรมองค์กรเข้ามาปรับใช้กับการบริหารจัดการภายในตลาด โดยทุกคนต้องร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกร้านค้าจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งจะอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการตลาดโดยมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อชี้แจงถึงกฎระเบียบก่อนการเข้ามาจำหน่ายสินค้าภายในตลาด ทุกร้านค้าจะต้องปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด ซึ่งทุกร้านค้าจะต้องจำหน่ายสินค้าไม่ซ้ำกัน อีกทั้งจะมีการประชุมร่วมกันทุกวันอาทิตย์หลังตลาดปิด เวลา 14.00 น. ทุกร้านค้าจะต้องส่งตัวแทนร้านละ 1 คน เข้าร่วมประชุม เพื่อ

รับฟังปัญหาและหารือร่วมกัน โดยจะให้หลักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และใช้วิธีการยกมือโหวต เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประชาชาติ

3. ด้านการจัดการ

ตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อยมีการบริหารจัดการโดยยึดแนวคิดความยั่งยืนและมุ่งกระตุ้นให้เกิดรายได้กับคนในชุมชนและอำเภอสวนผึ้ง ตลาดมีการกำหนดและวางแผนหารือร่วมกันระหว่างคนในชุมชน พัฒนาการสวนผึ้ง รวมทั้งสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง มีการจัดตั้งคณะกรรมการของตลาด ซึ่งแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการดำเนินการภายในตลาดเป็นไปตามระบบไว้อย่างชัดเจน เช่น ด้านจราจร รถรับ-ส่งนักท่องเที่ยว กิจกรรมตักบาตรพระล่องแพ และเจ้าหน้าที่ประจำโซนต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการกำหนดกฎระเบียบและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน การจำหน่ายสินค้าจะต้องไม่ใช่โฟมโดยเด็ดขาด ลดการใช้พลาสติก และลดการใช้ภาชนะที่จะทำให้เกิดขยะน้อยที่สุด มีการจัดการขยะ แยกขยะประเภทขวดน้ำ การจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี การทำบ่อดักไขมัน และมีจุดเด่น คือ ทุกร้านค้าจะมีป้ายรับฝากขยะ และบริการเก็บขยะจากเด็กในชุมชน โดยวิธีนี้ต้องการสร้างวินัยและสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวในการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อยได้ดำเนินการปรับตัวให้เข้าสู่สมัยใหม่ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ ภายในตลาดได้ดำเนินการติดกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณ มีการติดตั้ง Wifi รวมถึง มีการนับจำนวนผู้เดินทางเข้ามาในตลาดโดยเครื่องเลเซอร์ และนวัตกรรมอุปกรณ์ระบบกล้องอินฟราเรดใช้เทคโนโลยี AI ติดตั้งตรวจวัดอุณหภูมิแบบเทอร์โมสแกน ใช้ในการคัดกรอง และควบคุมการเข้า-ออก

4. ด้านการเรียนรู้

ตลาดวิถีชุมชนไฉะป้อยมุ่งมั่นในการเป็นตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวคิดขยะให้เหลือศูนย์ (Zero Waste) โดยเริ่มตั้งแต่การปลูกฝังพ่อค้าแม่ค้าเกิดการเรียนรู้ การออกกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ร้านค้าได้นำทรัพยากรธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นมาใช้ทดแทน เช่น การนำใบตองหรือภาชนะที่ย่อยสลายง่ายมาใช้แทนโฟมหรือพลาสติก ภายในตลาดมีการออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ การทำกิจกรรมคังคัง การปักกลดลอยลงในลำคลองสะ เป็นต้น นอกจากนี้ภายในตลาดจะมีการติดป้ายสื่อสารร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม ป้ายรณรงค์ห้ามดื่มสุราและดูหนังหรืออีกทั้งยังมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนได้ทำป้ายสื่อความหมายบอกเล่าเรื่องราวและวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น การบอกเล่ากิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ และป้ายสื่อสารบอกเล่าลาย

ผ้าทอกะเหรี่ยง เป็นต้น เพื่อให้ผู้ที่มาเกิดการเรียนรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

5.1.2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋วย จังหวัดราชบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋วย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.42 มีช่วงอายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.34 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.78 ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 42.60 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.58 และมีรายได้ 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.65

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋วย จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋วย จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) ได้แก่ บรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงาม เป็นอันดับแรก ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.56) ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี รองลงมา ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59) ได้แก่ มีร้านขายของที่ระลึกที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.63) ได้แก่ มีบริการเก็บขยะและรับฝากขยะได้ทุกร้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.63) ได้แก่ ถนนในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.51) ได้แก่ บริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความร่มรื่นและมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นอันดับแรก ด้านผู้ให้บริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.57) ได้แก่ พ่อค้าและแม่ค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวให้บริการด้วยความเป็นมิตรและมีอัธยาศัยที่ดี รองลงมา ด้านผลิตภัณฑ์บริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.55) ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว รองลงมา ด้านสถานบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.57) ได้แก่ การปรับตกแต่งร้านค้าและบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ รองลงมา ด้านราคาบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.55) ราคาสินค้าและของที่ระลึกมีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่า รองลงมา ด้านกระบวนการบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.61) ได้แก่ ความรวดเร็วในการบริการจำหน่ายสินค้า อาหารและเครื่องดื่ม และด้านการส่งเสริมแนะนำการบริการมีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.72) ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย

นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการเข้าถึง ควรพัฒนาป้ายบอกทางเข้าสถานที่ที่ชัดเจน เพื่อลดผลกระทบในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ควรเพิ่มกิจกรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น มีมัคคุเทศก์น้อยในการบอกเล่าความเป็นมา เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้มาเยี่ยมชมเยือนได้ทำกิจกรรมและใช้เวลาอยู่ในตลาดมากขึ้น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรเพิ่มห้องน้ำและพื้นที่นั่งให้เพียงพอต่อการรองรับผู้มาเยือน ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรเพิ่มการจัดจำหน่ายอาหารพื้นบ้านของคนท้องถิ่นที่ไม่เป็นที่รู้จักของชาวกรุงเทพฯ เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับตลาดแห่งนี้ อีกทั้งควรเพิ่มลานการแสดงท้องถิ่น ดนตรี และการละเล่น เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในช่วงเทศกาลหรือช่วงวันหยุด และด้านการให้บริการ ควรปรับปรุงพื้นที่ทางเดินภายในตลาดที่มีความลาดชัน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้พิการ และควรเพิ่มพื้นที่จอดรถที่มีความปลอดภัยและจัดให้มีเพียงพอ

ต่อการให้บริการ นอกจากนี้ควรจัดให้มีโฮมสเตย์อยู่ใกล้บริเวณตลาด เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้ที่มาได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น

5.1.3 การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋วย จังหวัดราชบุรี ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ส่งเสริมกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบ สร้างองค์ความรู้และความเข้าใจกับคนในชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมให้คนในชุมชนมีหน้าที่และบทบาทในการวางแผนและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่มีส่วนในการจัดการท่องเที่ยวและมีจิตสำนึกในการรักบ้านเกิด การจัดทำแผนพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมในการเผยแพร่และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นผ่านกิจกรรมท้องถิ่นให้ผู้ที่มาเยือนได้เรียนรู้ ร่วมทำกิจกรรม และได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำกิจกรรมและเป็นภาคีเครือข่ายท้องถิ่นในการให้ข้อมูล และจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกระแสการท่องเที่ยวในปัจจุบันผ่านเทคโนโลยี พัฒนาสื่อและป้ายสื่อความหมายในภาษาต่างประเทศ เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารและเผยแพร่สื่อวิดีโอในหลายช่องทาง อีกทั้งควรจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยว และติดตามข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงภายในพื้นที่ตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋วยให้มีความยั่งยืนต่อไป

2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวควบคู่กับการคำนึงถึงวิถีชีวิต สังคมและเศรษฐกิจตลอดจนสิ่งแวดล้อมในชุมชน การพัฒนากิจกรรมและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในชุมชนให้สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น เช่น ผลิตภัณฑ์รักษ์โลกจากไม้ไผ่ และของที่ระลึกที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของชุมชน รวมถึงขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง เพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้แก่คนในชุมชน ผู้สูงอายุและเด็กในชุมชน สร้างมูลค่ารายได้ทางการท่องเที่ยวสวนฝั่ง ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อธรรมชาติและเกินขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน

3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม

ส่งเสริมกระบวนการจัดการนำเสนอสินค้าและกิจกรรมที่ส่งเสริมการเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ ผ่านการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เช่น การแสดงดนตรีพื้นเมือง การแสดงร้องเพลงกะเหรี่ยง การเป่าเขา การรำพื้นเมืองกะเหรี่ยง และภาษากะเหรี่ยง เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่น เพื่อสร้างความแตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ในปัจจุบันตลาดวิถีชุมชนไอ้ะป๋อยมีการนำเสนออาหารพื้นถิ่นไม่มากนัก ทำให้ไม่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น ควรเพิ่มการนำเสนออาหารพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เช่น โพลั่วดู้้(แกงยอดมะพร้าว) เซอย่าเต่าโกเกะดู(ต้มปลาใส่ผักกูด) เซอโยเกอ(แกงปลาใส่ข้าวคั่ว) เซอฝ่ายซ่าซอ(ต้มไก่ใส่มะกอกป้า) เซอเงงซาโง่ง(น้ำพริก) คุลาซุ(ตำบอหนวาน) ซะดูเบอะ(หมกผัก) และเซอผ่าดู(แกงไก่ใส่หยวกกล้วย) เป็นต้น ทั้งนี้ควรนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาสร้างอัตลักษณ์ผ่านการนำเสนออาหารพื้นถิ่นให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น เพื่อสร้างอัตลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) เปิดประสบการณ์และโอกาสในการลิ้มลองอาหารพื้นถิ่นที่มีความแปลกใหม่และไม่สามารถหาทานได้ง่าย เห็นคุณค่าทางอาหารที่ผสมผสานเสน่ห์ทางด้านวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง และทำให้ตลาดแห่งนี้มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มการตระหนักรู้และส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกในการร่วมรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่งเสริมกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการหมุนเวียนของทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายในตลาดมีการรณรงค์ห้ามใช้โฟมและพลาสติกที่จะก่อให้เกิดขยะที่ย่อยสลายยาก แต่พบว่าตลาดวิถีชุมชนไอ้ะป๋อยมีขยะอินทรีย์ (Food Waste) ที่มาจากเศษอาหาร ผัก และผลไม้เป็นจำนวนมาก จึงควรดำเนินการแปรรูปขยะอินทรีย์ที่จะช่วยลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) และลดมลพิษจากขยะ โดยผ่านกระบวนการย่อยสลายในสภาวะไร้อากาศที่จะช่วยลดของเสียและสร้างพลังงานเชื้อเพลิง หรือการทำปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับอำเภอสวนผึ้ง และสามารถลดปัญหาภาวะโลกร้อนอีกด้วย

5. ด้านบริการและความปลอดภัย

ส่งเสริมการจัดการด้านการบริการ ตลาดวิถีชุมชนไอ้ะป๋อยได้ดำเนินการติดกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณเพื่อส่งเสริมด้านความปลอดภัย แต่ควรกำหนดกฎระเบียบและความเหมาะสม

ในการรองรับนักท่องเที่ยว ทำแผนรองรับในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ ชุมชนควรทำแผนรองรับในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกลุ่มผู้สูงอายุ และนักท่องเที่ยวผู้พิการ เพิ่มป้ายเตือนบริเวณพื้นที่เสี่ยงหรือพื้นที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความปลอดภัย ปรับปรุงป้ายบอกทาง หรือป้ายบอกระยะทางที่ชัดเจน เพื่อเตรียมพร้อมต่อความขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นได้จากการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยี GPS และ Google Map เป็นต้น อีกทั้ง ควรปรับปรุงพื้นที่ในการรองรับผู้มาเยือนในสภาพอากาศช่วงฤดูฝน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการจำหน่ายสินค้า เช่น จุดที่มีหลังคาในการหลบฝน ปรับปรุงพื้นที่ทางเดิน เป็นต้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋อย จังหวัดราชบุรี ดังนี้

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม พบว่า ตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋อยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ตั้งอยู่ใกล้ลำธาร บรรยากาศโดยรอบร่มรื่น คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่ยังคงสืบทอดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิม ด้วยเหตุนี้จึงได้นำทุนทางทรัพยากรของชุมชนมาผสมผสานกับทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง มานำเสนอให้เห็นภายในตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋อย เช่น ผ้าทอกะเหรี่ยงพื้นเมือง อาหารพื้นถิ่น การเป่าเซาสัตว์และสินค้าที่ระลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้นำประเพณีท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เช่น ประเพณีอั้งหมีถ่อง ประเพณีบูชาต้นไม้ และประเพณีช่งทะเลเต็ง เป็นต้น มาออกแบบเป็นกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อมุ่งปลูกฝังให้เกิดความศรัทธาต่อศาสนาและเชิดชูคุณค่าทางวัฒนธรรม สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับตลาดแห่งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมลวรรณ สุขไมตรี และ เขาวนาถ บางศรี (2565) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยววัฒนธรรมไท-ยวนของภาคอีสานน้ำพระยาทต ตำบลพระยาทต อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า ภาคอีสานน้ำพระยาทตได้นำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวไท-ยวน สระบุรี มาเสนอการท่องเที่ยวผ่านตลาดริมน้ำ จัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านเดิม ภายในพื้นที่ตกแต่งด้วยโคมแขวนและวัสดุธรรมชาติ และมีการจัดแสดงศิลปะและวัฒนธรรมของชาวไท-ยวน ซึ่งตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป๋อยได้นำต้นทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง การอนุรักษ์และสืบ

ทอดประเพณีวัฒนธรรมที่คงความดั้งเดิม ขนบธรรมเนียมประเพณี มาสร้างเอกลักษณ์ให้ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยแห่งนี้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภาวิณี กิติวินิต (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อมและศักยภาพทรัพยากรที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลลิดล อำเภอเมือง จังหวัดยะลา กล่าวถึง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และมีการคงสภาพดั้งเดิมของวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน ซึ่งตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยได้ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ด้านองค์กรชุมชน พบว่า ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยเกิดขึ้นจากความร่วมมือของหลายภาคส่วน จากการเล็งเห็นถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยนำวัฒนธรรมองค์กรเข้ามาขับเคลื่อนและปรับใช้ในการบริหารจัดการตลาด มีการกำหนดกฎ-กติกาและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้ทุกร้านค้าปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด ภายใต้การควบคุมของคณะทำงานตลาด ซึ่งจะมีการประชุมร่วมกันทุกวันอาทิตย์ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนในการออกข้อคิดเห็น รับฟังปัญหาและหารือร่วมกัน โดยจะใช้หลักประชาธิปไตย ใช้วิธีการโหวต เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติกาญจน์ กันทะอุ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน : กรณีศึกษาบ้านร่องฟอง ตำบลร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนในการกำหนดทิศทางในการจัดการท่องเที่ยว โดยการกำหนดกฎกติกา แนวทางปฏิบัติ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน จะช่วยให้การปฏิบัติเป็นไปในทางทิศเดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีและความเข้มแข็งของชุมชน

ด้านการจัดการ พบว่า ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยมีการบริหารจัดการโดยยึดแนวความคิดความยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาแต่คงความดั้งเดิมของธรรมชาติ มีการกำหนดและวางแผนหารือร่วมกันระหว่างคนในชุมชน พัฒนาการสวนผึ้ง รวมทั้งสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง มีกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบการจัดการภายในตลาดให้เป็นไปตามระบบอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีบริการรับฝากขยะ การจัดการขยะมูลฝอย และทำบ่อดักไขมัน โดยวิธีนี้จะสร้างวินัยและจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา สมศิลา (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนแบบมีส่วนร่วม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีการกำหนดกระบวนการ และแนวทางการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ชัดเจน มีองค์กร

ที่จะช่วยส่งเสริมกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านการประชาสัมพันธ์ ทัศนคติและร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารยาภา มิ่งศิริธรรม และ รวีวรรณ โปรยรุ่งโรจน์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัด นครปฐม พบว่า สิ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวชุมชนประสบความสำเร็จ คือ การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาเข้าสู่ระบบการจัดการ โดยการบริหารและจัดสรรพื้นที่ร่วมกันของชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้รับผลตอบแทนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันอย่างเป็นรูปธรรม การท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นจะต้องไม่กระทบทรัพยากรหรือทำลายวิถีดั้งเดิมของชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการจัดการอย่างยั่งยืน

ด้านการเรียนรู้ พบว่า ตลาดวิถีชุมชนโอโซนมุ่งเน้นในการเป็นตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน ลดขยะให้เหลือศูนย์ (Zero Waste) โดยเริ่มตั้งแต่การปลูกฝังการเรียนรู้ให้แก่พ่อค้าแม่ค้าและคนในชุมชน การออกกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ซึ่งทุกร้านค้าจะต้องไม่ใช้โฟม ลดการใช้พลาสติกและภาชนะที่ย่อยสลายยาก โดยนำทรัพยากรที่หาได้ในท้องถิ่นมาใช้ทดแทน อีกทั้งมีการออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ การทำกิจกรรมคังตั้ง การปักกลดเสื่อไผ่คั้งสะ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์บอกเล่าเรื่องราวและวัฒนธรรมต่าง ๆ ส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมและตระหนักถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชธมน วงศ์คำ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลแกด้า อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคามพบว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องมีการผสมผสานวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีระบบจัดการและออกแบบกิจกรรมให้เกิดกระบวนการรับรู้ ในการธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน ซึ่งตลาดวิถีชุมชนโอโซนมีการนำเสนอกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และปลูกฝังให้นักท่องเที่ยวใส่ใจสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วรรณภา วงษ์วานิช (2564) ที่กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น มุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ไม่ให้เกิดความสิ้นเปลือง ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าของธรรมชาติ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

5.2.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ดังนี้

ผลงานวิจัยนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมบริการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.51) เนื่องจากตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยได้นำจุดเด่นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีเสน่ห์มาสร้างเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ผ่านอาหารพื้นถิ่น การแต่งกาย การตกแต่งร้านค้า และการรักษาสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมษธาวิณ พลโยธี, สุภาวิณี หนูเนียม, และ สุวิชาดา สกุลวานิชเจริญ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย พบว่า ชุมชนบ้านนาป่าหนาดมีสิ่งดึงดูดใจและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ที่เดินทางมาเที่ยวมีความพึงพอใจต่อระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนำเสนอวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ทางด้านประเพณี การแต่งกาย อาหารการกิน ขนบธรรมเนียม การดำรงชีวิตประจำวันยังคงผูกพันกับประเพณีและความเชื่อ สามารถสร้างความโดดเด่น ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความแตกต่างและได้รับความสนใจจากผู้ที่มาเยือน

5.2.3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี ดังนี้

การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย พบว่า ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การให้คนในชุมชนมีบทบาทในการกำหนด ตัดสินใจและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้เยาวชนเป็นภาคีให้ข้อมูล นำกิจกรรมและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม และประเพณี เพื่อให้เกิดการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไม่ให้เลือนหาย ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิ้นธุ์ สโรบล (2546) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องให้ชุมชนเป็นคนกำหนดทิศทางท่องเที่ยว เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนและตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า ประชาชนในชุมชนต่างเป็นเจ้าของทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน โดยการนำทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนมาเป็นทุนในการต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อเน้นประโยชน์ต่อคนในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดถนอม ตันเจริญ (2561) ได้

ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชน บางชั้นแตก จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องให้สมาชิกและคนในท้องถิ่นมีหน้าที่และมีส่วนในการกำหนดการจัดการโดยชุมชน และให้ชุมชนได้มีส่วนเลือกกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชน และมีการจัดการรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เครื่องเลเซอร์นับจำนวนผู้ที่เข้ามาเยือนที่ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย แต่ยังขาดกระบวนการนำไปใช้บริหารจัดการทรัพยากรและพื้นที่ให้เกิดประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงควรดำเนินการเก็บสถิตินักท่องเที่ยว เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้คาดการณ์จำนวนผู้มาเยือนและวางแผนรับกับสถานการณ์ในช่วงวันหยุดยาว ช่วงเทศกาล หรือช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางกันมาเป็นแบบหมู่คณะ ส่งผลกระทบต่อให้บริการที่ไม่ครอบคลุม เพื่อลดปัญหาการรองรับนักท่องเที่ยวที่เกินขีดความสามารถ ให้เกิดความสมดุลในแหล่งท่องเที่ยวและลดความเสื่อมโทรมในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร, โอษฐ์ญา บัวธรรม, และ ชัชชญา ยอดสุวรรณ (2559) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดการแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการสำรวจและประชุมร่วมกันกับประชาชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้จะต้องดำเนินการจัดเก็บสถิติข้อมูลนักท่องเที่ยว เพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว และหาแนวทางในการจัดการให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ เพื่อประเมินความสามารถและศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพ

ความสามารถในการเข้าถึง ควรเพิ่มปรับปรุงป้ายบอกทาง หรือป้ายบอกระยะทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สภาพป้ายในปัจจุบันมีสภาพเก่าและทุดโทรม ตัวอักษรเลือนลาง และยังขาดป้ายบอกทางตลาดตามจุดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังไม่มีบริการด้านรถสาธารณะจากเส้นทางถนนหลักเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหากเทคโนโลยี GPS และ Google Map เกิดความชัดเจน จะส่งผลกระทบต่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล ศรีทอง และ ธีรพงษ์ เทียงสมพงษ์ (2564) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกและเมืองสร้างสรรค์โลก โดยชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย สำหรับฐานวิถีชีวิตใหม่หลังสถานการณ์โควิด 19 พบว่า ชุมชนมีหลายเส้นทางในการเข้าถึงอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แต่ป้ายสื่อความหมายมีสภาพชำรุดและมีข้อมูลที่ไม่ทันสมัย บางพื้นที่ขาดป้ายบอกทาง นอกจากนี้ยังไม่มีรถโดยสารสาธารณะ เกิดความยากลำบากในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่พึงพอใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัลย์ นิพัทธ์โยธิน และ ศิริญา วิรุณราช (2563) ศึกษาเรื่อง ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ

กองทัพเรือในเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า บ้ายบอทางมีน้อยมองเห็นไม่ชัดเจน และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลต่อความยุ่งยากในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรติดตั้งป้ายบอทางเป็นระยะทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีความชัดเจน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอยมีการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ ตั้งแต่การออกกฎระเบียบในการควบคุมการใช้พื้นที่และบริการเก็บขยะ แต่ควรเพิ่มกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ โดยทำการแปรรูปขยะอินทรีย์ (Food Waste) ผ่านกระบวนการย่อยสลายในสภาวะไร้อากาศที่จะช่วยลดของเสียและสร้างพลังงานเชื้อเพลิง หรือการทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) และลดมลพิษทางขยะ ส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสวียน เปรมประสิทธิ์, สกนิภา อินจินดา, และ สุภาพร พงศ์ธรพฤษ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของขยะและแนวทางการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยและขยะอินทรีย์ในภูทับเบิก มีกระบวนการจัดการที่ชัดเจน โดยทำการแปรสภาพ ย่อยสลายขยะ และนำกลับมาใช้หมุนเวียนในเกษตรกรรม ช่วยต่อยอด ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ สร้างคุณประโยชน์ ทำให้กระบวนการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้

ชุมชน

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย จังหวัดราชบุรี พบปัญหา ด้านองค์ความรู้และทักษะของคนในชุมชน และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการดำเนินกิจกรรม เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข คือ การสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะและเสริมสร้างความรู้พื้นฐานให้แก่บุคลากรในชุมชน เช่น ทักษะทางการเล่าเรื่อง และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการและกิจกรรมท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของชุมชน และยังพบว่า การจัดจำหน่ายสินค้าภายในตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอยไม่มีความหลากหลายและแตกต่างจากตลาดอื่นมากนัก จึงควรเพิ่มการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่นของชาวกระเหรี่ยงให้มากขึ้น เพื่อสร้างความโดดเด่นทางด้านอาหารให้แตกต่างจากตลาดอื่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism)

นอกจากนี้อีกทั้งควรส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1) กิจกรรมประกอบอาหารพื้นถิ่น 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวพื้นเมือง 3) กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม 4) กิจกรรมทางประเพณี เพื่อให้ผู้ที่มาเยือนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น เกิดการต่อยอดให้ตลาดวิถีชุมชนไเ้ะป๋อยเป็นแหล่งเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง สร้างความยั่งยืนทางด้านมรดกทางวัฒนธรรม ควบคู่กับการควบคุมมลพิษและการจัดการขยะอินทรีย์ในพื้นที่ให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ตลาดวิถีชุมชนไเ้ะป๋อยเป็นตลาดต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนอย่างยั่งยืน

หน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

พบปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เพียงพอต่อแหล่งท่องเที่ยว เสนอแนะแนวทางการแก้ไข คือ หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ บ้ายบอกทาง และป้ายสื่อสารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ และนักท่องเที่ยวผู้พิการ อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ โดยการทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่น และความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ความรู้และเพิ่มช่องทางการรับรู้ให้แก่ผู้ที่ย้ายมาเยี่ยมเยือนและบุคคลทั่วไป ประสานงานกับผู้ประกอบการท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในการสร้างภาคีเครือข่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยง นอกจากนี้ ควรขอความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน เช่น การเข้าร่วมงานจัดจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น (Expo) และการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เป็นต้น เพื่อกระตุ้นการจำหน่ายสินค้าชุมชนและเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เพื่อเผยแพร่สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาวิจัยเพื่อวางแผนพัฒนาด้านการตลาดของตลาดวิถีชุมชนไเ้ะป๋อย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป
2. ควรทำการศึกษาวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงการของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง เพื่อสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตชุมชนบนฐานทรัพยากรในท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- Arintoko, A., Ahmad, A. A., Gunawan, D. S., & Supadi, S. (2020). COMMUNITY- BASED TOURISM VILLAGE DEVELOPMENT STRATEGIES: A CASE OF BOROBUDUR TOURISM VILLAGE AREA, INDONESIA. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 29(2).
- Arisanty, D., Alviawati, E., Setiawan, F., Adyatma, S., & Rahman, A. (2021). *Floating Market Tourism Area: Sustainable Tourism Management Strategy*. Lambung Mangkurat University, Indonesia.
- Easy Trip. (2019). คิดจะพักคิดถึง..."ไอ้ะป๋อย". Retrieved from : <https://th.readme.me/p/22435>
- Hong, L. P., Ngo, H. T., & Pham, L. T. (2021). Community - Based Tourism : Opportunities and challenges a case study in Thanh Ha pottery village, Hoi An city, Vietnam. *Cogent Social Sciences*, 7.
- Istiqomah, Adawiyah, W. R., Praptapa, A., Kusuma, P. D. I., & Sholikhah, Z. (2020). PROMOTING LOCAL POTENTIAL AS A STRATEGY TO DEVELOP TOURISM VILLAGE. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 31(3).
- Lumsdon, L. (1999). *Tourism marketing*. Oxford: The Alden.
- Pike, S. D. (2008). *Destination Marketing: an integrated marketing communication approach*. Burlington, MA Butterworth-Heinmann, .
- Swarbrook, J. (1998). *Sustainable Tourism Management*. New York: CABI Publishing.
- Tripgether. (2022). บ้านมอญห้วยน้ำใส ที่เที่ยวราชบุรี ชิมข้าวปุ้นอร่อย นั่งชิลลิมน้ำตก. Retrieved from : <https://www.tripgether.com>
- United Nations World Tourism Organization. (1997). *International Tourism : A Global Perspective*. Madrid: UNWTO.
- Utami, M. M., Taufik, H., & Bhakti, W. N. (2019). VILLAGE TOURISM : THE IMPLEMENTATION OF COMMUNITY BASED TOURISM. *Advances In Economics, Business and Management Research*, 100.
- เฉลิมพล ศรีทอง, และ ธีรพงษ์ เทียงสมพงษ์. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกและเมืองสร้างสรรค์โลก โดยชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย สำหรับฐานวิถีชีวิตใหม่หลัง

สถานการณ์โควิด 19. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี, 15(2), 103-114.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

เนติพงศ์ ใจแก้วมา. (2563). การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านมะขาม และชุมชนตลาดวิถีชุมชนไฉ่ป้อย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.

เมลดดา ธนิตนนท์. (2560). การศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวบ้านบางเขน. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

เมษ์ธาวิณ พลโยธี, สุธาธิณี หนูเนียม, และ สุวิชาดา สกุลวานิชเจริญ. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 18(1), 1-25.

เศกสรรค์ ยงวนิชย์. (2555). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน : แนวคิดหลักการและการจัดการ. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เสวียน เปรมประสิทธิ์, สกิดา อินจินดา, และ สุภาพร พงศ์ธรพฤษ. (2564). องค์ประกอบของขยะและแนวทางการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิชาการวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์, 2, 1-11.

แนวหน้า. (2562). พาเที่ยวตลาดเช้าริมฝาย 'เมอซึ่ญา' แหล่งท่องเที่ยวใหม่สวนผึ้ง. สืบค้นจาก : <https://www.naewna.com/likesara/460028>

ไพริน เวชัญญะกุล. (2559). การพัฒนามาตรฐานแพที่พักแรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน บริเวณเขื่อนในประเทศไทย. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต:

ไพศาล ช่วงจำ. (2553). เรื่องเล่าทางดงหลวง. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.

กชธมน วงศ์คำ. (2562). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านห้วยขั้ว ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. สารคาม:

กมลชนก จันท์เกตุ. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นจาก

http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5903010014_8197_8295.pdf

- กรมการค้าภายใน. (2559). คู่มือ การดำเนินงาน โครงการตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น “ตลาดต้องชม”. กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.
- กรมการท่องเที่ยว. (2561). มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2550). คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, . กรุงเทพฯ: บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด.
- กฤติยา สมศิลา. (2559). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโปงแบบมีส่วนร่วม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. (ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). 9 แนวโน้มใหม่ในอนาคตการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก: <https://api.tourismthailand.org>
- การส่งเสริมการท่องเที่ยว. (2558). ความรู้เบื้องต้นของการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กิตติชัย นวลทอง. (2559). ปีนโตร้อยสายสร้างเครือข่ายและตลาดชุมชน.
- กิตติพันธุ์ ประสิทธิ์. (2562). การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 22(1), 1-12.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2562). เถนซ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย สืบค้นจาก <https://data.go.th/dataset/bcbdb804e-aea8-4d8c-aa72-f87d431d22c6/resource/d4103ef8-e7b6-4540-9c31-d921a8099b8f/download/x-.pdf>
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 -2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- จิตคุปต์ ละอองปลิว. (2562). การท่องเที่ยวเมืองรอง : ทางเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี. อินทนิลทักษิณสาร, 14(2), 39-60.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จิรัศย์ นิพัทธ์โยธิน, และ ศิริัญญา วิรุณราช. (2563). ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของกองทัพเรือในเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. การประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและการบัญชี 2563 98-104.
- ชนิกานต์ วงษ์กรณ์. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลกระแจะ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชนิษฐา ใจเบ็ง. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชุมชนบ้านนาต้นจั่น จังหวัดสุโขทัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน. (การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11).
- ชลิตา เฉลิมรักชาติ. (2560). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ชวลีย์ ณ ถลาง. (2564). แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง จังหวัดตราด. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 15.
- ชุตिकाญจน์ กันทะอุ. (2560). การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน : กรณีศึกษาบ้านร่องฟอง ตำบลร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
<http://cuir.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/58300/1/5787141220.pdf>
- ฐิตาภา ตันติพันธ์วดี. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ และความตั้งใจกลับไปเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ช่วงการระบาดโควิด - 19. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. วารสารท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 13(2), 25-46.
- ณัฐกานต์ รุ่งเรือง, และ ลินจง โพชารี. (2559). องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและภูมิ้องค์ คำ ตำบลแก่งเค็ง อำเภอภูค้ำข้าวปูน จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 7(2), 195-213.
- ดลฤทัย ไกวรรธนกุล. (2556). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เอกสารประกอบการสอน. ขอนแก่น: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- คำเกิง โถทอง และคณะ. (2550). เส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทย กัมพูชา ลาว. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- คำรองพล อินทร์จันทร์. (2562). พลวัตชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงภาคตะวันตกของไทย ระยะที่ 1 พื้นที่ศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ชุดโครงการศึกษาวิจัยพลวัตของชุมชนชาติพันธุ์เพื่อการสร้างแผนที่วัฒนธรรมมีชีวิต ปีที่ 1. กรุงเทพฯ: ทิววรรณ พุ่มมณี. (2558). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนาภรณ์ โชคปริดาพานิช. (2562). ชีตความสามารถการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำเขาย้อย เพชรบุรี. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 13(2).
- ธนาภรณ์ ทองหอม. (2554). การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี. (2543). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์: ศึกษาเฉพาะวัดเชตุพนวิมลมังคลาราม. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- ธัญนิชา เกียรติทับทิว เลิศนรเศรษฐ์. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตลาดน้ำทุ่งบัวแดง ณ บางเลน จังหวัดนครปฐม. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, 7(2).
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ธีรภาพร ทองปัญญา. (2561). การพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. วารสารสังคมศาสตร์, 48(2), 1-23.
- นฤมลวรรณ สุขไมตรี, และ เขาวนถ บางศรี. (2565). กลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทย-ยวนของกาดฮิมน้ำพระยาทต ตำบลพระยาทต อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี. วารสารการจัดการภาครัฐและเอกชน, 4(2), 167-179.
- นัยเนตร ขาวงาม. (2565). แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

- นาตยา บุตรอยู่. (2557). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- นิคม จารุมณี. (2554). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอ. เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- นิจิรา คลังสมบัติ. (2557). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน จังหวัดอุดรธานี. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นิตา ชัชกุล. (2557). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ดีไซน์.
- ปนัดดา สิริรุ่งโรจน์กนก. (2559). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ปรเมษฐ์ บุญนำศิริกิจ. (2564). การรับรู้ของภาคีการท่องเที่ยวตามโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 10(1), 159-177.
- ประไพ กรายแก้ว, เสน่ห์ บุญกำเนิด, และ ภมรรัตน์ สุธรรม. (2564). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของบ้านสวนกล้วยตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(9), 211-226.
- ปรีณธ์ ชินโชติ. (2558). การพัฒนาตัวแบบยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ปรีณธ์ ชินโชติ. (2563). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กับกรณีศึกษา “ไอ้ะปอย” ตลาดเช้าชาวกะเหรี่ยง. สืบค้นจาก: <https://www.mots.go.th>
- พจนา สนวนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พีรณัฐ พรนิเสน. (2564). “เมืองรองภาคกลางศิวิไลซ์” แคมเปญกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวใน 7 จังหวัดจาก ททท. สืบค้นจาก : <https://www.sanook.com/travel/1426181/>

- ภัทรารวีย์ ทองเทพ. (2558). ประสิทธิภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปทุมธานี.
- มณีรัตน์ ธีรพันธุ์เสถียร. (2562). ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนเกษตร เพื่อสุขภาพบ้านป่าแก้ว อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ยุทธการ ไวยอาภา. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่: หจก.พลอยการพิมพ์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2553). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอเนกเพราะที่ไทย.
- รัตนานภิศ รัชตะวรรณ, ธมลวรรณ แก้วกระจก, วรรณรัตน์ จงเขตกิจ, ปิยะพร พรหมแก้ว, ดาลิมา สำแดงสาร, และ ดลปัทฏ์ ทรงเลิศ. (2561). กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพ. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 11(1), 231-238.
- รุ่งรวี จิตภักดี. (2562). นวัตกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน. สืบค้นจาก : <https://anyflip.com/ydmss/ldic/basic/101-142>
- วรปรัชญ์ ศรีคัตตมาตย์. (2563). ราชบุรี เปิดแล้วตลาดวิถีชุมชนไอ้ปะปอย สวนฝั่งหลังปิดนานจากสถานการณ์โรคโควิด-19. สืบค้นจาก: <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG200801145037069>
- วรรณวิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน:กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 26 (1), 63-74.
- วรรณวิชา รัตตพงษ์, และคณะ. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี. *WMS Journal of Management*, 9(4).
- วรรณนา วงษ์วานิช. (2546). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิศรา สมเกียรติกุล, และ กมล เรืองเดช. (2561). การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา ชุมชนตำบลน้ำผุด อำเภอละงู จังหวัดสตูล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 13(1), 47-63.
- วารยาภา มิ่งศิริธรรม, และ รวีวรรณ โปรยรุ่งโรจน์. (2564). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 11(1).
- วิมล เจียมถ้อย. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: เสนาการพิมพ์.

- วีระพล ทองมา, และ ประเจต อำนาจ. (2547). ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ศรีัญญา วรากุลวิทย์. (2558). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism industry). กรุงเทพฯ: แว่ววาพรีนติ้ง.
- ศศิชา หมดมลทิด. (2562). ท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีสู่ความยั่งยืน. วิเคราะห์เศรษฐกิจฐานราก: สืบค้นจาก https://www.gsbresearch.or.th/wp-content/uploads/2019/10/GR_report_travel_detail.pdf
- ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร, โอษฐ์ญา บัวธรรม, และ ชัชชญา ยอดสุวรรณ. (2559). แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 9(1), 234-259.
- ศุภาวิณี กิตติวินิต. (2564). ความพร้อมและศักยภาพทรัพยากรที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลลิ้นจี่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 16(1), 22-32.
- สภาเกษตรกรแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี (พ.ศ.2561-2564).
- สมหมาย เสถียรธรรมวิทย์. (2554). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดราชบุรี. (2565). รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี. สืบค้นจาก : <https://province.mots.go.th/ewtadmin/ewt/ratchaburi/index.php>
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2552). คุณภาพแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- สินธุ์ สโรบล. (2546). การท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ. เชียงใหม่: วนิดาเพรส.
- สุนทร สุวรรณละออง. (2555). การท่องเที่ยวทางเลือกรับกับความยั่งยืนของสังคมไทย: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- สุชาญา. (2562). ตลาดไอ้ะเม็ก จ.ราชบุรี เดินเที่ยว กินอาหารถิ่น สัมผัสวิถีชุมชนชาวกะเหรี่ยง. สืบค้นจาก : <https://travel.mthai.com/region/221034.html>

- สุดถนอม ตันเจริญ. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขุนแตก จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ, 13(2), 1-24.
- สุดถนอม ตันเจริญ. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขุนแตก จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 8(2), 32-41.
- สุดาวรรณ มีบัว. (2555). นครศรีธรรมราชดินแดนพุทธภูมิ: การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุนิตย์ เหมนิล, และ ณัฐศิริ พงสาวลี. (2561). ตลาดชุมชนในสังคมกึ่งชนบท: วิถีการทำมาหากินของคนอีสาน กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วารสารพื้นถิ่นโขง ซี มูล, 4(2), 181-216.
- หทัยรัตน์ สวัสดิ์. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน, 2.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2559). แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 -2563. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2561). มาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก: <https://www.dasta.or.th/th/article/1495>
- อรัญญา หนูสงค์. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำ : กรณีศึกษา หมู่ที่ 1 ตำบลป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- อรพรรณ จันทร์อินทร์, และคณะ. (2561). คู่มือองค์ความรู้ การมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน. สืบค้นจาก http://www.thai-explore.net/file_upload/submitter/file_doc/07b795b4f7f4ae3befedb16016dd7320.pdf
- อัฉรภา สโรบล. (2553). เอกสารประกอบการเรียนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโครงการพัฒนา. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อาภรณ์ สุทธวาท. (ม.ป.ป.). การเป่าเขาในรำกะเหรี่ยงของอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. สืบค้น

จาก : http://culture.mcro.ac.th/data/content.php?contentpage=article_art_05.html

อารยา องค์เยี่ยม, และ พงศ์ธารา วิจิตเวชไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.

วิสัยทัศน์สาร, 44(1), 36-42.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
แบบสอบถามเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอโซนปอย จังหวัดราชบุรี

1. อาจารย์ หทัยรัตน์ สวัสดิ์	อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤติกา สายณะรัตน์ชัย	อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.อุษณีย์ วัชรไพศาลกุล	อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

จดหมายขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว 8718/572

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง

เนื่องด้วย นางสาวบุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.อัญชัญ ตันชเทศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี” กับ บุคลากรจากสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง จำนวน 1 ท่าน ระหว่างวันที่ 4 - 5 มีนาคม 2566 เวลา 08.00 - 15.00 น. ณ ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ชุมชนบ้านท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัญชัญ เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 101 5544

ที่ อว 8718/572

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นักพัฒนาการท่องเที่ยว อำเภอสวนผึ้ง

เนื่องด้วย นางสาวบุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.อัญชัญ ต้นขเทศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี” กับ บุคลากรจากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอสวนผึ้ง จำนวน 1 ท่าน ระหว่างวันที่ 4 - 5 มีนาคม 2566 เวลา 08.00 - 15.00 น. ณ ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ชุมชนบ้านท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตเผยแพร่ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัญชัญ เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 101 5544

ที่ อว 8718/572

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะทำงานตลาดโอ๊ะป่อย

เนื่องด้วย นางสาวบุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี" โดยมี อาจารย์ ดร.อัญชัญ ตันตเทศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี" กับ คณะทำงานตลาดโอ๊ะป่อย จำนวน 7 ท่าน ระหว่างวันที่ 5 - 6 มีนาคม 2566 เวลา 08.00 - 15.00 น. ณ ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ชุมชนบ้านท่ามะขาม ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัญชัญ เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 101 5544

ที่ อว 8718/572

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะทำงานตลาดโอ๊ะป่อย

เนื่องด้วย นางสาวบุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.อัญชัญ ตันพเทศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี” กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดโอ๊ะป่อย เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ของเดือนมีนาคม 2566 เวลา 08.00-15.00 น. ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 101 5544

ภาคผนวก ค
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบอนุญาต

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G- 447/2565E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอบีปอย จังหวัดราชบุรี
ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาว นุชราคม กลั่นน้ำทิพย์
สังกัด: คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เอกสารที่รับรอง: 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 3 มกราคม 2566
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 3 มกราคม 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 3 มกราคม 2566
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 3 มกราคม 2566

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หัตถ์แพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-447/2565

วันที่ให้การรับรอง : 03/01/2566

วันหมดอายุใบรับรอง : 03/01/2567

ที่ อว 8922.1/

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 มกราคม 2566

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G- 447/2565E

เรียน นางสาว บุขราคม กลั่นน้ำทิพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E/G-447/2565

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G 447/2565E เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้ คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2566 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number	SWUEC/E/G-447/2565
Date of Approval	3 มกราคม 2566 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration	3 มกราคม 2567
Continuing Review	ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 3 มกราคม 2567)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ขอความกรุณาให้ผู้วิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate of Approval (Certificate Number SWUEC/E/G-447/2565) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุธีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 12430
โทรสาร 0-2259-1822

ภาควิชา
วิศวกรรมเครื่องกล

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในสารนิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย
จังหวัดราชบุรี

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

1) ความเป็นมาและวิถีชีวิต

.....

.....

.....

2) ข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

.....

.....

.....

3) ข้อมูลพื้นฐานด้านวัฒนธรรมและประเพณี

.....

.....

.....

2. ด้านองค์กรชุมชน

1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการมอบหมายหน้าที่ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

.....

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

3) หลักการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

3. ด้านการจัดการ

1) กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

.....
.....
.....

2) ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

3) กระบวนการจัดการขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

4) กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

5) การส่งเสริมด้านการจัดการการท่องเที่ยวจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

.....

.....

.....

4. ด้านการเรียนรู้

1) การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....

.....

.....

2) การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

.....

.....

.....

แบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในสารนิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจงแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวสำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ร่วมกับบริบทพื้นที่และการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย โดยมีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 28 ข้อ

ทั้งนี้แบบสอบถาม จะใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert's Scale) ในการวัดระดับความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด/ความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยมาก/ความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยปานกลาง/ความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยน้อย/ความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด/ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม จะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยงได้แสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 18-24 ปี 25-34 ปี
 35-44 ปี 45-54 ปี
 55 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. ภูมิลำเนา กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคใต้
 ภาคเหนือ ภาคกลาง
 ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. อาชีพ นักเรียน / นักศึกษา รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว
 รับจ้างทั่วไป อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท
 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท
 มากกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไฉะปวย จังหวัดราชบุรี					
1.1) การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและรวดเร็ว					
1.2) ถนนในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
1.3) มีรถสาธารณะท้องถิ่นพร้อมให้บริการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
1.4) มีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
2. กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไฉะปวย จังหวัดราชบุรี					
2.1) กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนา					
2.2) กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง					
2.3) กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี					
2.4) กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลายและเหมาะสมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าร่วมกิจกรรม					
3. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไฉะปวย จังหวัดราชบุรี					
3.1) ที่จอดรถมีเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว					
3.2) มีที่นั่งพักผ่อนเพียงพอและสะดวกสบายไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว					
3.3) มีบริการเก็บขยะและรับฝากขยะได้ทุกร้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว					
3.4) ห้องน้ำมีความสะอาดและเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว					
4. สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนไฉะปวย จังหวัดราชบุรี					
4.1) บรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงาม					
4.2) อาหารท้องถิ่นของชาวกะเหรี่ยง มีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.3) วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมีเสน่ห์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว					
4.4) การแต่งกายด้วยผ้าทอกะเหรี่ยงของพ่อค้าและแม่ค้าสร้างอัตลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว					
5. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโ๊ะปอย จังหวัดราชบุรี					
5.1) มีจุดตรวจวัดอุณหภูมิในการคัดกรองนักท่องเที่ยวที่ทันสมัยและเหมาะสม					
5.2) มีร้านขายของที่ระลึกที่ระลึกที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว					
5.3) มีการจัดสถานที่และมุมถ่ายรูปไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
5.4) มีจุดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.ผลิตภัณฑ์บริการ					
1.1) ร้านอาหารและสินค้าที่จัดจำหน่ายภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายและเหมาะสม					
1.2) สถานที่ท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว					
1.3) กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวสะท้อนถึงวัฒนธรรมของชาวกระเหรี่ยง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี					
1.4) สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะและมีความน่าสนใจ					
2. ราคาบริการ					
2.1) ราคาสินค้าและของที่ระลึกมีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่า					
2.2) สินค้าที่นำมาจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายราคาสมเหตุสมผล					
2.3) การกำหนดราคาในการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่า					
2.4) ช่องทางการชำระสินค้าและบริการให้เลือกหลากหลายช่องทาง เช่น การชำระเงินแบบ Cashless					
3. สถานที่บริการ					
3.1) สถานที่ตั้งและขนาดของแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
3.2) มีป้ายสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม					
3.3) การปรับตกแต่งร้านค้าและบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ					
3.4) การจัดสถานที่ จุดเช็คอินและมุมถ่ายรูปเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว					
4. การส่งเสริมแนะนำการบริการ					
4.1) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
4.2) การจัดทำป้ายสื่อความหมาย หรือแผ่นพับที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว					
4.3) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ					
4.4) มีช่องทางการสื่อสารและให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในหลากหลายช่องทาง					
5. ผู้ให้บริการ					
5.1) พ่อบุคคลและแม่ค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวให้บริการด้วยความเป็นมิตรและมีอัธยาศัยที่ดี					
5.2) เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว					
5.3) เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและการจราจรให้แก่นักท่องเที่ยว					
5.4) มีจุดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล และให้บริการในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว					
6. สภาพแวดล้อมบริการ					
6.1) บริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความร่มรื่นและมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์					
6.2) การจัดการร้านค้าและบริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดและเป็นระเบียบ					
6.3) มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว					
6.4) มีบริการรับฝากขยะ เก็บขยะ และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว					
7. กระบวนการบริการ					
7.1) มีจุดตรวจวัดอุณหภูมิในการคัดกรองที่ทันสมัยและเหมาะสม					
7.2) ความรวดเร็วในการบริการจำหน่ายสินค้า อาหารและเครื่องดื่ม					
7.3) การอำนวยความสะดวกด้านการจราจรและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
7.4) การอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว					

**ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน
บริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย**

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

ภาพประกอบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในส่วนที่ 1 การศึกษาบริบทพื้นที่และ
ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปอย ในวันที่ 6 มีนาคม 2566

ภาพบรรยากาศภายในตลาดวิถีชุมชนไช้ป้อยและภาพประกอบการแจกแบบสอบถาม
 ในส่วนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดวิถี
 ชุมชนไช้ป้อย จังหวัดราชบุรี ในเดือนมีนาคม 2566

ประวัติผู้เขียน

